

ZÁKLADNÍ ŠKOLA A MATEŘSKÁ ŠKOLA

HLUČÍN – BOBROVNÍKY,

PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

PRO ZÁKLADNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

TVOŘIVÁ ŠKOLA

Srpen 2017

2

Tento školní vzdělávací program byl

**projednán a schválen pedagogickou radou dne 31. srpna 2017,
nabývá platnost 1. září 2017,**

č.j. 0380/2017

.....
Ředitelka školy

3

Obsah

Úvod	6
1. Identifikační údaje	7
1.1. Identifikační údaje o škole	7
1.2. Identifikační údaje o zřizovateli školy	7
2. Charakteristika školy	8
2.1. Úplnost a velikost školy	8
2.2. Vybavení školy	8
2.3. Charakteristika žáků	8
2.4. Charakteristika pedagogického sboru	9
2.5. Dlouhodobé projekty, mezinárodní spolupráce a pravidelné školní akce	9
2.6. Spolupráce s rodiči, veřejností, partnery a jinými institucemi	10
2.7. Školní družina a zájmové kroužky	10
2.8. SWOT analýza	11

3. Charakteristika ŠVP	13
3.1. Zaměření školy	13
3.2. Výchovné a vzdělávací strategie	13
3.3. Klíčové kompetence	15
3.4. Zabezpečení výuky žáků se speciálními potřebami	17
3.5. Zabezpečení výuky žáků mimořádně nadaných	17
3.6. Průřezová témata	17
3.6.1. Průřezová témata zařazena do jednotlivých ročníků 1. období:	21
3.6.2. Průřezová témata zařazená do jednotlivých ročníků 2. období:	23
3.6.3. Průřezová témata – souhrnná tabulka	25
4. Učební plán	25
4	
4.1. Vzdělávací období	25
4.2. Učební plán pro 1. -5. ročník základního vzdělávání	26
5. Učební osnovy	27
5.1. Jazyk a jazyková komunikace	27
5.1.1. Vyučovací předmět: Český jazyk a literatura	27
5.1.2. Vyučovací předmět: Anglický jazyk	55
5.2 Vzdělávací oblast: Matematika a její aplikace	66
5.3. Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět	89
5.3.1. Vyučovací předmět: Prvouka	90
5.3.2. Vyučovací předmět: Přírodověda	103
5.3.3. Vyučovací předmět: Vlastivěda	112
5.4. Vzdělávací oblast: Umění a kultura	118
5.4.1. Vyučovací předmět: Hudební výchova	119
5.4.2. Vyučovací předmět: Výtvarná výchova	121

5.5. Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví	131
5.6. Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce	144
5.7. Vzdělávací oblast: Informační a komunikační technologie	150
5.8. Náboženství - nepovinný předmět	153
6. Hodnocení žáků a autoevaluace školy	170
6.1. Pravidla pro hodnocení žáků	170
6.2. Autoevaluace (vlastní hodnocení) školy	171
7. Přílohy	177

5

Úvod

Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání TVOŘIVÁ ŠKOLA není uzavřeným materiálem. Bude průběžně doplňován na základě poznatků z praxe a přizpůsoben potřebám žáků i pedagogů.

Při tvorbě ŠVP jsme spolupracovali s občanským sdružením Tvořivá škola, s.r.o., Brno. Podkladem nám byl jeho Modelový školní vzdělávací program základního vzdělávání, odpovědný redaktor: Mgr. Zdena Rosecká.

1. Identifikační údaje

Název programu: „Školní vzdělávací program - TVOŘIVÁ ŠKOLA“ - č.j. 0380/2017

1.1. Identifikační údaje o škole

Název školy: Základní škola a mateřská škola Hlučín – Bobrovníky,
příspěvková organizace

IZO: 102420891
REDIZO: 600142604
IČO: 75027143

Adresa školy: Lesní 174/14, 74801 Hlučín

Ředitel: Mgr. Veronika Mrázková
Koordinátor : Mgr. Veronika Mrázková

Kontakt: telefon - 597603491
www. stránky: www.zsbobrovniky.cz
Rada školy projednala: 14.9. 2017

Platnost dokumentu: od 1.9. 2017

1.2. Identifikační údaje o zřizovateli školy

Zřizovatel: MĚSTO HLUČÍN

6

Adresa: Mírové nám. č. 23, 24

Kontakt: telefon – 595020211

www stránky: www.hlucin.cz

Razítko školy:

Podpis ředitelky: _____

2. Charakteristika školy

2.1. Úplnost a velikost školy

Základní škola Hlučín - Bobrovníky je školou rodinného typu pro 1. -5. ročník. Společně vzdělává a vychovává všechny žáky bez ohledu na jejich předpoklady a handicap. S mateřskou školou je spojena organizačně, ale také koncepcí vzdělávacího procesu. Budova je bezbariérová a nachází se v klidném a krásném prostředí v blízkosti lesa. Zákonní zástupci se nemusejí obávat dojíždění dětí městskou hromadnou dopravou, zapisují se k nám ale i žáci přilehlých částí Hlučína, Ostravy nebo Hošťálkovic. V období jarních a letních měsíců je pro výuku využívána velká zahrada, která patří ke škole. Celoročně na ní relaxují žáci také o velkých přestávkách.

Škola, jejíž kapacita je 77 žáků, vzdělává v průměru 60 dětí, obvykle třídy naplňujeme do počtu 15-ti žáků. Od školního roku 2013/2014 máme žáky v samostatných ročnících. Součástí školy je i školní družina pro 50 dětí s pestrou nabídkou odpoledních kroužků. Žáci 5. ročníku odcházejí na 2. stupeň do ZŠ v Hošťálkovicích, do Hlučína nebo na víceletá gymnázia do Ostravy.

I přes nespornou náročnost na výsledky vzdělávání žáků neztrácíme ze zřetele udržování tzv. rodinného klimatu - pěkných osobních vztahů mezi žáky navzájem ale i mezi žáky a zaměstnanci potažmo veřejností.

2.2. Vybavení školy

Škola je velmi malá, působí útulně, prostory jsou čisté a světlé, vytvářejí příjemné

prostředí. V budově školy je 5 tříd, nová školní družina se 2 velkými hernami a venkovní terasou, ředitelna, místnost pro učitele, sociální zázemí, šatny. Většinu času trávíme s dětmi společně ve třídách nebo na zahradě. Pro výuku i odpočinek jsou prostory školy podnětné nejenom střídou estetickou výzdobou ale i nadstandardní materiální výbavou. Máme

7

počítačovou síť, notebooky, tablety, interaktivní tabule, dataprojektory, robotické stavebnice, které umožňují využití

nejnovějších informačních technologií při výuce.

Máme počítačovou učebnu, ve které pracujeme také v hodinách matematiky, anglického a českého jazyka, prvouce, přírodovědě a vlastivědě. Vzhledem k tomu, že tam mají k dispozici internet i školní knihovnu, mohou si žáci i samostatně vypracovávat tzv. badatelské úkoly, které potřebují do výuky. Na tělesnou výchovu chodíme do nově zřízené sportovní haly. Žáci také absolvují plavecký výcvik. Hygienické zázemí pro žáky je uspokojivé, ale pro vyučující nikoliv. Chybí nám kabinety, místo pro spisovnu a archivaci a lepší sociální zázemí. Stravujeme se v nedaleké výdejně stravy v MŠ, Požárnická 42. Obědy se k nám dovážejí ze ZŠ Hlučín- Rovniny.

2.3. Charakteristika žáků

Třídní kolektivy se většinou znají už z mateřské školy, s níž velice úzce spolupracujeme. Pomáháme si jak v oblastech grafomotoriky a logopedie tak i přípravy předškoláků na výuku v 1. třídě. Pořádáme s kluby rodičů tradiční výstavy a tematické tvůrčí dílny. Má to velké výhody, protože jsme již záhy ve velmi blízkém kontaktu také s rodinami dětí. Tomu odpovídá později také nižší četnost kázeňských problémů a výskytu sociálně patologických jevů na škole. Děti se cítí bezpečně a spokojeně.

2.4. Charakteristika pedagogického sboru

Pracujeme většinou v týmu 9 pedagogických pracovníků. Ředitelka školy, 5 učitelky, 2 vychovatelky, také asistenti pedagoga. Všichni pedagogičtí pracovníci jsou aprobovaní. Věkové složení je optimální. Věnujeme se integrovaným žákům, reedukaci zajišťuje kvalifikovaný speciální pedagog. Každý žák se zvýšeným normativem má vypracovaný individuální vzdělávací program, který je operativně aktualizován. Pravidelně probíhají konzultace s pracovníky pedagogicko psychologických poraden a speciálně pedagogických center. Škola má koordinátora ŠVP.

Naši pedagogové se dále vzdělávají v souladu s plánem DVPP. Charakteristickým znakem celého sboru je invence při výchově a vzdělávání, především snaha o prohlubování odborného vzdělání a získávání nejnovějších informací a poznatků z oblasti pedagogické práce v celé její šíři. Důraz je kladen jak na oblast jazykového vyučování - anglický jazyk - tak i oblast informačních komunikačních technologií. Každoročně procházejí všichni zaměstnanci školy kurzem 1. pomoci. Ve škole dále působí metodik prevence sociálně patologických jevů a specialista pro environmentální výchovu.

8

2.5. Dlouhodobé projekty, mezinárodní spolupráce a pravidelné školní akce

Projekty dotvářejí obsah výchovně vzdělávacího procesu, jejich zaměření volí vyučující podle věkových skupin, podle náplně učiva nebo reagují na aktuální dění ve společnosti. Projekty jsou třídní, pro mladší žáky 1. -3. ročníku, pro starší žáky 4. -5. ročníku nebo projekty celoškolní. Oblíbené jsou již tradiční projektové dny zaměřené na zdravotní a environmentální výchovu, bezpečnost a ochranu zdraví. Pravidelně spolupracujeme s Hasiči, ČČK. Spolupracujeme se ZŠ v Hošťálkovicích při sportovních aktivitách a environmentální výchově. Se základní školou Lhotka v Ostravě a ZŠ Tyršova a ZŠ Rovniny v Hlučíně. Mezi naše dlouhodobé projekty patří

výlety zaměřené na sport, turistiku, ale také poznávání kulturních tradic a přírody, výtvarné dílny, velikonoční i vánoční jarmarky a výstavy. Dále pak jsme zapojeni do celostátního projektu REMA, M.R.K.E.V. , SCIO testování

Mezi pravidelné soutěže patří recitační a pěvecké soutěže, matematické soutěže, výtvarné a sportovní soutěže.

Žáci osobně rádi zpracovávají literární, vlastivědná a přírodovědná témata, např. o životě předků, významných osobnostech, CHKO, EU, národních parcích, globálních problémech. V týmu se umějí vypořádat s nelehkými matematickými náměty a problémy. Úspěšně reprezentují naši školu v matematických, výtvarných a recitačních soutěžích.

2.6. Spolupráce se zákonnými zástupci, veřejností, partnery a jinými institucemi

Spolupráce ZŠ Hlučín – Bobrovníky s zákonnými zástupci žáků je velmi dobrá a neustále se rozvíjí. Třídní schůzky a konzultace se konají několikrát ročně, průběžně informujeme o dění školy prostřednictvím webu školy, Školy online, měsíčních a týdenních plánů. Zákonní zástupci se o prospěchu a chování žáků dovídají prostřednictvím Školy online, při osobních návštěvách, pomocí školního emailu, případně telefonicky dle jejich přání. Pro zákonné zástupce a příbuzné dětí pořádáme tzv. ukázkové a společné hodiny, na kterých mají možnost vidět, jaké nové metody a formy práce ve výuce používáme. O životě školy informujeme také prostřednictvím facebooku. Škole zveřejňují příspěvky Hlučínské noviny.

Čile se rozvíjí spolupráce školy s dalšími subjekty- MŠ, ZŠ s rozšířenou výukou matematiky a přírodovědných předmětů Hlučín – Hornická, Kulturním domem Hlučín, Domem dětí a mládeže v Hlučíně, Městskou policií, Klubem seniorů v obci, Svazem dobrovolných hasičů, Domovem důchodců v Hlučíně, se školskou radou a zřizovatelem. Pravidelně navštěvujeme Městskou knihovnu v Hlučíně i Ostravě – Hošťálkovicích. Rozvíjíme

9

spolupráci s okolními školami v oblasti sportu a kultury.

S Klubem rodičů tradičně připravujeme oslavy Dne matek, Dne dětí, Drakiády, Mikulášské nadělování, vánoční, velikonoční dílny, sportovní zápolení a rodinné výlety. Po spolupráci se školami v Hlučíně, kam odcházejí naši žáci na 2. stupeň, spolupracujeme také se ZŠ v Hošťálkovicích. Tato škola je podobně zaměřená jako naše škola.

Dle zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ustanovil zřizovatel Školskou radu, která pracuje od roku 2005.

2.7. Školní družina a zájmové kroužky

V odpoledních hodinách tráví děti svůj volný čas ve školní družině, v případě hezkého počasí na hřišti nebo zahradě. Své zájmové aktivity rozvíjejí v kroužcích - výtvarném, rukodělném, sportovním, badatelském, přírodovědném nebo vzdělávání v anglickém jazyce. Kromě odpočinku a relaxace si děti pod vedením vychovatelek mohou vypracovávat také domácí úkoly a projekty. Školní družina plní mimo činnosti výchovně vzdělávací i funkci sociální, tj. dohled nad žáky, kteří čekají na zahájení zájmových útvarů a po jejich skončení.

2.8. SWOT analýza

Silné stránky:

1. Materiální vybavení:

o nadstandardní materiálně-didaktické vybavení školy – učebna informatiky,

počítačová síť, interaktivní tabule aj. multimediální vybavení, víceúčelové hřiště a rozlehlá zahrada

o škola plná barev – esteticky funkční interiér a exteriéry

2. Personální stránka

o tvůrčí pedagogický sbor

o loajalita, podpora vedení

o přátelská atmosféra ve škole (správní zaměstnanci-pedagogové-žáci)

o invence při výchově a vzdělávání a snaha o prohlubování odborného vzdělání

pedagogů

3. Výchovně vzdělávací oblast

o péče o děti se speciálními vzdělávacími potřebami

o rozvíjení talentovaných - úspěšnost v recitačních soutěžích, MO, v přijímacím

10

řízení na víceletá gymnázia, základní školu s rozšířenou výukou matematiky a přírodovědných předmětů

o možnost využití počítačového vybavení i v odpoledních hodinách

o pestrá činnost školní družiny

o tradiční akce pro žáky i rodiče – návštěvy divadel, kulturních aj. programů,

poznávací zájezdy doplňující výuku

4. Ostatní

o výborná prezentace školy na veřejnosti – kulturní vystupování žáků, společné akce

s rodiči

pozitivní zpětná vazba od rodičů, pedagogů, žáků a veřejnosti – dle MAPY

ŠKOLY, vypracované Scio společností v rámci autoevaluace, třídních schůzek a

pohovorů s veřejností

Slabé stránky:

1. Materiální vybavení

o malé zázemí pro pedagogy

o chybějící kabinet pro pomůcky

2. Personální stránka

o fluktuace pedagogického sboru

3. Příležitosti

o materiální vybavení

o sponzoring – využití dalších finančních zdrojů aj. materiální podpory

o vybudování dětského hřiště, zahrady umožňující hry, odpočinek i výuku

4. Personální stránka

o stoprocentní aprobovanost pedagogického sboru, především v jazykové oblasti (Aj)

o stabilizace pedagogů

5. Výchově vzdělávací oblast

o prohloubení spolupráce s pedagogy okolních spádových škol

o respektování individuálních zvláštností žáků

6. Ostatní stránky

o prohloubení spolupráce se Školskou radou, s rodinami žáků

o příprava a předkládání projektů ESF

11

o využívání školní zahrady k výuce a relaxaci žáků

o zavádění alternativních metod a forem práce

3. Charakteristika ŠVP

3.1. Zaměření školy

Náš školní vzdělávací program je založen na principech činnostního učení. Uplatňujeme prvky Montessori pedagogiky a ctíme kredo jejích žáků „Pomoz mi, abych to dokázal sám“. Výuka v naší škole vede žáky ke spolupráci, podnikavosti a vynalézavosti. Učí je, že trvalých vědomostí lze nabývat na základě vlastních činností. V průběhu výuky dbáme na pozitivní ladění každého jedince. Uvědomujeme si, že všechny neúspěchy žáků, obzvlášť ty počáteční, nepříznivě dopadají na vztah žáků k dalšímu učení.

Náš ŠVP:

1. podněcuje žáky k tvořivé práci

2. je pozitivní vůči žákům – vytváří dobré podmínky všem
3. navrácí do školy zdravý selský rozum
4. při výuce využívá zkušeností žáků
5. klade důraz na motivaci žáků k učení
6. dbá na vysvětlení, proč se čemu učí
7. připomíná, že zpětná vazba je důležitá v každé vyučovací hodině
8. umožňuje lépe spojovat učivo několika předmětů do projektů
9. zdůrazňuje mezipředmětové vztahy
10. činnost žáků je vždy provázena pocitem radosti a uspokojení z dobrých výsledků
11. realizuje harmonický rozvoj tělesných a duševních schopností dítěte

12

12. nabádá ke slušnosti, zodpovědnosti, empatii a solidaritě

3.2. Výchovné a vzdělávací strategie

Strategie směřující ke kompetenci k učení

Do výuky zařazujeme hry a činnosti, které umožňují žákům porozumět verbální komunikaci, rozvíjet ji a používat. Vytváříme situace, kdy mohou žáci vyjádřit svůj názor, sdílet své pocity. Vedeme žáky, aby v rámci skupinové práce se zhostili role mluvčího a prezentovali výsledky své práce. Učitelé působí jako model spisovného vyjadřování a vytváří modelové situace, ve kterých se žáci učí základní komunikační dovednosti. Poskytujeme žákům zpětnou vazbu o tom, jak komunikují nebo jim umožňujeme, aby si ji poskytovali vzájemně mezi sebou. Čtení, psaní a diskusi používáme jako nástroj k učení nejen v jazycích, ale ve všech předmětech. Ve vyučovacím procesu využíváme prvky sebekontroly a vzájemné kontroly.

Strategie směřující ke kompetenci sociální a personální

Klademe důraz na bezpečné sociální prostředí ve škole-žáci se podílejí na utváření pravidel ve třídě, pravidelně vyhodnocují její dodržování. Učitelé pravidla podporují a přispívají k pozitivní a bezpečné atmosféře ve třídě. Učitelé zařazují do výuky aktivity, které mohou být vykonávány individuálně, ve dvojicích i skupinách, společně pak vyhodnocují výhody a nevýhody. Prostřednictvím pravidelného sebehodnocení, her a technik dramatické výchovy podporujeme proces sebepoznání u každého žáka, učí se oceňovat vlastní práci i práci druhých.

Strategie směřující ke kompetenci občanské

Zapojujeme žáky do dění obce (např. příprava programu na oslavy obce). Vytváříme příležitosti k tomu, aby žáci mohli prožívat a dodržovat tradice (vánoční, velikonoční). Prostřednictvím modelových situací učíme žáky, jak se zachovat v krizových a nezvyklých situacích. Vedeme žáky k tomu, aby spolurozhodovali o společných záležitostech třídy, vyjadřovali své názory a respektovali názory ostatních. Umožňujeme našim žákům, aby mohli prezentovat výsledky své práce i výsledky práce školy.

Strategie směřující ke kompetenci k učení

Plánujeme učení a hodnotíme žáky způsobem, který jim umožňuje vnímat vlastní pokrok. Umožňujeme žákům, aby se podíleli na vytváření kritérií hodnocení a aby sami podle kritérií svou práci hodnotili. Podporujeme hledání souvislostí mezi teorií a praxí i mezi jednotlivými předměty a obory. Poskytujeme žákům přístup k mnoha informačním zdrojům a zadáváme takové úkoly, při kterých žáci informace z různých zdrojů

vyhledávají, vyhodnocují, kombinují.

Strategie směřující ke kompetenci pracovní

Vedeme žáky k plánování úkolů a postupů, ke správnému užití materiálu, nástrojů,

13

techniky, vybavení. Vyžadujeme dokončování úkolů v dohodnuté kvalitě a termínech. Umožňujeme žákům hodnotit úspěšnost dosažení cíle. Při praktických činnostech vedeme žáky k aktivní ochraně vlastního zdraví i zdraví spolužáků. Ve výtvarné výchově, pracovních činnostech a kroužcích se seznamujeme s netradičními technikami a materiály.

Strategie směřující k řešení problémů

Zařazujeme do výuky takové metody, při kterých dochází k objevům, řešením a závěrům žáci sami. Zadáváme úkoly podporující experimentování přístupné každému žákovi. Klademe otevřené otázky, zadáváme problémové úlohy či úlohy rozvíjející tvořivost. Zadáváme úkoly způsobem, který umožňuje volbu různých postupů. Umožňujeme žákům pracovat se zdroji, v nichž si mohou ověřit správnost svého řešení.

3.3. Klíčové kompetence

Klíčové kompetence představují souhrn vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot důležitých pro rozvoj a uplatnění každého člena společnosti. Jejich výběr a pojetí vychází z hodnot obecně přijímaných ve společnosti a z obecně sdílených představ o tom, které kompetence jedince přispívají k jeho vzdělávání, spokojenému a úspěšnému životu a k posilování funkcí občanské společnosti.

Učivo chápeme jako prostředek k osvojení činnostně zaměřených očekávaných výstupů, které se propojují a vytvářejí předpoklady k účinnému a komplexnímu využívání získaných schopností a dovedností na úrovni klíčových kompetencí.

Na úrovni základního vzdělávání by měl žák v klíčových kompetencích dosáhnout níže uvedených činností:

kompetence k učení:

žák:

Vybírá a využívá pro efektivní učení vhodné způsoby, metody a strategie, plánuje, organizuje a řídí vlastní učení, projevuje ochotu věnovat se dalšímu studiu a celoživotnímu učení vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě operuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádí věci do souvislostí, propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si vytváří komplexnější pohled na matematické, přírodní, společenské a kulturní jevy samostatně pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává, kriticky posuzuje a vyvozuje z nich závěry pro využití v budoucnosti, poznává smysl a cíl učení, má pozitivní vztah k učení, posoudí vlastní pokrok a určí překážky či problémy bránící učení, naplánuje si, jakým způsobem by mohl své učení zdokonalit, kriticky zhodnotí výsledky svého učení a diskutuje o nich.

kompetence k řešení problémů:

žák:

Vnímá nejrůznější problémové situace ve škole i mimo ni, rozpozná a pochopí problém, přemýšlí o nesrovnalostech a jejich příčinách, promyslí a naplánuje způsob řešení problémů a využívá k tomu vlastního úsudku a zkušeností, vyhledá informace k řešení problému, nachází jejich shodné, podobné a odlišné znaky, využívá získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení, nenechá se odradit případným nezdarem a vytrvale hledá konečné řešení problému, samostatně řeší problémy, volí vhodné způsoby řešení, užívá při řešení problémů logické, matematické a empirické postupy ověřuje prakticky správnost řešení problémů a osvědčené postupy aplikuje při řešení obdobných nebo nových problémových situací, sleduje vlastní pokrok při zdolávání problémů, kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopen je obhájit, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí a výsledky svých činů zhodnotí.

kompetence komunikativní:

žák:

Formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu, naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuze, obhajuje svůj názor a vhodně argumentuje používáním gest, zvuků a jiných informačních a komunikačních prostředků, přemýšlí o nich, reaguje na ně a tvořivě je využívá ke svému rozvoji a k aktivnímu zapojení se do společenského dění, využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřeb, rozumí různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů, běžně užívaných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi

kompetence sociální a personální:

žák:

Účinně spolupracuje ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu, na základě poznání nebo přijetí nové role v pracovní činnosti pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi přispívá k upevnování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá přispívá k diskuzi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňuje zkušenosti druhých lidí, respektuje různá hlediska a čerpá poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají, vytváří si pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj, ovládá a řídí svoje jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty.

kompetence občanské:

žák:

Respektuje přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot, je schopen vcítit se do situací ostatních lidí, odmítá útlak a hrubé zacházení, uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému a psychickému násilí, chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, je si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo školu, rozhoduje se zodpovědně podle dané situace, poskytne dle svých možností účinnou pomoc a chová se zodpovědně v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka, respektuje, chrání a ocení naše tradice a kulturní a historické dědictví, projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost, aktivně se zapojuje do kulturního dění a

respektuje požadavky na kvalitní životní prostředí, rozhoduje se v zájmu podpory a ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti.

kompetence pracovní:

žák:

Používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky, adaptuje se na změněné nebo nové pracovní podmínky, přistupuje k výsledkům pracovní činnosti nejen z hlediska kvality, funkčnosti, hospodárnosti a společenského významu, ale i z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých, ochrany životního prostředí i ochrany kulturních a společenských hodnot, využívá znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost, činí podložená rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření, orientuje se v základních aktivitách potřebných k uskutečnění podnikatelského záměru a k jeho realizaci, chápe podstatu, cíl a riziko podnikání, rozvíjí své podnikatelské myšlení.

3.4. Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Žákem se speciálními vzdělávacími potřebami je žák, který k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění a užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření. Tito žáci mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření z výčtu uvedeného v § 16 školského zákona. Při práci se žáky se speciálními vzdělávacími potřebami je nutná spolupráce školy, žáka, jeho rodičů a školského poradenského zařízení. Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami uskutečňujeme formou individuální integrace do běžných tříd. Při diagnostikování speciálních vzdělávacích potřeb spolupracujeme se školskými poradenskými zařízeními. Prvotní diagnostiku provádí třídní učitel ve spolupráci se speciálním pedagogem naší školy.

Postup školy při poskytování podpůrných opatření prvního stupně

- Při zjištění obtíží a speciálních vzdělávacích potřeb žáka informuje vyučující daného předmětu třídního učitele a speciálního pedagoga.

- Třídní učitel je zodpovědný za vytvoření plánu pedagogické podpory žáka. Plán pedagogické podpory vytváří s metodickou podporou speciálního pedagoga. Na tvorbě PLPP se účastní i vyučující jiných předmětů.

16

- S plánem pedagogické podpory seznámí škola žáka, zákonného zástupce žáka, všechny vyučující žáka a další pedagogické pracovníky podílející se na provádění tohoto plánu. Seznámení s PLPP jmenovaní potvrdí svým podpisem.

- Poskytování podpůrných opatření prvního stupně třídní učitel ve spolupráci s ostatními vyučujícími průběžně vyhodnocuje. V případě potřeby třídní učitel za metodické podpory speciálního pedagoga plán pedagogické podpory průběžně aktualizuje v souladu s vývojem speciálních vzdělávacích potřeb žáka. Nejpozději po třech měsících od zahájení poskytování podpůrných opatření poskytovaných na základě plánu pedagogické podpory speciální pedagog vyhodnotí, zda podpůrná opatření vedou k naplnění stanovených cílů. Pokud se daná opatření ukáží jako

nedostatečná, speciální pedagog doporučí zákonnému zástupci žáka využití poradenské pomoci školského poradenského zařízení.

- Pokud jsou daná opatření dostatečná, pedagogičtí pracovníci nadále pokračují v jejich realizaci a úpravách dle potřeb žáka.

Postup školy při tvorbě individuálního vzdělávacího plánu

- V případě, že opatření vyplývající z Plánu pedagogické podpory žáka nejsou dostačující speciální pedagog doporučí zákonnému zástupci žáka návštěvu školského poradenského zařízení.

- Škola bezodkladně předá Plán pedagogické podpory školskému poradenskému zařízení.
- Pokud školské poradenské zařízení doporučí vzdělávání žáka dle individuálního

vzdělávacího programu, zákonný zástupce podá žádost o vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu. Ředitel školy žádost posoudí a v případě vyhovění žádosti zajistí zpracování IVP.

- Za tvorbu IVP, spolupráci se školským poradenským zařízením a spolupráci se zákonnými zástupci je odpovědný speciální pedagog. IVP vytváří třídní učitel ve spolupráci s vyučujícími dotčených předmětů, podklady kontroluje a konzultuje se školským poradenským zařízením speciální pedagog. IVP vzniká bez zbytečného odkladu, nejpozději do 1 měsíce od obdržení doporučení.

- S IVP jsou seznámeni všichni vyučující, žák a zákonný zástupce žáka.
- Zákonný zástupce stvrdí seznámení s IVP podpisem informovaného souhlasu. Ostatní

zúčastnění IVP podepíší.

- Poskytování podpůrných opatření třídní učitel ve spolupráci s ostatními vyučujícími

průběžně vyhodnocuje. V případě potřeby učitel daného předmětu za metodické podpory speciálního pedagoga individuální vzdělávací plán průběžně aktualizuje v souladu s vývojem speciálních vývojových potřeb žáka.

- Školské poradenské zařízení 1 krát ročně vyhodnocuje naplňování individuálního vzdělávacího plánu.

17

- Pokud jsou daná opatření dostatečná, pedagogičtí pracovníci nadále pokračují v jejich realizaci a úpravách dle potřeb žáka.

- Stejný postup platí i pokud zákonný zástupce žáka vyhledal pomoc školského poradenského zařízení i bez vyzvání školy.

Na úrovni IVP je možné na doporučení školského poradenského zařízení v rámci podpůrných opatření upravit očekávané výstupy stanovené ŠVP, případně upravit vzdělávací obsah tak, aby byl zajištěn soulad mezi vzdělávacími požadavky a skutečnými možnostmi žáků a aby vzdělávání

směřovalo k dosažení jejich osobního maxima.

K úpravám očekávaných výstupů stanovených v ŠVP se využívá podpůrné opatření IVP. To umožňuje u žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními od třetího stupně podpory (týká se žáků s lehkým mentálním postižením) upravovat očekávané výstupy vzdělávání, případně je možné přizpůsobit i výběr učiva.

K úpravám vzdělávacích obsahů stanovených v ŠVP dochází v IVP žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními od třetího stupně (týká se žáků s lehkým mentálním postižením). Části vzdělávacích obsahů některých vzdělávacích oborů lze nahradit jinými vzdělávacími obsahy nebo celý vzdělávací obsah některého vzdělávacího oboru, který lépe vyhovuje jejich vzdělávacím možnostem.

V IVP žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními třetího stupně (týká se žáků s lehkým mentálním postižením) a čtvrtého stupně lze v souvislosti s náhradou části nebo celého vzdělávacího obsahu vzdělávacích oborů změnit minimální časové dotace vzdělávacích oblastí.

Pro žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními spočívajícími v úpravě vzdělávacích obsahů může být v souladu s principy individualizace a diferenciací vzdělávání zařazována do IVP na doporučení školského poradenského zařízení speciálně pedagogická a pedagogická intervence. Počet vyučovacích hodin předmětů speciálně pedagogické péče je v závislosti na stupni podpory stanoven v příloze č. 1 vyhlášky č. 27/2016 Sb. Časová dotace na předměty speciálně pedagogické péče je poskytována z disponibilní časové dotace.

Při vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením je třeba zohledňovat jejich specifika: problémy v učení- čtení, psaní, počítání, nepřesné vnímání času, obtížné rozlišování podstatného a podružného, neschopnost pracovat s abstrakcí, snížená možnost učit se na základě zkušenosti, pracovat se změnou, problémy s technikou učení, problémy s porozuměním významu slov, krátkodobá paměť neumožňující dobré fungování pracovní paměti, malá představivost, nedostatečná jazyková způsobilost, nižší schopnost číst a pamatovat si čtené, řešit problémy a vnímat souvislosti.

Mezi podpůrná opatření, která se kromě běžných pedagogických opatření ve vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením osvědčují, patří například posilování kognitivních schopností s využitím dynamických a tréninkových postupů, intervence s využitím specifických, speciálně pedagogických metodik a rozvojových materiálů, pravidelné a systematické doučování ve škole, podpora přípravy na školu v rodině, podpora osvojování jazykových dovedností, podpora poskytování v součinnosti asistenta pedagoga.

18

Zásady práce se žáky se speciálními vzdělávacími potřebami

- seznámení všech pedagogů, ale i spolužáků, s daným postižením žáka
- respektování zvláštností a možností žáka
- vysvětlíme vyučujícím způsoby hodnocení žáka a možnostmi úlev
- utvoření optimálního pracovního prostředí včetně vstřícné přátelské atmosféry
- možnost kompenzace jinými činnostmi, kde může být dítě úspěšné
- v případě dlouhodobé nemoci konzultovat a vytvořit individuální vzdělávací plán

- kladení reálných cílů, postupné zvyšování nároků
- podporování snahy, pochvala při sebemenším zlepšení výkonu, nedostatky neporovnávat s ostatními
- navození příjemné a soustředěné atmosféry při práci
- nutnost spolupráce s rodiči
- vyhledávání činností, ve kterých může být žák úspěšný
- dodržení častých přestávek, střídání pracovního tempa

3.5. Zabezpečení výuky žáků nadaných a mimořádně nadaných

Nadaným žákem se rozumí jedinec, který při adekvátní podpoře vykazuje ve srovnání s vrstevníky vysokou úroveň v jedné či více oblastech rozumových schopností v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech.

Za mimořádně nadaného žáka se považuje žák, jehož rozložení schopností dosahuje mimořádné úrovně při vysoké tvořivosti v celém okruhu činností nebo v jednotlivých oblastech rozumových schopností.

Zjišťování mimořádného nadání žáka provádí školské poradenské zařízení na návrh učitele nebo rodičů. Pro tyto žáky může být vypracován individuální vzdělávací plán, který vychází ze ŠVP a závěrů vyšetření. Mimořádně nadaní žáci mají upraven způsob výuky tak, aby byli dostatečně motivováni k rozšiřování základního učiva do hloubky především v těch předmětech, které reprezentují nadání dítěte.

Možné úpravy způsobu výuky:

- doplnění, rozšíření a prohloubení vzdělávacího obsahu
- zadávání specifických úkolů (na složitější a abstraktnější úrovni)
- zapojení do samostatných a rozsáhlejších prací a projektů
- vnitřní diferenciaci žáka v některých předmětech, např. Cizí jazyk, volitelné předměty
- pestrá a podnětná výuka, která umožňuje velkou aktivitu, samostatnost a činnost

(nabídka nestandardních problémových úloh)

- respektování pracovního tempa a zájmu žáka
- podpora hledání dalších možných postupů řešení problémů
- přeřazení mimořádně nadaného žáka do vyššího ročníku bez absolvování předchozího

19

ročníku na základě zkoušky před komisí

- předčasný nástup dítěte ke školní docházce

Žáci se zúčastní olympiád, soutěží nejen školních, ale i regionálních nebo krajských. Jsou směřováni k zapojení do zájmových aktivit organizovaných školou. Velmi důležité je napomáhat osobnostnímu rozvoji těchto žáků, zapojovat je do kolektivních činností, vést je k rovnému přístupu k méně nadaným spolužákům, k toleranci, ochotě pomáhat slabším.

Pravidla a průběh tvorby plánu pedagogické podpory nadaného a mimořádně nadaného žáka

- Při zjištění nadání a mimořádného nadání žáka informuje vyučující daného předmětu třídního učitele a speciálního pedagoga.

- Učitel daného předmětu je zodpovědný za vytvoření plánu pedagogické podpory žáka. Plán pedagogické podpory vytváří s metodickou podporou speciálního pedagoga. Ne tvorbě PLPP se účastní i vyučující dalších předmětů, kde se projevuje nadání žáka.

- S plánem pedagogické podpory seznámí škola žáka, zákonného zástupce žáka, všechny vyučující žáka a další pedagogické pracovníky podílející se na provádění tohoto plánu. Seznámení s PLPP jmenovaní potvrdí svým podpisem.

- Poskytování podpory učitel daného předmětu ve spolupráci s ostatními vyučujícími průběžně vyhodnocuje. V případě potřeby učitel za metodické podpory speciálního pedagoga plán pedagogické podpory průběžně aktualizuje v souladu s potřebami žáka. Nejpozději po 3 měsících od zahájení poskytování podpůrných opatření vedou k naplnění stanovených cílů. Pokud se daná opatření ukáží jako nedostatečná, speciální pedagog doporučí zákonnému zástupci žáka využití poradenské pomoci školského poradenského zařízení.

- Pokud jsou daná opatření dostatečná, pedagogičtí pracovníci nadále pokračují v jejich realizaci a úpravách dle potřeb žáka.

Postup školy při tvorbě individuálního vzdělávacího plánu mimořádně nadaného žáka

- V případě, že opatření vyplývající z Plánu pedagogické podpory žáka nejsou dostačující speciální pedagog doporučí zákonnému zástupci žáka návštěvu školského poradenského zařízení.

- Škola bezodkladně předá Plán pedagogické podpory školskému poradenskému zařízení.

- Pokud školské poradenské zařízení doporučí vzdělávání žáka podle individuálního

vzdělávacího plánu, zákonný zástupce podá žádost o vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu. Ředitel školy žádost posoudí, v případě vyhovění žádosti zajistí zpracování IVP.

- Za tvorbu IVP, spolupráci se školským poradenským zařízením a spolupráci se zákonnými zástupci je odpovědný speciální pedagog. IVP vytváří třídní učitel ve spolupráci s vyučujícími dotčených předmětů, podklady kontroluje a konzultuje se školským poradenským zařízením speciální pedagog. IVP vzniká bez zbytečného odkladu, nejpozději do 1 měsíce od obdržení doporučení.

- S IVP jsou seznámeni všichni vyučující, žák a zákonný zástupce žáka.

- Zákonný zástupce stvrdí seznámení s IVP podpisem informovaného souhlasu. Ostatní

zúčastnění IVP podepíší.

20

- Poskytování podpůrných opatření třídní učitel ve spolupráci s ostatními vyučujícími průběžně vyhodnocuje. V případě potřeby učitel daného předmětu za metodické podpory speciálního pedagoga individuální vzdělávací plán průběžně aktualizuje v souladu s vývojem speciálních vzdělávacích potřeb žáka.

- Školské poradenské zařízení 1 krát ročně vyhodnocuje naplňování individuálního vzdělávacího plánu.

- Pokud jsou daná opatření dostatečná, pedagogičtí pracovníci nadále pokračují v jejich realizaci a úpravách dle potřeb žáka.

- Stejný postup platí i pokud zákonný zástupce žáka vyhledal pomoc školského poradenského zařízení i bez vyzvání školy.

3.6. Průřezová témata

Reprezentují v RVP ZV okruhy aktuálních problémů současného světa a stávají se nedílnou součástí základního vzdělávání. Jsou důležitým formativním prvkem základního vzdělávání, vytvářejí příležitosti pro individuální uplatnění žáků i pro jejich vzájemnou spolupráci a pomáhají rozvíjet osobnost žáka především v oblasti postojů a hodnot.

V etapě základního vzdělávání jsou vymezena tato průřezová témata:

1. Osobnostní a sociální výchova
2. Výchova demokratického občana
3. Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
4. Multikulturní výchova
5. Environmentální výchova
6. Mediální výchova

Přínos průřezového tématu osobnostní a sociální výchova

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:

1. vede k porozumění sobě samému a druhým
2. napomáhá k zvládnutí vlastního chování
3. přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů ve třídě a mimo ní
4. rozvíjí základní dovednosti dobré komunikace a k tomu příslušné vědomosti
5. utváří a rozvíjí základní dovednosti pro spolupráci
6. umožňuje získat základní sociální dovednosti pro řešení složitých situací (např. konfliktů)
7. formuje studijní dovednosti
8. podporuje dovednosti a přináší vědomosti týkající se duševní hygieny

V oblasti postojů a hodnot průřezové téma:

1. pomáhá k utváření pozitivního vztahu (nezraňujícího) postoje k sobě samému a k druhým
2. vede k uvědomování si hodnoty spolupráce a pomoci
3. vede k uvědomování si hodnoty různosti lidí, názorů, přístupů k řešení problémů
4. přispívá k uvědomování mravních rozměrů různých způsobů lidského chování

21

5. napomáhá primární prevenci sociálně patologických jevů a škodlivých způsobů chování

Přínos průřezového tématu výchova demokratického občana

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:

1. vede k aktivnímu postoji v obhajování a dodržování lidských práv a svobod
2. vede k pochopení významu řádu, pravidel a zákonů pro fungování společnosti
3. umožňuje participovat na rozhodnutích celku s vědomím vlastní odpovědnosti za tato

rozhodnutí a s vědomím jejich důsledků

4. rozvíjí a podporuje komunikativní, formulační, argumentační, dialogické a prezentační

schopnosti a dovednosti

5. prohlubuje empatii, schopnost aktivního naslouchání a spravedlivého posuzování

6. vede k uvažování o problémech v širších souvislostech a ke kritickému myšlení

V oblasti postojů a hodnot průřezové téma:

1. vede k otevřenému, aktivnímu, zainteresovanému postoji v životě

2. vychovává k úctě a k zákonu

3. rozvíjí disciplinovanost a sebekritiku

4. učí sebeúctě a nedůvěře, samostatnosti a angažovanosti

5. přispívá k utváření hodnot, jako je spravedlnost, svoboda, solidarita, tolerance a odpovědnost

6. rozvíjí a podporuje schopnost zaujetí vlastního stanoviska v pluralitě názorů

7. motivuje k ohleduplnosti a ochotě pomáhat zejména slabším

8. umožňuje posuzovat a hodnotit společenské jevy, procesy, události a problémy z různých

úhlů pohledu (lokální, národní, evropská, globální dimenze)

9. vede k respektování kulturních, etnických a jiných odlišností

10. vede k asertivnímu jednání a ke schopnosti kompromisu

Přínos průřezového tématu výchova k myšlení v Evropských a globálních souvislostech

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:

1. rozvíjí a integruje základní vědomosti potřebné pro porozumění sociálním a kulturním

odlišnostem mezi národy

2. prohlubuje porozumění vlivu kulturních, ideologických a sociopolitických rozdílů na vznik a řešení globálních problémů v jejich vzájemných souvislostech

3. prohlubuje základní vědomosti nezbytné pro pochopení struktury a funkcí mezinárodních a nevládních organizací, jejich vlivu na řešení globálních i lokálních problémů v oblasti humanitární, politické, sociální, ekonomické, kulturní a dodržování lidských práv

4. rozvíjí schopnost srovnávat projevy kultury v evropském a globálním kontextu, nacházet společné znaky, odlišnosti a hodnotit je v širších souvislostech

5. rozšiřuje a prohlubuje dovednosti potřebné pro orientaci v evropském prostředí, seberealizaci a řešení reálných situací v otevřeném evropském prostoru

6. prohlubuje vědomosti potřebné k pochopení souvislostí evropských kořenů a kontinuity evropského vývoje a podstaty evropského integračního procesu

7. vede k pochopení významu společných politik a institucí Evropské unie, seznamuje s dopadem jejich činnosti na osobní i občanský život jednotlivce i s možnostmi jejich zpětného ovlivňování a využívání

8. vede k poznání a pochopení života a díla významných Evropanů a iniciuje zájem žáků o osobnostní vzory

22

9. rozvíjí schopnost racionálně uvažovat, projevovat a korigovat emocionální zaujetí v situacích

motivujících k setkávání, srovnávání a hledání společných evropských perspektiv

V oblasti postojů a hodnot průřezové téma:

1. pomáhá překonávat stereotypy a předsudky
2. obohacuje pohledy žáka na sebe sama z hlediska otevřených životních perspektiv rozšířených

o možnosti volby v evropské a mezinárodní dimenzi

3. kultivuje postoje k Evropě jako širší vlasti a ke světu jako globálnímu prostředí života
4. utváří pozitivní postoje k jinakosti a kulturní rozmanitosti
5. podporuje pozitivní postoje k tradičním evropským hodnotám
6. upevňuje osvojování vzorců chování evropského občana a smysl pro zodpovědnost

Přínos průřezového tématu multikulturní výchova

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:

1. poskytuje žákům základní znalosti o různých etnických a kulturních skupinách žijících

v české a evropské společnosti

2. rozvíjí dovednost orientovat se v pluralitní společnosti a využívat interkulturních kontaktů

k obohacení sebe i druhých

3. učí žáky komunikovat a žít ve skupině s příslušníky odlišných sociokulturních skupin,

uplatňovat svá práva a respektovat práva druhých, chápat a tolerovat odlišné zájmy, názory i schopnosti druhých

4. učí přijmout druhého jako jedince se stejnými právy, uvědomovat si, že všechny etnické skupiny a všechny kultury jsou rovnocenné a žádná není nadřazena jiné

5. rozvíjí schopnost poznávat a tolerovat odlišnosti jiných národnostních, etnických, náboženských, sociálních skupin a spolupracovat s příslušníky odlišných sociokulturních skupin

6. rozvíjí dovednost rozpoznat projevy rasové nesnášenlivosti a napomáhá prevenci vzniku xenofobie

7. učí žáky uvědomovat si možné dopady svých verbálních i neverbálních projevů a připravenosti nést odpovědnost za své jednání

8. poskytuje znalost některých základních pojmů multikulturní terminologie: kultura, etnikum, identita, diskriminace, xenofobie, rasismus, národnost, netolerance aj.

V oblasti postojů, a hodnot průřezové téma:

1. pomáhá žákům prostřednictvím informací vytvářet postoje tolerance a respektu k odlišným

sociokulturním skupinám, reflektovat zázemí příslušníků ostatních sociokulturních skupin a uznávat je

2. napomáhá žákům uvědomit si vlastní identitu, být sám sebou, reflektovat vlastní sociokulturní

zázemí

3. stimuluje, ovlivňuje a koriguje jednání a hodnotový systém žáků, učí je vnímat odlišnost jako příležitost k obohacení, nikoli jako zdroj konfliktu
4. pomáhá uvědomovat si neslučitelné rasové (náboženské, či jiné) intolerance s principy života v demokratické společnosti
5. vede k angažovanosti při potírání projevů intolerance, xenofobie, diskriminace a rasismu
6. učí vnímat sebe sama jako občana, který se aktivně spolupodílí na utváření vztahu společnosti

23

k minoritním skupinám

Přínos průřezového tématu environmentální výchova

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:

1. rozvíjí porozumění souvislostem v biosféře, vztahům člověka a prostředí a důsledkům

lidských činností na prostředí

2. vede k uvědomování si podmínek života a možností jejich ohrožování
3. přispívá k poznávání a chápání souvislostí mezi vývojem lidské populace a vztahy k prostředí

v různých oblastech světa

4. umožňuje pochopení souvislostí mezi lokálními a globálními problémy a vlastní

odpovědností ve vztazích k prostředí

5. poskytuje znalosti, dovednosti a pěstuje návyky nezbytné pro každodenní žádoucí jednání

občana vůči prostředí

6. ukazuje modelové příklady jednání z hledisek životního prostředí na místní, regionální,

evropské i mezinárodní úrovni

7. seznamuje s principy udržitelnosti rozvoje společnosti
8. učí hodnotit objektivnost a závažnost informací týkajících se ekologických problémů
9. učí komunikovat o problémech životního prostředí, vyjadřovat, racionálně obhajovat a

zdůvodňovat své názory a stanoviska

V oblasti postojů a hodnot průřezové téma:

1. přispívá k vnímání života jako nejvyšší hodnoty
2. vede k odpovědnosti ve vztahu k biosféře, k ochraně přírody a přírodních zdrojů
3. vede k pochopení významu a nezbytnosti udržitelného rozvoje jako pozitivní perspektivy

dalšího vývoje lidské společnosti

4. podněcuje aktivitu, tvořivost, toleranci, vstřícnost a ohleduplnost ve vztahu k prostředí
5. přispívá k utváření zdravého životního stylu a k vnímání estetických hodnot prostředí
6. vede k angažovanosti v řešení problémů spojených s ochranou životního prostředí
7. vede k vnímavému a citlivému přístupu k přírodě a přírodnímu a kulturnímu dědictví

Přínos průřezového tématu mediální výchova

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:

1. přispívá ke schopnosti úspěšně a samostatně se zapojit do mediální komunikace
2. umožňuje rozvíjet schopnost analytického přístupu k mediálním obsahům a kritického

odstupu od nich

3. učí využívat potenciál médií, jako zdroje informací, kvalitní zábavy i naplnění volného času
4. umožňuje pochopení cílů a strategií vybraných mediálních obsahů
5. vede k osvojení si základních principů vzniku významných mediálních obsahů (zvl.

zpravodajských)

6. umožňuje získat představy o roli médií v klíčových společenských situacích a v demokratické

společnosti vůbec (vnímání právního kontextu)

7. vytváří představu o roli médií v každodenním životě v regionu (v lokalitě)
8. vede k rozeznávání platnosti a významu argumentů ve veřejné komunikaci
9. rozvíjí komunikační schopnost, zvláště při veřejném vystupování a stylizaci psaného a

mluveného textu

24

10. přispívá k využívání vlastních schopností v týmové práci i v redakčním kolektivu
11. přispívá ke schopnosti přizpůsobit vlastní činnost potřebám a cílům týmu

V oblasti postojů a hodnot průřezové téma:

1. rozvíjí citlivost vůči stereotypům v obsahu médií i způsobu zpracování mediálních sdělení
2. vede k uvědomování si hodnoty vlastního života (zvláště volného času) a odpovědnosti za

jeho naplnění

3. rozvíjí citlivost vůči předsudkům a zjednodušujícím soudům o společnosti (zejména o

menšinách) i jednotlivci

4. napomáhá k uvědomění si možnosti svobodného vyjádření vlastních postojů a odpovědnosti

za způsob jeho formulování a prezentace

3.6.1. Průřezová témata zařazena do jednotlivých ročníků 1. období:

1. ročník

Osobnostní a sociální výchova:

1. sociální rozvoj- poznávání lidí

Vzájemné poznávání se ve skupině, třídě, rozvoj pozornosti vůči odlišnostem a hledání výhod v odlišnostech, chyby při poznávání lidí.

Předmět: prvouka, český jazyk, matematika, tělesná výchova, hudební výchova, výtvarná výchova.

Multikulturní výchova:

2. lidské vztahy

Právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci, udržovat tolerantní vztahy, rozvíjet spolupráci s jinými lidmi, bez ohledu na jejich kulturní, sociální, náboženské, zájmové nebo generační odlišnosti. Uplatňování principu slušného chování, význam kvality mezilidských vztahů pro harmonický rozvoj osobnosti, tolerance, empatie, lidská solidarita.

Předmět: prvouka, matematika, tělesná výchova.

Enviromentální výchova:

3. vztah člověka k prostředí

Naše obec (přírodní zdroje, životní prostředí v obci, způsob využívání a řešení odpadového hospodářství, příroda a kultura obce a její ochrana, instituce, organizace, lidé v obci, náš životní styl, prostředí a zdraví (vliv prostředí na zdraví, možnosti a způsoby ochrany zdraví), nerovnoměrnost života na Zemi (příčiny a důsledky zvyšování rozdílů globalizace a principy udržitelnosti rozvoje).

Předmět: prvouka, matematika, tělesná výchova.

25

2. ročník

Osobnostní a sociální výchova:

4. osobnostní rozvoj- kreativita

Cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity (pružnosti nápadů, originality, schopnosti vidět věci jinak, citlivosti, schopnosti dotahovat nápady do reality), tvořivost v mezilidských vztazích.

Předmět: matematika-geometrie, výtvarná výchova, hudební výchova

Výchova demokratického občana:

5. občan, občanská společnost, stát

Občan jako odpovědný člen společnosti (jeho práva a povinnosti, přijímat odpovědnost za své postoje a činy), Listina základních práv a svobod, práva povinnosti občanů, úloha občana v demokratické společnosti, základní principy a hodnoty demokratického politického systému (právo, spravedlnost, diferenciací, různorodost), principy soužití s minoritami (vztah k jinému, respekt k identitám, vzájemná komunikace a spolupráce, příčiny nedorozumění a zdroje konfliktu).

Předmět: prvouka, matematika, tělesná výchova

Environmentální výchova:

6. ekosystémy

Les (les v našem prostředí), pole (význam, změny okolní krajiny vlivem člověka, způsoby hospodaření na nich, pole a jejich okolí), vodní zdroje (lidské aktivity spojené s vodním hospodářstvím, důležitost pro krajinnou ekologii), moře (význam pro biosféru), tropický deštný prales, lidské sídlo- město, vesnice, kulturní krajina.

Předmět: prvouka

3. ročník

Osobnostní a sociální výchova:

7. sociální rozvoj- komunikace

Řeč těla, zvuků a slov, řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem, řeč lidských skutků, cvičení pozorování a empatického a aktivního naslouchání, dovednosti pro sdělování verbální i neverbální specifické komunikační dovednosti, komunikace v různých situacích, efektivní strategie.

8. osobnostní rozvoj – psychohygiena

Dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému, sociální dovednosti pro předcházení stresům v mezilidských vztazích, dobrá organizace času, dovednosti zvládání stresových situací, hledání pomoci při potížích.

Předmět: anglický jazyk, matematika, prvouka, tělesná výchova

26

Výchova demokratického občana:

9. občan, občanská společnost, stát

Občan jako odpovědný člen společnosti.

Předmět: prvouka, matematika, tělesná výchova

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech:

10. Evropa a svět nás zajímá

Rodinné příběhy, zážitky a zkušenosti z Evropy a světa. Místa, události a artefakty v blízkém okolí mající vztah k Evropě a světu. Naši sousedé v Evropě, život dětí v jiných zemích, lidová slovesnost, zvyky a tradice národů Evropy.

Předmět: matematika, anglický jazyk

Mediální výchova

11. kritické čtení a vnímání mediálních sdělení

Pěstování kritického přístupu ke zpravodajství a reklamě. Rozlišování zábavních (bulvárních) prvků ve sdělení od informativních a společensky významných. Hodnotící prvky ve sdělení, hledání rozdílů mezi informativním, zábavním a reklamním sdělením, chápání podstaty mediálního sdělení, objasňování jeho cílů a pravidel, identifikování základních orientačních prvků v textu.

Předmět: matematika

3.6.2. Průřezová témata zařazená do jednotlivých ročníků 2. období:

4. ročník:

Environmentální výchova- vztah člověka k prostředí:

Př

Osobnostní a sociální výchova -sociální rozvoj- mezilidské vztahy

Př

Osobnostní a sociální výchova- osobnostní rozvoj- kreativita

Pč

Osobnostní a sociální výchova –sociální rozvoj-komunikace

Jč

Výchova demokratického občana- principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování

VL

Mediální výchova- kritické čtení a vnímání mediálních sdělení

Jč

Osobnostní a sociální výchova- osobnostní rozvoj-kreativita

VV

5. ročník

27

Osobnostní a sociální výchova- osobnostní rozvoj-psychohygiena

Př

Výchova demokratického občana- občan, občanská společnost, stát

Př

Výchova k myšlení v Evropských a globálních souvislostech- Evropa a svět nás zajímá

VL

Environmentální výchova- vztah člověka k prostředí

VL

Osobnostní a sociální výchova- osobnostní rozvoj-rozvoj schopností poznávání

Jč

Osobnostní a sociální výchova- sociální rozvoj- komunikace

Jč

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech- objevujeme Evropu a svět

Aj

Osobnostní a sociální výchova- osobnostní rozvoj-kreativita

Vv

3.6.3. Průřezová témata – souhrnná tabulka

1. ročník 2. ročník 3. ročník 4. ročník 5. ročník

OSV PRV, JČ, M, TV, HV, VV M - G, VV, HV JA, M, PRV, TV PŘ, PČ, JČ, VV PŘ, JČ, VV

MV PRV, M, TV

EV PRV, M, TV PRV PŘ VL

VDO PRV, M, TV PRV, M, TV VL PŘ

VMEGS M, JA VL, AJ

MeV M JČ

Tabulka 1 Průřezová témata – souhrnná tabulka

4. Učební plán

4.1. Vzdělávací období

Základní vzdělávání žáků realizujeme na naší škole podle Rámcového vzdělávacího programu ve dvou obdobích:

1. období: 1. – 3. ročník
2. období: 4. – 5. ročník

Pro každé vzdělávací období jsou stanoveny očekávané výstupy, dílčí výstupy a výukové cíle, které jsou pro 1. a 2. období závazné.

4.2. Učební plán pro 1. -5. ročník základního vzdělávání Vzdělávací oblast Vyučovací

předmět
Ročník Minimální

časová dotace

Disponibilní hodiny

1. 2. 3. 4. 5.

Jazyk a jazykové
komunikace

Český jazyk 8 1 8 2 7 2 6 2 6 1 35 8

Cizí jazyk 3 3 3 9 0

Matematika a její
aplikace

Matematika 4 1 4 1 4 1 4 1 4 1 20 5

Informační a
komunikační
technologie

informatika 1 1 0

Člověk a jeho svět Prvouka 2 2 2 6 0

Přírodověda 2 1 1 3 1

Vlastivěda 1 2 3 0

Umění a kultura Hudební

výchova

1 1 1 1 1 5 0

Výtvarná
výchova

1 1 2 2 1 7 0

Člověk a zdraví Tělesná
výchova

2 2 2 2 2 10 0

Člověk a svět
práce

Pracovní
činnosti

1 1 1 1 1 5 0

minimální týdenní časová dotace a

disponibilní hodiny 19 2 19 3 22 3 22 3 22 3 104 14
celkový týdenní počet hodin -
maximum týdně

21 22 25 25 25 118

Nepovinný

předmět náboženství 1 1 1 1 1

30

4.2. Učební plán pro 1. -5. ročník základního vzdělávání **Vzdělávací oblast Vyučovací**

předmět

Ročník Minimální

časová

dotace

Disponibilní

hodiny

1. 2. 3. 4. 5.

Jazyk a jazykové
komunikace

Český jazyk 8 1 8 2 7 2 6 2 6 1 35 8

Cizí jazyk 1 1 2 2 3 9 0

Matematika a její
aplikace

Matematika 4 1 4 1 4 1 4 1 4 1 20 5

Informační a
komunikační
technologie

informatika 1 1 0

Člověk a jeho svět Prvouka 2 2 2 6 0

Přírodověda 2 1 1 3 1

Vlastivěda 1 2 3 0

Umění a kultura Hudební

výchova

1 1 1 1 1 5 0

Výtvarná

výchova

1 1 2 2 1 7 0

Člověk a zdraví Tělesná

výchova

2 2 2 2 2 10 0

Člověk a svět

práce

Pracovní

činnosti

1 1 1 1 1 5 0

**minimální týdenní časová dotace a
disponibilní hodiny 20 2 20 3 21 3 21 3 22 3 104 14
celkový týdenní počet hodin -
maximum týdně**

22 23 24 24 25 118

Nepovinný

předmět náboženství 1 1 1 1 1

Učební plán pro 1. ročník 2016/2017

Poznámky:

1. zařazení vzdělávacích oblastí a časové dotace jsou zřejmé z učebního plánu
2. je posílena výuka jazyků a jazykové komunikace, matematiky a její aplikace a oblasti člověk

a jeho svět

3. nedochází k přesunům z jednotlivých vzdělávacích oblastí, v rámci týdenní časové dotace v

31

předmětech Přírodověda a Vlastivěda má vyučující v I. a II. pololetí možnost volby

4. disponibilní hodiny jsou dodrženy, jsou použity k posílení jednotlivých předmětů tak, aby

bylo možno naplňovat výchovné a vzdělávací strategie
5. výuka je realizována v týdenních cyklech

5. Učební osnovy

5.1. Jazyk a jazyková komunikace

Realizuje se ve všech ročnících v předmětu Český jazyk od 3. do 5. ročníku pak i

v předmětu Anglický jazyk. Vzdělávací oblast Jazyk a jazyková komunikace zaujímá stěžejní postavení ve výchovně vzdělávacím procesu. Dobrá úroveň jazykové kultury patří k podstatným znakům všeobecné vyspělosti absolventa základního vzdělávání. Jazyková výuka, jejímž cílem je zejména podpora rozvoje komunikačních kompetencí, vybavuje žáka takovými znalostmi a dovednostmi, které mu umožňují správně vnímat různá jazyková sdělení, rozumět jim, vhodně se vyjadřovat a účinně uplatňovat i prosazovat výsledky svého poznávání. Obsah vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace se realizuje ve vzdělávacích oborech Český jazyk a literatura, Anglický jazyk. Kultivace jazykových dovedností a jejich využívání je nedílnou součástí všech vzdělávacích oblastí.

Dovednosti získané ve vzdělávacím oboru Český jazyk a literatura jsou potřebné pro kvalitní jazykové vzdělání, ale také jsou důležité pro úspěšné osvojování poznatků v dalších oblastech vzdělávání. Užívání češtiny jako mateřského jazyka v jeho mluvené i písemné podobě umožňuje žákům poznat a pochopit společensko-kulturní vývoj lidské společnosti. Při realizaci daného vzdělávacího oboru se vytvářejí předpoklady k efektivní mezilidské komunikaci, tím, že se žáci učí interpretovat své reakce a pocity tak, aby dovedli pochopit svoji roli v různých komunikačních situacích a aby se uměli orientovat při vnímání okolního světa i sebe sama.

5.1.1. Vyučovací předmět: Český jazyk

Vyučovací předmět Český jazyk zahrnuje vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura. Žáci jsou vedeni k užívání češtiny jako mateřského jazyka v mluvené i písemné podobě a tím k vnímání a poznání okolního světa i sama sebe. Vzdělávací obsah předmětu Český jazyk vede k vytváření nezbytných předpokladů k dalšímu úspěšnému studiu.

Vyučuje se v ročnících 1. - 5.

1. ročník- 8 + 1h

2. ročník- 8 + 2h

32

3. ročník- 7 + 2h

4. ročník- 6+2h

5. ročník- 6+1h

Charakteristika předmětu:

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Český jazyk má komplexní charakter, ale pro přehlednost je rozdělen do tří složek: Komunikační a slohové výchovy, Jazykové výchovy a Literární výchovy. Ve výuce se vzájemně prolínají.

V Komunikační a slohové výchově se žáci učí vnímat a chápat různá jazyková sdělení, číst s porozuměním, kultivovaně psát, mluvit a rozhodovat se na základě přečteného nebo slyšeného textu různého typu vztahujícího se k nejrůznějším situacím, analyzovat jej a kriticky posoudit jeho obsah. Ve vyšších ročnících se učí posuzovat také formální stránku textu a jeho výstavbu.

V Jazykové výchově žáci získávají vědomosti a dovednosti potřebné k osvojování spisovné podoby českého jazyka. Učí se poznávat a rozlišovat jeho další formy. Jazyková výchova vede žáky k přesnému a logickému myšlení, které je základním předpokladem jasného, přehledného a srozumitelného vyjadřování. Při rozvoji potřebných znalostí a dovedností se uplatňují a prohlubují i jejich obecné intelektové dovednosti, např. dovednosti porovnávat různé jevy, jejich shody a odlišnosti, třídít je podle určitých hledisek a dospívat k zobecnění. Český jazyk se tak od počátku vzdělávání stává nejen nástrojem získávání většiny informací, ale i předmětem poznávání.

V Literární výchově žáci poznávají prostřednictvím četby základní literární druhy, učí se vnímat jejich specifické znaky, postihovat umělecké záměry autora a formulovat vlastní názory o přečteném díle. Učí se rozlišovat literární fikci od skutečnosti. Postupně získávají a rozvíjejí základní čtenářské návyky i schopnosti tvořivé recepce, interpretace a produkce literárního textu. Žáci dospívají k takovým poznatkům a prožitkům, které mohou pozitivně ovlivnit jejich postoje, životní hodnotové orientace a obohatit jejich duchovní život.

Verbální i neverbální komunikace se může vhodně rozvíjet i prostřednictvím Dramatické výchovy.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti:

Vzdělávání v dané oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

33

1. Pochopení jazyka jako prostředku historického a kulturního vývoje národa a důležitého

sjednocujícího činitele národního společenství.

2. Pochopení jazyka jako důležitého nástroje celoživotního vzdělávání

3. Rozvíjení pozitivního vztahu k mateřskému jazyku a jeho chápání jako potenciálního zdroje

pro rozvoj osobního i kulturního bohatství

4. Rozvíjení pozitivního vztahu k mnohojazyčnosti a respektování kulturní rozmanitosti

5. Vnímání a postupnému osvojování českého jazyka jako prostředku k získávání a předávání

informací, k vyjádření jeho potřeb i prožitků a ke sdělování názorů

6. Zvládnutí pravidel mezilidské komunikace daného kulturního prostředí a rozvíjení

pozitivního vztahu k jazyku v rámci interkulturní komunikace

7. Samostatnému získávání informací z různých zdrojů a k zvládnutí práce s jazykovými a

literárními prameny i s texty různého zaměření

8. Získávání sebedůvěry při vystupování na veřejnosti a ke kultivovanému ústnímu i písemnému

projevu jako prostředku prosazení sebe sama

9. Individuálnímu prožívání slovesného uměleckého díla, ke sdílení čtenářských zážitků,

k rozvíjení pozitivního vztahu k literatuře i k dalším druhům umění založených na uměleckém textu, k rozvíjení emocionálního a estetického vnímání, k vlastní tvůrčí produkci

Společné výchovné a vzdělávací strategie k rozvoji klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

Vedeme žáky k práci s informacemi, jejich třídění a uvádění do širších souvislostí, umožňujeme jim práci v týmu, učit se hrou, pracovat s chybou a uplatňovat všestrannou vlastní prezentaci. Poskytujeme žákům aktivní účast na učení, aplikaci poznatků a dovedností do praktického života. Rozvíjíme u nich vnitřní motivaci, vedeme žáky k zodpovědnosti a k posouzení vlastního pokroku.

Kompetence k řešení problémů

Zadávat úkoly tak, aby žáci rozpoznali a pochopili problém, hledali jeho příčiny, vyhledávali informace o vhodných způsobech řešení, navrhovali vlastní řešení. Umožnili jim vyslovovat své názory, obhajovat je, vyvozovat závěry. Pracujeme s chybou žáků, jako s příležitostí, jak ukázat cestu ke správnému řešení.

Kompetence komunikativní

34

Umožňujeme žákům vyjadřovat a formulovat své myšlenky a názory v logickém sledu, vytváříme příležitosti k výstižnému a kultivovanému mluvenému i psanému projevu. Umožňujeme žákům v rámci aktivního učení, aby se neustále zapojovali do rozhovoru, aby prezentovali svou práci v samostatných i týmových projevech.

Kompetence sociální a personální

Vedeme žáky k vytváření dobrých mezilidských vztahů, k ohleduplnosti. Společně vytváříme pravidla a společně kontrolujeme jejich dodržování.

Kompetence občanské

Umožňujeme žákům účast na různých soutěžích, školních a mimoškolních veřejných vystoupeních. Zapojujeme žáky do různých forem spolupráce s představiteli obce.

Kompetence pracovní

Vedeme žáky k pracovitosti a zodpovědnosti, k dodržování hygienických norem při čtení

Očekávané výstupy předmětu na konci 1. období:

Komunikační a slohová výchova

1. plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti
2. porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené náročnosti
3. respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru
4. pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost
5. v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči
6. volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních

situacích

7. na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev
8. zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním
9. píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky, kontroluje vlastní

písemný projev

10. píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení
11. seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh

Jazyková výchova

1. rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké

samohlásky

2. porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu a slova významem souřadná,

nadřazená a podřazená, vyhledá v textu slova příbuzná

3. porovnává a třídí slova podle zobecněného významu-děj, věc, okolnost, vlastnost
4. rozlišuje slovní druhy v základním tvaru
5. užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a

35

sloves

6. spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy
7. rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové i

zvukové prostředky

8. odůvodňuje a píše správně: i/y, po tvrdých a měkkých souhláskách, po obojetných

souhláskách ve vyjmenovaných slovech, dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě- mimo morfologický

šev, velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastní jména osob, zvířat a místní pojmenování

Literární výchova

1. čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku
2. vyjadřuje své pocity z přečteného textu
3. rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění
4. pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností

Očekávané výstupy předmětu na konci 2. období:

Komunikační a slohová výchova

1. čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas
2. rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace

zaznamenává

3. posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení
4. reprodukuje obsah přiměřeně složitého sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta
5. vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechává vzkaz na záznamníku
6. rozpoznává manipulativní komunikaci v reklamě
7. volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru
8. rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikační situace
9. píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry
10. sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev

s dodržáním časové posloupnosti

Jazyková výchova

1. porovnává významy slov, zvláště stejného nebo podobného významu
2. rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku
3. určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve

svém mluveném projevu

36

4. rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary
5. vyhledává základní skladební dvojici a v neúplné základní skladební dvojici označuje základ

věty

6. odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změní větu jednoduchou v souvětí
7. užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby projevu je obměňuje
8. píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách
9. zvládá základní příklady syntaktického pravopisu

Literární výchova

1. vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je
2. volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma
3. rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů
4. při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy

Cílové zaměření předmětu v 1. ročníku ZŠ

Vzdělávání v předmětu Český jazyk a literatura v 1. ročníku směřuje k:

Komunikační a slohová výchova

1. čtení písmen, slov, vět
2. čtení s porozuměním
3. naslouchání
4. psaní vět
5. kultivovanému projevu na úrovni věku

Jazyková výchova

1. správné výslovnosti hlásek
2. rozvoji slovní zásoby
3. chápání významu slov
4. rozlišování-hlásky, slova věty

Literární výchova

1. poslechu literárních textů
2. zážitkovému čtení a naslouchání
3. tvořivým činnostem s literárním textem
4. poznávání základních literárních pojmů

37

Cílové zaměření předmětu v 2. ročníku ZŠ

Vzdělávání v předmětu Český jazyk a literatura v 2. ročníku směřuje k:

Komunikační a slohová výchova

1. zdokonalování techniky čtení
2. poslechu různých textů a práci s nimi
3. orientaci ve slovnících a encyklopediích
4. seznámení s útvary společenského styku, vypravování
5. úpravnému a čitelnému projevu
6. docvičování tvarů psacího písma
7. kultivovanému projevu

Jazyková výchova

1. učení o větě
2. správnému řazení slov ve větě a vět v textu
3. osvojení pravopisu- jevy ú/ů, ě, tvrdé a měkké souhlásky, párové souhlásky, velká písmena
4. osvojení základních druhů slov
5. poznávání slovních významů
6. dělení slova na slabiky

Literární výchova

1. poslechu literárních textů
2. zážitkovému čtení a naslouchání
3. tvořivým činností s literárním textem
4. poznávání základních literárních pojmů

Cílové zaměření předmětu v 3. ročníku ZŠ

Vzdělávání v předmětu Český jazyk a literatura v 3. ročníku směřuje k:

Komunikační a slohová výchova

1. plynulému čtení s porozuměním

38

2. porozumění písemným nebo mluveným pokynům
3. respektování základních komunikačních pravidel v rozhovoru
4. vytvoření krátkého mluveného projevu
5. osvojení základních hygienických pravidel spojených se psaním
6. psaní věcně i formálně správného jednoduchého sdělení
7. kultivovanému projevu

Jazyková výchova

1. rozlišení grafické a zvukové podoby slova
2. porovnávání významu slov
3. rozlišení slovních druhů v základním tvaru
4. užití správných gramatických tvarů podstatných jmen a sloves
5. volbě vhodných jazykových i zvukových prostředků
6. odůvodňování a správnému psaní i/y po měkkých, tvrdých a obojetných souhláskách ve

vyjmenovaných slovech

7. správnému psaní typických příkladů vlastních jmen

Literární výchova

1. poslechu literárních textů
2. zážitkovému čtení a naslouchání
3. tvořivým činnostem s literárním textem
4. poznávání základních literárních pojmů

Cílové zaměření předmětu ve 4. ročníku ZŠ

Vzdělávání předmětu v 4. ročníku směřuje k:

Komunikační a slohová výchova

1. čtení s porozuměním potichu i nahlas
2. reprodukci přiměřeně složitých sdělení
3. náležitou intonaci podle komunikačního záměru
4. užívání spisovné výslovnosti
5. psaní jednoduchých komunikačních žánrů

Jazyková výchova

1. rozvíjení slovní zásoby
2. rozlišování spisovných a nespisovných tvarů
3. rozlišování slovních druhů a jejich využívání v gramaticky správných tvarech v mluveném

39

projevu

4. rozlišování věty jednoduché a souvětí, užívání vhodných spojovacích výrazů
5. rozvíjení základů správného pravopisu

Literární výchova

1. poslechu literárních textů
2. zážitkovému čtení a naslouchání
3. tvořivým činnostem s literárním textem
4. orientaci v základních literárních pojmech

Cílové zaměření předmětu v 5. ročníku ZŠ

Vzdělávání v předmětu v 5. ročníku směřuje k:

Komunikační a slohová výchova

1. čtení s porozuměním
2. rozlišuje a zaznamenává podstatné informace
3. reprodukuje sdělení a pamatuje si podstatná fakta
4. vytváří osnovu a na jejím základě krátký mluvený i písemný projev
5. volí náležitou intonaci i spisovnou výslovnost podle komunikační situace
6. správně píše jednoduché komunikační žánry

Jazyková výchova

1. rozšiřování slovní zásoby
2. stavba slova
3. základní orientace v lexikálním, syntaktickém i morfologickém pravopise
4. využívání správných tvarů slov v mluveném i písemném projevu
5. využívání jednoduchých vět i souvětí ke komunikaci

Literární výchova

1. poslechu literárních textů
2. zážitkovému čtení a naslouchání
3. tvořivým činnostem s literárním textem
4. poznávání základních literárních pojmů

40

Tabulka 2 Český jazyk - 1.ročník

Tabulka 3 Český jazyk – 1.ročník

PT a MV

Žák:

M

Prv

Žák:

Žák:

nedostatků v písemném projevu.

Žák:

Žák:
VV

Srovnávání

Pracuje tvořivě s literárním textem

Žák:

Vyprávění, ilustrace, výtvarný doprovod

reprodukce textu, poslech

Přednes

Volná reprodukce

Vyprávění

podle pokynů učitele a podle svých schopností

kontroluje vlastní písemný projev. Odstraňování individuálních

Dramatizace

LITERÁRNÍ VÝCHOVA

Čte a přednáší z paměti ve vhodném Rytmičká říkadla, rozpočítadla, básně frázování a tempu literární texty

Žák vyjadřuje své pocity z přečteného textu

Píše správné tvary písmen a číslic Návčik plynulého psacího pohybu správně spojuje písmena i slabiky Návčik sebekontroly

Žák:

návyků

Rozvoj grafomotoriky

Formy psaní- opis, přepis, diktát, autodiktát

Dílčí výstupy

Čtení s porozuměním

mluveným pokynům přiměřené

pracovních, kulturních a hygienických

Zvládá základní hygienické návyky

spojené se psáním.

Návčik správného tempa a frázování

Technika řeči

Vyvození a upevnění základních

Artikulační cvičení

V krátkých mluvených projevech žák

omluva, prosba, zpráva, adresa

PoznámkyUčivo

Komunikační situace-pozdrav, oslovení

A/ KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA
PT/MV

Žák porozumí písemným nebo

složitosti.

Naslouchání

Pozorné čtení

Orientace v textu

řeči

správně dýchá a volí vhodné tempo

Dialog s partnerem

Cvičení správného dýchání a posazení
hlasu

PT a MV

Žák:

M, Prv

odlišuje krátké a dlouhé samohlásky Kvantita samohlásek, dvojhásky

UčivoDílčí výstupy

Čtení písmen, slabik, slov a vět

Rozlišuje zvukovou a grafickou Rozvoj fonemického sluchu
podobu slova, čtení slova na hlásky,

B/ JAZYKOVÁ VÝCHOVA

Poznámky

Tabulka 4 Český jazyk - 1.ročník

PT a MV

M ,Prv

M,Prv

Dramatizuje známou pohádku.

Vypráví své zážitky a promítá do vyprávění své pocity.

Popíše své pocity z přečteného Zážitek čtení.
a poslouchaného textu.

Přednáší zpaměti říkanky,
rozpočítadla a básničky.

Hlasitě čte texty se správným
dýcháním, výslovností a tempem.

Literární výchova
Soustředěně naslouchá čtenému Čtení s porozuměním.
textu. Práce s textem.

Cvičí správnou výslovnost, vyslovuje Správná a srozumitelná výslovnost

Poděkuje, požádá o pomoc, pozdraví,

Dokáže naslouchat ostatním.
Respektuje pravidla rozhovoru.

Zdvořilé vystupování.
omluví se, vyřídí jednoduchý vzkaz.

Reaguje na přiměřeně složité Oslovení, pozdrav, poděkování,

Při mluveném projevu správně dýchá,
prosba, omluva.

volí vhodné tempo a hlasitost.

mluvené pokyny a plní je.

Píše psací abecedu.
Píše opis, přepis i diktát.
Kontroluje svůj vlastní písemný projev.

Píše písmena psacím písmem.

Píše slabiky, slova, věty.
Píše podle diktátu - písmena, slabiky,
slova, věty.

Hláška, písmeno, slabika krátká,
dlouhá, otevřená, uzavřená, slovo,

Nácvik čtení.

věta.
Rytmičká cvičení.

Základní hygienické návyky při psaní.
Uvolňovací cviky ke psaní.
Úhledný a čitelný písemný projev.

Přiřazuje malá tiskací písmena
k velkým.
Rozlišuje délku samohlásek.

Jednoduchá reprodukce.
recitací krátkých textů.
Čte uvědoměle a rozvíjí paměť

vlastních jmen.

Určí začátek a konec věty. Psaní velkých písmen.
Poznává rozdíl mezi větou a slovem,

Píše správně velká písmena na
začátku věty a v typických případech

mezi slovem obecným a vlastním.

Čte text podle rolí se správnou
intonací.

a artikulace.

Vypráví s pomocí návodných otázek.
Umí správně sedět a držet psací

Opisuje správné tvary písmen, slov,
vět, velká tiskací písmena abecedy
tužkou, perem. Orientuje se
v liniatuře.

pečlivě a správně.

Čtení slabik, slov, vět, textů.

Jazyková výchova

Rozlišuje dlouhé a krátké

Srozumitelně mluví.

samohlásky v hlasitém čtení

smysluplné věty, zachová dějovou

Vypravování vlastního zážitku.

Popis jednoduché činnosti.

Používá vhodná slova, dokáže vytvořit

linii.

Uvolňuje ruku před psaním.

potřeby (praváci, leváci).

PoznámkyUčivo

Komunikační a slohová výchova

text, pohádku, příběh, situaci.

Dílčí výstupy

Dokáže dramatizovat jednoduchý Hrané scénky.

Práce s textem.

Vytleskává a určí počet slabik ve

Sluchové rozlišení hlásek.

Třídí slova podle zadaných kritérií. Význam slov.
s grafickou podobou.

a diktovaném textu.

Čte věty, člení slovo na slabiky
a hlásky.

Pojmenuje obrázekmamspojítej

Napodobuje správnou intonaci vět
podle poslechu.

Modulace souvislé řeči.

slově.

Vymyslí slovo začínající konkrétní
hláskou.

Tabulka 5 Český jazyk - 2. ročník

Žák:

Žák:

Prv

sdělování.

la rozhovoru.

Učí se naslouchat druhým, chápe Naslouchání druhým.
důležitost pozorného naslouchání
a zvláště ve vybraných situacích
pozorně naslouchá.

Žák:

Zdokonaluje se v zacházení s různými Vyjadřovací prostředky zvláště psané. M, Prv
způsoby a prostředky vyjadřování,
zvláště s psaným jazykem.

Rozeznává některé orientační prvky
v textu.

Vyhledává v textu informace podle Orientace v textu.
jednoduchého zadání.

Podle komunikační situace a partnerů Pozdrav, oslovení, omluva, prosba.
volí pozdrav, oslovení, jednoduchou
omluvu, prosbu.

Tvoří jednoduchý vzkaz, SMS, blaho- Vzkaz, SMS, blahopřání.
přání.

Poznává základní náležitosti dopisu. Dopis.

Na základě vlastních zážitků vypráví Příběh.
jednoduchý příběh.

Popíše jednoduchý předmět a známé Popis předmětu, zvířete.
zvíře.

Žák:

Učí se předat svůj zážitek z četby Žážitky z četby.
poslechu krásné literatury, ze hry s
jazykem a texty a sdílet ho s ostatní-
mi.

Vede s vrstevníky rozhovor o přečte- Rozhovor o přečteném.
ném(vyslechnutém).

Na základě četby vypráví jednoduchý Příběh.
příběh.

hraje si s jazykem, texty..

A/ KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA

Povídá si, čte, kreslí, hraje divadlo,

Rozhovor, vypravování, zdvořilost.

Začíná si uvědomovat, jakými různými Způsoby dorozumívání.
způsoby se lidé dorozumívají, vnímat

Poznává a respektuje základní pravid-

alternativní možnosti vyjadřování a

43

Tabulka 6 Český jazyk - 2. ročník

PT a MV

Žák:

hlasem, gesty, mimikou, obrázky,
zvuky, učí se správně psát a mluvit.

Žák:

Hravou formou se seznamuje s různý-
mi výrazovými prostředky a systémy.

Rozlišuje zvukovou a grafickou podo- Grafická a zvuková podoba slova, VV, PČ
bu slova, hlásky a písmena. hlásky, písmene.

Učí se využívat abecedu k uspořádání Abeceda. Prv dat a informací.

Poznává vybrané symboly a značky i z běžného života.

Žák:

Začíná si uvědomovat jedinečnost jazyka, zvláště psaného a poznává jeho vlastnosti.

Uvědomuje si, že každé slovo má svůj Význam slova. význam.

Porovnává a užívá některá slova výz- Slova nadřazená, podřazená, souřad- namem nadřazená, podřazená a ná, antonyma, synonyma, homony- souřadná, antonyma, synonyma, ma, citové zabarvená. slova vícevýznamová a slova citově zabarvená.

Rozpoznává podstatná jména a jejich Podstatná jména, slovesa, předložky, tvary (jako názvy osob, zvířat, zvěřat a věcí). spojky. slovesa a jejich tvary, předložky a některé spojky.

Seznámí se s názvy ostatních Ostatní slovní druhy. slovních druhů.

Pozná vlastní jméno osoby, zvířete Vlastní jména. a jednoslovné místní pojmenování.

Učí se najít hranice větného celku, Věta jednoduchá, souvětí. věty jednoduché a souvětí.

Ve větě dokáže identifikovat jednotlivá Určování slovních druhů. slova.

Rozliší druhy vět podle postoje Druhy vět. mluvčího v mluveném i psaném proje- vu (jako mluvčí i jako příjemce).

Žák:

Osvojuje si postupně pravidla korekt- Pravopis, výslovnost. ního vyjadřování (pravopis, výslovnost).

Poznává a učí se využívat v komuni- Psaní i,y po tvrdých a měkkých kačníc praxi vybraná pravopisná pravid- souhláskách, ú,ů, dě,tě,ně,bě,pě,vě, la (o psaní i/y po tvrdých a měkkých mě. Psaní velkých písmen.

souhláskách v českých slovech dě, tě ně, ú/ů, bě, pě, vě,mě mimo morfolo- gický šev, velkých písmen na začátku věty, vlastních jmen osob a zvířat a jednoslovných místních pojmenování, o psaní znělých a neznělých souhlá- sek na konci a někdy i uvnitř slov).

Osvojuje si interpunkci na konci věty Znaménka na konci vět. jednoduché (kromě vět zvolacích).

Snaží se pečlivě vyslovovat a vyvarovat Správná výslovnost.

se výslovnosti nedbalé nebo nesprávné.

kami, slovy, větami, intonací, grafikou, Čtení, psaní.

Poznámky

B/JAZYKOVÁ VÝCHOVA

Dílčí výstupy Učivo

Hraje si s písmeny, hláskami, slabi- Písmena, hlásky, slabiky, slova, věty.

44

Tabulka 7 Český jazyk - 2. ročník

PT a MV

M,Prv

Prv

M

poděkování, blahopřání, vyřízení

Čte jednotlivé texty nahlas se

jednoduchého vzkazu.

Dílčí výstupy Učivo

Čte s porotuměním a reprodukuje obsah textu.

správnou intonací a melodií.

Poznámky

Komunikační a slohová výchova

Práce s textem - v knihách

Dokáže naslouchat ostatním. Oslovení, zahájení a ukončení

a časopisech.

mluvené i písemné pokyny.

Vypravování vlastního zážitku.

Kontroluje svůj vlastní písemný projev.

Seřadí ilustrace podle dějové Vypravování.

jednoduchých textů.

písmen abecedy, opis a přepis

Píše úhledně a zvládá správné tvary

Popisuje konkrétní předmět.

Tvorba smysluplných vět.

Běžné dialogy.

Popis předmětu, obrázku,

na dané téma či situaci. jednoduché činnosti.

Respektuje pravidla rozhovoru. dialogu, zdvořilé vystupování.

Dramatizace textu.

Tvoří rozvinuté věty k obrázkům

posloupnosti a vypráví podle nich Práce s obrázkovou osnovou.

jednoduchý příběh.

Pracuje s obrázkovou osnovou.

Práce s textem.

Jazykolamy.

Dokáže dramatizovat jednoduchý text.

Obohacuje si aktivně slovní zásobu.

Orientuje se v textu, hledá klíčová slova, čte v rolích, rozlišuje přímou

Autodiktát krátkého textu.

Základní hygienické návyky při psaní.

Sestaví jednoduchá sdělení a zapíše. Blahopřání, pozdrav, adresa. Písemné projevy.

Reaguje na přiměřeně složité Pozdrav, omluva, prosba, oslovení,

Práce s ilustrací.

Práce s prózou, poezií - báseň, verš, sloka, rým, rytmus, přízvuk, přednes.

řeč.

Vyhledá odpověď na otázku.

Všimá si spojitosti textu s ilustrací.

45

Tabulka 8 Český jazyk - 2. ročník

PT a MV

Tvořivé činnosti s texty. Člení text na nadpis, odstavce, řádky.

K textu vymyslí nadpis, domyslí pokračování příběhu.

Vyhledá neznámá slova v textu, společně s učitelem slova vysvětlí a objasní.

aby dokázali textům porozumět. Recitace.

Přednáší z paměti básně.

a komentuje je na základě vlastních

a atmosférou příběhu.

Uvede dva znaky, kterými se liší

Popíše chování postav v příběhu.
Zhodnotí činy zachycené příběhem

próza a verše.

pohádkového příběhu.
Vyhledá v pohádce typické znaky

osob, zvířat a místních pojmenování
e) velká písmena ve vlastních jménech

Literární výchova

Literární druhy a žánry (báseň,

Dramatizace.

Hlasitě čte texty se správným Čtení s porozuměním.

Analyzuje obsah přečteného textu Příběhová próza.

frázováním, slovním přízvukem Zážitkové čtení.

b) dě, tě, ně

rýmují, rozliší jednotlivé sloky. pohádka).

šev

zkušeností.

V básních označí slova, která se

a využitím výrazových prostředků tak,

c) ú/ů

d) bě, pě, vě, mě mimo morfologický

souhláskách

Odůvodní a správně píše: Pravopis.

a) i/y po tvrdých a měkkých

interpunkční znaménka.

Rozliší v textu druhy vět podle postoje Druhy vět.

znamének.

Podle poslechu a významu doplní
v diktovaném textu správná

spojují věty nebo slova.
Doplní do vět vhodné spojky.

Vyhledá spojky v textu. Určí, zda

Třídí slova podle významových okruhů.

a spojovacích výrazů.

Vytvoří jednoduché věty a souvětí se
správným slovosledem, skladbou slov

Věta jednoduchá, souvětí.
Spojky.

Slova nadřazená, podřazená,

Antonyma, synonyma, homonyma.

Vymyslí slova, kterým změna hlásky
než hlásku.

Vyhledá v textu předložky

Třídí podstatná jména na názvy osob,

Třídí skupiny slov podle zadání

Význam slov.

příbuzná.

slovesa, předložky.

mluvčího a podle interpunkčních

Jazyková výchova

Rozliší ve větě podstatná jména Slovní druhy - podstatná jména,
společně se jménem.

samohlásku, souhlásku a dvojhlásku.

a ve čteném projevu je vyslovuje

zvířat a věcí.

Píše správně slova, která mají
na konci i uprostřed jiné písmeno

a své řešení zdůvodní.
Rozezná významově příbuzná slova.

a slovesa.

Doplňuje slova opačného významu,
slova souřadná, nadřazená
a podřazená.

Rozdělí slovo na konci řádku.

Rozliší hlásku a písmeno, rozpozná

Dílčí výstupy Učivo Poznámky

změní význam a použije je ve větě.

Člení slova na hlásky a slabiky Hlásky, slabiky, slovo.

46

Tabulka 9 Český jazyk - 3.ročník

PT a MV

Žák:

Využívá dovednosti pozorného nas- Pozorné čtení a naslouchání. Prv
louchání i čtení při školní i mimoškol-

ní komunikaci.

Při porozumění textu využívá vědo- Osnova, odstavec.
mosti o jeho kompozici (odsavce, os-ci, (odstavce,os
nova)

Při tvorbě vlastních souvislých textů Vypravování, popis, popis pracovního Prv
(především vypravování a popisu před- postupu.
mětu i jednoduché činnosti) zvažuje
situaci a adresáta projevu.
Žák:

Pracuje pozorně s pokyny (psanými Pokyny. M, Prv
i mluvenými), které jsou mu určeny.

Při tvorbě osnovy dokáže vyhledat v Osnova. Aj
textu podstatné.

Zná základní náležitosti dopisu a Dopis, email.
emailu.

S pomocí dokáže vyplnit přihlášku Přihláška.
na aktivity určené jeho věku.
Žák:

dokáže využívat svých vědomostí
z oblasti kompozice textu.

vhledem do její výstavby.

Při porozumění uměleckým textům Porozumění uměleckým textům.

Význam, slov, vět, textů, jiných
sdělení.

Další žánry krásné literatury, vlastníPoznává další žánry krásné literatury,

Všimá si pozorně toho, co znamenají

prohlubuje svůj zážitek z ní základním zážitek.

sdělení.

Dílčí výstupy Učivo Poznámky **A/ KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA**

Porozumění textu.

slova, věty, texty, obrazová a jiná

Začíná si uvědomovat, že rozumět
textu není samozřejmost.

Tabulka 10 Český jazyk - 3.ročník

PT a MV

Žák:

nosti zacházet s jeho jednotkami, Slovní druhy. porovnává a třídí slova podle jejich zobecněného významu, zachází s významovými vztahy ve slovní zásobě, začíná rozlišovat některé gramatické kategorie jmen a sloves, využívá různých typů větných celků.

Upevňuje si dovednost využívat dříve Výjmenovaná slova- psaní i/y po osvojená pravopisná pravidla a přidává obojetných souhláskách. užívání pravidel dalších, především pravopis i/y po obojetných souhláskách uvnitř slova.

Žák:

Aj

žívá pro svou potřebu Slovník spisovné češtiny a Pravidla českého pravopisu, popř. další zdroje.

Žák:

Osvojuje si základní pojmové nástroje Mluvené projevy.
pro uvažování a diskuze o jazyku,
zvláště o jeho sémantice.

Využívá především budující se doved- Stavba slova, skladební dvojice.
nosti rozlišit kořen, předponovou a
příponovou část slova a získává
povědomí o skladebních dvojicích.

pomocí slovníků a jiných pramenů.

Práce s abecedou, Slovníkem spisov-
né češtiny a Pravidly českého pravopi-

Upevňuje si dovednost ráce se sez-

mostí o jazykovém systému i doved-
Podstatná jména, slovesa- gramatické
kategorie. Různé typy větných celků.

prostředků.

Pro chápání významů využívá vědo-
namy řazenými podle abecedy, vyu-

Poznámky

JAZYKOVÁ VÝCHOVA

Pozorně sleduje různé významy slov,

Určuje jejich významy v diskuzi i s Významy slov.

vět a dalších jazykových/výrazových
Významové vztahy ve slovní zásobě.

Dílčí výstupy Učivo

48

Tabulka 11 Český jazyk - 3.ročník

PT a MV

M

Prv

Prv

Prv, AJ

AJ

ve školních i mimoškolních situacích,
užívá gesta, mimiku.

Popisuje konkrétní předmět, pracovní
postup.

Vypravuje podle osnovy.

Vypravování.

Zdokonaluje techniku mluveného
projevu.

poděkuje, vyřídí jednoduchý vzkaz. poděkování, blahopřání.

Vytvoří krátkou pohádku či povídku.

a souvětí.

jednoduchý příběh.

Pracuje s obrázkovou osnovou.

při zvýšené rychlosti psaní.

Kontroluje si písemný projev.

jednoduchá sdělení.

Při vyprávění používá bohatší věty

Seřadí ilustrace podle dějové Práce s osnovou.
posloupnosti a vypráví podle nich Vypravování.

Odstraňuje přebytečná slova

Omluvenka, pozvánka, dopis. Píše věcně i formálně správně

Dbá na úpravu psaného textu

Píše úhledně všechna písmena psací Formální úprava textu, jednoduchá i tiskací abecedy. sdělení.

společenského styku.

Vypravuje vlastní příhodu.
Tvoří osnovu s pomocí učitele.

v mluveném projevu.

Popis předmětu, pracovního postupu.

Vede dialog na dané téma podle vzkaz, zpráva, oznámení,
daných pravidel. vypravování, dialog, rozhovor, formy

Četba, poslech.

Procvičuje praktické naslouchání
při komunikaci s další osobou

Vypravování zážitků, přednes textu
Vědomě pečlivě vyslovuje.

a jeho dramatizace.

Obohacuje si aktivně slovní zásobu.

Vyřízení jednoduchého vzkazu.

Umí komunikovat se spolužáky
a dospělými. Pozdrav, oslovení, omluva, prosba,

Poznámky

Komunikační a slohová výchova

Pozdrav, oslovení, omluva, prosba,

Zdokonaluje techniku čtení.

Pracuje s obrázkovou osnovou.
Pozdraví, omluví se, požádá o pomoc,

Práce s osnovou.

Rozšiřuje si slovní zásobu.
Reprodukuje přečtený text, domýšlí
příběh.

písemných pokynů.

Reaguje na přiměřeně složité mluvené i písemné pokyny.

Dílčí výstupy Učivo

Práce s textem.

Pracuje samostatně na základě

Čte výrazně, frázuje nahlas s porozuměním. Orientuje se v textu, vyhledá v textu potřebnou informaci.

49

Tabulka 12 Český jazyk - 3.ročník

PT a MV

Používá četbu jako zdroje zážitků, předmětu sdělování, pramene poznání o světě (rozhovory o knihách,

Tvořivé činnosti s texty.
Čtenářský deník.

jeho obsah. Dotváří a obměňuje texty.
Doplňuje a domýšlí rýmy.

tématu, informuje ostatní o své individuální četbě a četbu písemně

V básních označí sloku, verš, rým. Literární druhy a žánry.

autora, tématu.

dětský příběh a naučný text.

Porovná a uvede typické znaky, kterými se liší pohádka, pověst,

přečtené s vlastními zkušenostmi.
Porovnává své pocity s pocity

Vyhledá nejdůležitější informace, označí zásadní události a zvraty

Vybere si text a ve spolupráci s ostatními jej zpracuje

srovnávání, oblíbená témata).

V knihovně vyhledá knihy podle

Pod vedením učitele si vyhledá mimočítankový text podle autora nebo

zaznamenává.

Sestaví osnovu příběhu.

Volně převypráví části textu nebo

v příběhu, pochopí pointu, srovnává

spolužáků, přijímá názory jiných.

Zážitkové čtení a naslouchání.

Literární výchova

Nácvik tichého čtení s porozuměním. Čtení s porozuměním.

a zdramatizuje.

Dokáže správně intonovat a frázovat básnický a prozaický text.

Hlasitě čte text a svým projevem jej člení na smysluplné celky.

Tvořivé činnosti s literárním textem.

b) velká písmena v místních pojmenováních.

a) i/y po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech

podle druhů vět a postoje mluvčího.

Doplní a zdůvodní užití interpunkčního znaménka ve větě.

kterém užívá správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves.

Vymyslí složitější souvětí.

Rozvíjí věty o další vlastnosti a okolnosti děje.

výrazy.

Tvarosloví - slovní druhy, tvary slov.
charakterizovat.

Vytvoří text, ve kterém použije
zadané slovní druhy.

Vymyslí a interpretuje příběh, ve

významu.

Vyhledá v textu slova příbuzná,

Mění text se slovy opačného

zdůvodní proč a vytvoří další slova

Modulace řeči (tempo, intonace,

V textu vyhledá slova, která patří Slova nadřazená, podřazená

Používá slovní druhy a umí je

Významové okruhy.

Slovní zásoba.

a souřadná.

Slova příbuzná.

Jazyková výchova

příbuzná.

podobu. přízvuk).

Čte texty se správnou intonací.

do určeného významového okruhu.

Pracuje s rozdílným významem slov, Zvuková stránka jazyka.
která mají podobnou grafickou

V dramatizaci dialogu použije

Věta jednoduchá a souvětí.

Druhy vět.

Odůvodní a správně píše: Pravopis.

Spojí věty do jednodušších souvětí
vhodnými spojkami a spojovacími

vhodné jazykové a zvukové prostředky

Tabulka 13 Český jazyk - 4.ročník

PT a MV

Žák:

M, Př, Aj

více partnerů v určité konkrétní situaci.

Dokáže vést rozhovor, uplatnit se v Rozhovor, manipulace, diskuzi, naslouchat, vyjádřit vzkaz na vzkaz na záznamník. záznamník.

Ovládá různé možnosti realizování Omluva, prosba. omluvy a prosby.

Žák:

na partnera a situaci.

Při mluvené komunikaci uplatňuje Melodie, přízvuk, tempo řeči.
vhodně své vědomosti o větné mělo-

Začíná odhalovat manipulaci, dokáže Řešení konfliktů. V1
řešit jednoduché konflikty.

Dokáže vypravovat a popisovat (i čin- Vypravování, popis pracovního postu-
nost) ústně i písemně s ohledem na pu.
adresáta a situaci.

Žák:

Další žánry, autoři a tituly krásné lite-
ratury. krásné literatury a pokouší se o

vlastní tvorbu.

dii, přízvuku i tempu a pauzách.

Poznává další žánry, autory a tituly

Učí se rozpoznávat postavení, zájmy
a záměry autora a adresáta, rozlišovat
různé funkce vyjádření, mj. s ohledem

Zájem a záměr autora a adresáta.

lování je založeno na souhře dvou či
Začíná si uvědomovat, že každé sdě- Dialog

Dílčí výstupy Učivo Poznámky

A/ KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA

51

Tabulka 14 Český jazyk - 4.ročník

PT a MV

Žák:

lování významů slov i při pravopisu. předpon

Vyhledává skladební dvojice, určí Podmět, přísudek, holý a rozvitý, základ věty. základ věty, souvětí.

Píše správně i/y v kořeni Vyjmenovaná slova a slova příbuzná.

Začíná psát i/y v příponách , dále v Aktivní naslouchání, pravopis přípon koncovek podstatných jmen a zakončeníh sloves.

Píše správně interpunkční čárky v Čárka v souvětí. jednoduchých souvětích.

Žák:

Určuje mluvnické kategorie (pád, čís- Podstatná jména- pád, číslo, rod, vlalo, rod) a vzory podstatných jmen a stní jména, vzory podstatných jmen. mluvnické kategorie sloves (osoba, Slovesa-slovesný způsob, pravpis číslo, způsob, čas). slovesných zakončení v přít. Čase.

Volí vhodné prostředky národního Spisovnost, národní jazyk jazyka (především s ohledem na spisovnost a nespisovnost).

Využívá vhodně vět jednoduchých a Podmět, přísudek holý a rozvitý. souvětí, v nich vhodné spojovací základ věty, souvětí. výrazy, analyzuje souvětí za pomoci vzorců.

Žák:

Začíná odlišovat fakta od názorů a Rozlišování fakt a názorů. domněnek.

i v knihách různých stylů, ovládá některé orientační prostředky.

Dokáže se orientovat v kratším textu

při interpretaci.

Porozumění čtenému textu, mluvené

Orientace v textu.

projevy. a komunikační situaci, brát je v úvahu

Učí se užívat jazykových/výrazových

jazykových výrazových prostředků v

prostředků vhodně se zřetelem k partnerovi a situaci, posuzovat užití

Shoda podmětu s přísudkem.
Zvuková stránka jazyka- přízvuk, tempo, intonace.

si všímá možnosti využít různých výrazových prostředků.

Určí stavbu slova a využívá ji při odha- Stavba slova, pravopis předložek a

textu se zřetelem k záměru autora

Poznává, jak vyjádření souvisí s komunikační situací v této souvislosti

Věta zvolací, přímá, nepřímá řeč, věta uvozovací.

Porovnává významy slov, uvědomuje si různé vztahy ve slovní zásobě.

Zvuková stránka jazyka- přízvuk, tempo, intonace
Konflikt a jeho řešení.
Slovní druhy, druhy číslovek.

JAZYKOVÁ VÝCHOVA

s druhými a působení na ně.

Poznámky

Poznává jazykové a jiné dorozumívací prostředky jako prostředky kontaktu

Dílčí výstupy Učivo

52

Tabulka 15 Český jazyk - 4.ročník

M, Př, AJ

VI

VV, Pč

Vytvoření ústního nebo písemného
posloupnosti. projevu dle osnovy.

Sestaví osnovu vyprávění a na jejím
základě vytváří krátký mluvený nebo vyprávění.
písemný projev s dodržáním časové

vzájemné komunikaci.

Priměřeně upravuje text a dokáže
Opis, přepis, zápis do sešitu,
zvýraznit důležité pasáže. poznámky.

písemného projevu.

Dopis, pozvání, oznámení, blahopřání,
pohlednice - formální úprava, čitelnost,

Zvládne jednoduchou grafickou úpravu
textu.

Píše správně jednoduché žánry úhlednost.

a prostředí.

Dodržuje pravidla slušnosti při

Kultivovaně se dorozumívá ve škole
Naslouchání, zdvořilé oslovování.
a citové ztvárnění.

i mimo školu, přizpůsobuje spisovný a nespisovný jazyk.
komunikaci adekvátně situaci

Telefonické vzkazy.

Pravidla telefonování.

Práce s tiskem, médií.

Snaží se vést dialog, dovede

tempo, intonaci, pauzy, přízvuk

Umělecký text, naučný text.

tvoří si vlastní názor.

Při čtení a recitaci vhodně využívá

Snaží se vnímat reklamu objektivně,

dialog.

Vystižení hlavní myšlenky textu,

tvoření otázek, domýšlení příběhu.
Tvorba referátu.

ze sledování divadelního představení.

komunikuje pomocí mobilu, e-mailu.

Posoudí úplnost či neúplnost
jednoduchého sdělení, aktivně používá

Zdokonaluje se ve věcném

Reaguje otázkami.

naslouchání, dokáže využívat
poznatků z četby, poslechu, pořadu,

samostatně vést telefonický rozhovor,

textu.

Reprodukce.

Vyprávění obsahu krátkého textu
podle připravené osnovy.

Orientace v textu.

samostatně nebo výběrem

Pokusí se rozlišit podstatné
a okrajové informace v textu.

Odpovídá na otázky k textu -

Poznámky

Komunikační a slohová výchova

náročné texty nahlas i potichu.

Čte s porozuměním přiměřeně Čtení tiché - uvědomělé a dostatečně

rychlé.

Komunikační žánry - omluva, pozdrav,
komunikační žánry.

Dílčí výstupy Učivo

Zlepšuje dovednost čtení Kontrola porozumění obsahu čteného

Práce s textem.

Stručný popis děje, atmosféry příběhu.

s porozuměním, odpovídá na otázky
k textu.

z možností. Tvoří osnovu vhodným výběrem důležitých myšlenek v odstavci.

Tvorba krátkého sdělení.

53

Tabulka 16 Český jazyk - 4.ročník

PT a MV

v koncovkách podstatných jmen

(časování sloves).

(vzory) a u sloves v přičestí minulém

Vhodně změní větu jednoduchou

Píše správně a odůvodní psaní i/y po obojetných souhláskách

spojovací výrazy.

v souvětí a užije přitom vhodné

Vyhledá a určí základní skladební Skladba.

Klade otázky, kterými určí ostatní

Pravopis.

slova ve větě.

dvojici.

Rozliší větu jednoduchou a souvětí a označí nich základní skladební

v mluveném projevu.

u podstatných jmen a sloves.

Vysvětlí význam a vliv citově zabarvených slov na působivost

jednotlivé slovní druhy. Slova citově zabarvená.

projevu. Vše využívá aktivně

Vyhledá slova příbuzná a určí

Slovní zásoba a tvoření slov.
podobného významu a slovy
vícevýznamovými.

Rozliší v textu slovní druhy v různých Slovní druhy.

Jazyková výchova

příponovou a koncovku, vytvoří slova
příbuzná.

Nahrazuje, vyhledává, třídí, převádí (pád, číslo, rod a vzor) a sloves

Tvoří jednoduchá souvětí a odděluje je
čárkami.

společný kořen, část předponovou,

tvarech. Mluvnické kategorie podstatných jmen

Určí mluvnické kategorie

do jiného čísla, píše v jiném tvaru (osoba, číslo, čas, způsob).

Dílčí výstupy Učivo Poznámky

Vytvoří věty se slovy stejného,

Rozliší slova spisovná a nespisovná.

dvojici.

54

Tabulka 17 Český jazyk - 4.ročník

Tabulka 18 Český jazyk - 5.ročník

PT a MV

Př, V1

příběh.

sloka, refrén, poezie, próza, bajka,

Při jednoduchém rozboru literárního
díla používá, vysvětlí a charakterizuje

a autorská, písnička lidová a umělá,

Základní literární pojmy.

Historická, přírodní a příběhová próza,
pohádka, encyklopedie.

Získává vztah k četbě nejen jako

Přiřadí různé typy textů podle jejich
charakteristických znaků.

k uměleckému prostředku, ale i jako
k nástroji, jímž bude získávat
informace.

textu.

Vyhledá v textu informace, které
podepřou jeho názor.

Čte přiměřeně náročné texty potichu

Vede si záznamy z četby pomocí
jednoduché osnovy.

V básni popíše svými slovy smysl

Na základě kladených otázek vyjádří Zážitekové čtení.
Čtenářský deník.své pocity z textu a z četby.

Literární výchova

Reprodukuje text podle osnovy.

znaky pojmů: pohádka lidová

i nahlas, odpovídá na hlavní myšlenky

Čtení s porozuměním.

Tvůrčí psaní.

textu.

básnických obrátů, rčení, nálady.

Vyjádří vlastní postoj a vztah k tématu

Dílčí výstupy Učivo Poznámky

PT a MV

Žák:

Př, Aj

popis, krátký referát i text úvahového

charakteru a funkčně k tomu využívá přihláška, oznámení, vzkaz, popis, osnovu. email, referát.

Při mluvených projevech využívá i Zvuková stránka jazyka, mluvené mimojazykové prostředky. projevy- mimojazykové prostředky.

Žák:

vují.

Funkci konkrétního textu odhaluje při Porozumění textu, zpráva, oznámení, pozorném čtení i naslouchání, staví inzerát, reklama, složenka, podací porozumění, zvláště ve zprávě, ozná- lístek.
mení inzerátu, reklamě (dokáže vysle-
dovat manipulaci).

Orientuje se v textu přiměřené obtíž- Fakta, názory, klíčová slova. Př
nosti, rozliší podstatné a okrajové
informace, fakta a názory, vytipuje
klíčová slova.

Využívá vhodně spisovnou a nespisov- Slovní zásoba spisovná, nespisovná.
nou slovní zásobu češtiny.

Žák:

Poznámky

A/ KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA

Uvědomuje si, že sdělování se řídí
Diskuze, zamyšlení.

Dílčí výstupy Učivo

pravidly a normami, respektuje je při
Monolog a dialog ve dvojici.

Mluvené i psané vypravování, popis
popis pracovního postupu, omluva,

Text- kvalita, hodnocení, názor.

Tvoří mluvené i psané vypravování,

kvality, nacházet jejich vady a všímat
si postoje, které se v nich jasně proje-

Učí se brát v úvahu funkce textů,
hodnotit je podle jejich funkčnosti a

Poznává další žánry krásné literatury,
hodnotí je , vytváří si vlastní čtenářský

Žánry krásné literatury, vlastní tvorba.

profil a pokouší se o vlastní tvorbu.

vlastním sdělování a vyžaduje jejich
dodržování od druhých.

55

Tabulka 19 Český jazyk - 5.ročník

PT a MV

Žák:

větlení významu slova. vací, slovesa, pravopis slovesných zakončení přítomného času, slovesný způsob, stavba slova, slovotvorba, klíčová slova, souhláskové skupiny.

Využívá vztahů ve slovní zásobě při Vztahy ve slovní zásobě, orientace v produkci i recepci textů. textu, aktivní naslouchání.

Žák:

Př

projevu a vyžadovat od druhých.

Rozlišuje slova spisovná (a jejich ne- Slova spisovná a nespisovná, jejich spisovné tvary) a nespisovná a účelně používání.
je používá.

Žák:

Ve zvýšené míře věnuje pozornost Zvuková stránka jazyka, mluvené pro- Vkladným a záporným hodnotám veřej- jevy, mimojazykové prostředky.
ného dorozumívání a vytváří si postup-

veřejného projevu mluveného i psaného a také jeho formy.

V psaném projevu uplatňuje vědomos- Druhy přídavných jmen, pravopis přítí o psaní souhláskových skupin, davných jmen, přísudek slovesný, předložek a předpon s a z, o kon- jmenný, jmenný se sponou, shoda covkách přídavných jmen a shodě přísudku s podmětem, podmět nevy- přísudku s podmětem téměř ve všech jádřený, několikanásobný, podstatná případech. jména pomnožná. Souhláskové skupi-

ny, skupiny s ě, je, s mě, mně.

Předpony s,z, slova přejatá.

Ovládá interpunkci v jednoduchých Interpunkce v souvětí.

souvětích.

ně pravidel pravopisných a výslovnostních.)

Uvědomuje si hodnoty, které může Uvědomování si hodnot.

Uvědomuje si účelnost pravidel a norm užívání jazyka i jiných kódů (včetně

Pravopisná pravidla.

Dílčí výstupy Učivo Poznámky **JAZYKOVÁ**

Využívá slootovorný rozbor i rozbor stavby slova mj. pro pochopení a vys-

Výjmenovaná slova, přípony, podstatná jména, osnova, přímá řeč, věta uvozo-

mít vyjádření v různých situacích,

ně povědomí o žádoucích kvalitách

snaží se je sledovat ve vlastním

56

Tabulka 20 Český jazyk - 5.ročník

PT a MV

Žák:
Př

kvality, nacházet jejich vady a všimath vady a vši at si postojů, které se v nich jasně projevují.

Poznává další žánry, autory a tituly Autoři, žánry a tituly krásné literatury, krásné literatury, hodnotí je, vytváří vlastní tvorba. si vlastní čtenářský profil a pokouší se o vlastní tvorbu.

Pravidla a normy při sdělování.

LITERÁRNÍ VÝCHOVA

Učí se brát v úvahu funkce textů, hodnotit texty podle jejich funkčnosti a

PoznámkyDílčí výstupy Učivo

a vyžaduje jejich dodržování od druhých, respektuje je při vlastním sdělování, sdělování se řídí pravidly a normami, Ve zvýšené míře si uvědomuje, že

hých.

Texty- jejich hodnota, funkce, porozumění čtenému.

Tabulka 21 Český jazyk - 5.ročník

PT a MV

Př, AJ

Př

VI

Př

Snaží se o úhledný, čitelný

Rozlišuje spisovnou a nespisovnou Rozhovor, nářečí, slang.
výslovnost a vhodně ji využívá. Dramatizace situací.
Učí se rozvrhnout text na ploše. Příspěvek do časopisu.

gesta, mimiku podle komunikačního
tempo, pauzy, intonaci, přízvuk,

Vypravování, reprodukce textu,
vypravování podle obrázků.

komunikaci, zejména v reklamě.
V mluveném projevu používá vhodné

Práce s tiskem, médii.

Mluvený vzkaz.

z ústního či písemného sdělení
a reprodukuje jeho obsah.

Učí se rozpoznat manipulativní

Rozhovor.
vzkaz na záznamníku.

Oznámení, zpráva, báseň.

Vede správně dialog, střídá roli

Studijní čtení naukových textů.
a okrajové informace, vybere hlavní Orientace v textu.

zaznamenává, tvoří logicky a graficky
přehledné zápisy.
Zapamatuje si podstatná fakta

Zápis.

Poznámky

Komunikační a slohová výchova

s prvky uměleckého přednesu.
Výrazné čtení uměleckých textů.

Dílčí výstupy Učivo

Čte přiměřeně rychle a plynule

Článek pro dětský časopis.

Seznámí se a třídí přiměřeně náročné textu.

Reprodukce.

Próza, populárně naučné texty, poezie.

Vyprávění obsahu krátkého textu

Při tichém čtení odliší podstatné

Líčení zážitků.

Dopis, SMS zpráva.

Kontrola porozumění obsahu čteného

podle připravené osnovy.

Popis pracovního postupu.

odborné texty v dětských časopisech
a encyklopediích.

Převyprávění textu, reprodukce.

Popis předmětu, pracovní postup.

Vyprávění, osnova.

Posoudí úplnost či neúplnost

Píše správně další žánry písemného projevu.

Komunikační žánry - oznámení ,dialog

Sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě se srozumitelně vyjadřuje

jednoduchého sdělení, aktivně

ústně i písemně, vytvoří písemný

na základě obrázkového materiálu.

Vypravování.

Popis předmětů z okolí, osoby.

Popis prostředí, ve kterém žije.

používá komunikační žánry.

body a slova, podstatné informace

mluvčího a posluchače, zanechá

záměru.

a přehledný písemný projev.

projev a text rozdělí na odstavce.

58

Tabulka 22 Český jazyk - 5.ročník

Tabulka 23 Český jazyk - 5.ročník

PT a MV

Používá různá slova stejného

Slovní druhy.

a koncovku.

Rozlišuje ve slově kořen, část

Slovní zásoba a tvoření slov.

a předpony roz, bez, vz, od, nad, pod,
Rozliší a správně napíše předložky

dvojici.

V neúplné skladební dvojici označí

druhy v gramaticky správných tvarech.

jmen, číslovek a zájmen.

mezi spisovným a nespisovným

Určí mluvnické kategorie u přídavných

Zhodnotí projev svůj a ostatních

Vyhledá a určí základní skladební
vyjadřováním.

v koncovkách přídavných jmen (vzory).

základ věty.

Podle charakteru textu vyhodnotí užití
vět a souvětí, popřípadě změny věty
jednoduché v souvětí a naopak.

Skladba.

Zvládá základní příklady

Píše správně a odůvodní psaní i/y
po obojetných souhláskách

Pravopis.

Používá vhodné spojovací výrazy.

Převede a bez chyb napíše text

syntaktického pravopisu.

v čase přítomném, minulém
a budoucím.

spolužáků, zaznamená funkční rozdíl

příponovou, část předponovou

V mluveném projevu využívá slovní

Jazyková výchova

významu a slova vícevýznamová.

Slova spisovná a nespisovná.

Dílčí výstupy Učivo Poznámky

Mluvnické kategorie přídavných jmen (pád, číslo, rod, vzor) a pravopis u ostatních ohebných slovních druhů.

před, ob, v, z, s, vz.

PT a MV

a neuměleckého textu a zhodnotí

Doporučí přečtenou knihu svým

Hlouběji poznává rozdíly v pojetí

díla používá, vysvětlí a charakterizuje
Základní literární pojmy. Při jednoduchém rozboru literárního

Zážitkové čtení.
Čtenářský deník.

Naučný text.

Tvorba textu, básně.

Literární výchova

spolužákům, zhodnotí ji a uvede
důvody, proč by si měli knihu přečíst.

téma nebo podle klíčových slov,

v něm podstatná fakta a hlavní
myšlenky textu.

Vytvoří vlastní literární text na dané

Vede si záznamy z četby.

Reprodukuje přečtený text, označí

veršů, rýmů.

povídka, pověst, divadel. představení.

Literární druhy a žánry.

znaky pojmů: komedie, tragédie,

Vytvoří báseň, text podle zadaných

jejich společné a rozdílné znaky.

kritérií.

Vybere si typ uměleckého

textů (vnímá psychologii postav,
obecnější významy a souvislosti).

a uměleckém zpracování různých

Dílčí výstupy Učivo Poznámky

59

5.1.2. a Vyučovací předmět: Anglický jazyk – platí pro žáky, kteří začali

povinnou školní docházku v září 2015

Vyučuje se od 3. - 5. ročníku:

3. ročník - 3h

4. ročník - 3h

5. ročník - 3h

Charakteristika předmětu:

Cizí jazyk přispívá k chápání a objevování skutečností, které přesahují oblast zkušeností zprostředkované mateřským jazykem. Poskytuje živý jazykový základ a předpoklady pro komunikaci žáků v rámci integrované Evropy a světa. Osvojování cizích jazyků pomáhá snižovat jazykové bariéry a přispívá tak ke zvýšení mobility jednotlivců jak v jejich osobním životě, tak v dalším studiu a v budoucím pracovním uplatnění. Umožňuje poznávat odlišnosti ve způsobu života lidí jiných zemí i jejich odlišné kulturní tradice. Prohlubuje vědomí závažnosti vzájemného mezinárodního porozumění a tolerance a vytváří podmínky pro spolupráci škol na mezinárodních projektech.

Charakteristika výuky (1 období):

Výuka anglického jazyka v 1. období tvoří úvod do cizojazyčného vzdělávání žáků. Proto je v tomto období nejdůležitější probuzení zájmu o výuku angličtiny a vytváření pozitivního vztahu k učení cizímu jazyku. Abychom toho dosáhli, musí být vyučovací hodiny angličtiny v průběhu celého roku prostoupeny zajímavostmi a pro žáky poutavými činnostmi, hrami a písničkami. Při výuce je třeba pracovat s vhodnými učebnicemi a pomůckami zpracovanými přiměřeně věku dítěte. V tomto období se snažíme, aby žák porozuměl vyslechnutému sdělení, uměl ho opakovat, aby uměl použít naučená slova v jednoduchém spojení, aby dovedl základní slova a jednoduché věty přečíst a slova i zapsat, popřípadě k nim nakreslit obrázek. Výuka jazyka vychází z jeho praktického použití. Výklad pravidel gramatiky je omezen na nezbytně nutné minimum potřebné k tvorbě jednoduchých vět. Slovní zásoba je volena především z okruhu zájmu dětí tohoto věku. Slova jsou vázaná do vzájemných souvislostí. Upevňování, procvičování a využití slovní zásoby v jednoduchých větách spojujeme vždy s činnostmi, předmětem, obrázkem, a to v každé hodině. Chceme, aby se cizímu jazyku učil každý žák s chutí. Využíváme zvukových nahrávek, anglických říkanek a písniček, z nichž některé se žáci učí zpaměti.

60

5.1.2. b Vyučovací předmět: Anglický jazyk- platí pro žáky, kteří začali

povinnou školní docházku v září 2016

Vyučuje se od 1. - 5. ročníku:

1. ročník - 1h

2. ročník - 1h

3. ročník - 2h

4. ročník- 2h

5. ročník- 3 h

Charakteristika předmětu:

Cizí jazyk přispívá k chápání a objevování skutečností, které přesahují oblast zkušeností zprostředkované mateřským jazykem. Poskytuje živý jazykový základ a předpoklady pro komunikaci žáků v rámci integrované Evropy a světa. Osvojování cizích jazyků pomáhá snižovat jazykové bariéry a přispívá tak ke zvýšení mobility jednotlivců jak v jejich osobním životě, tak v dalším studiu a v budoucím pracovním uplatnění. Umožňuje poznávat odlišnosti ve způsobu života lidí jiných zemí i jejich odlišné kulturní tradice. Prohlubuje vědomí závažnosti vzájemného mezinárodního porozumění a tolerance a vytváří podmínky pro spolupráci škol na mezinárodních projektech.

Charakteristika výuky (1 období):

Výuka anglického jazyka v 1. období tvoří úvod do cizojazyčného vzdělávání žáků. Proto je v tomto období nejdůležitější probuzení zájmu o výuku angličtiny a vytváření pozitivního

vztahu k učení cizímu jazyku. Abychom toho dosáhli, musí být vyučovací hodiny angličtiny v průběhu celého roku prostoupeny zajímavostmi a pro žáky poutavými činnostmi, hrami a písničkami. Při výuce je třeba pracovat s vhodnými učebnicemi a pomůckami zpracovanými přiměřeně věku dítěte. V tomto období se snažíme, aby žák porozuměl vyslechnutému sdělení, uměl ho opakovat, aby uměl použít naučená slova v jednoduchém spojení, aby dovedl základní slova a jednoduché věty přečíst a slova i zapsat, popřípadě k nim nakreslit obrázek. Výuka jazyka vychází z jeho praktického použití. Výklad pravidel gramatiky je omezen na nezbytně nutné minimum potřebné k tvorbě jednoduchých vět. Slovní zásoba je volena především z okruhu zájmu dětí tohoto věku. Slova jsou vázaná do vzájemných souvislostí. Upevňování, procvičování a využití slovní zásoby v jednoduchých větách spojujeme vždy s činnostmi, předmětem, obrázkem, a to v každé hodině. Chceme, aby se cizímu jazyku učil každý žák s chutí. Využíváme

61

zvukových nahrávek, anglických říkanek a písniček, z nichž některé se žáci učí zpaměti.

Očekávané výstupy předmětu na konci 1. období

Řečové dovednosti

Žák:

1. rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou

výslovností a reaguje na ně verbálně i neverbálně

2. zopakuje a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal

3. rozumí obsahu jednoduchého, krátkého, psaného textu, pokud má k dispozici vizuální oporu

4. rozumí obsahu jednoduchého, krátkého, mluveného textu, který je pronášen pomalu, zřetelně

a s pečlivou výslovností, pokud má k dispozici vizuální oporu

5. přiřadí mluvenou a psanou podobu téhož slova či slovního spojení

6. píše slova a krátké věty na základě textové a vizuální předlohy

Očekávané výstupy předmětu na konci 2. období

Poslech s porozuměním

Žák:

1. rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou

výslovností

2. rozumí slovům a jednoduchým větám, pokud jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se

osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu

3. rozumí jednoduchému poslechovému textu, pokud je pronášen pomalu a zřetelně a má

k dispozici vizuální oporu

Mluvení

Žák:

1. se zapojí do jednoduchých rozhovorů
2. sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
3. odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat a podobné otázky pokládá

62

Čtení s porozuměním

Žák:

1. vyhledá potřebnou informaci v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům
2. rozumí jednoduchým, krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici

vizuální oporu

Produktivní řečové dovednosti

Žák:

1. rozumí jednoduchým, krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici

vizuální oporu

Psaní

Žák:

1. napíše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení o sobě, rodině, činnostech a událostech z oblasti svých zájmů a každodenního života
2. vyplní osobní údaje do formuláře

Cílové zaměření předmětu v 1. a 2. ročníku ZŠ

1. motivovat žáky k zájmu o anglický jazyk, vnímat zvuky a rytmy
2. mluvit a poslouchat v anglickém jazyce
3. psaní slov používat až ve 2. Ročníku
4. pěstovat sebevědomý přístup k učení anglického jazyka
5. poslech a porozumění je na vyšší úrovni než schopnost reprodukce
6. používání každodenních frází, důraz kladen na tón a intonaci

Cílové zaměření předmětu ve 3. ročníku ZŠ

1. motivovat žáky k zájmu o anglický jazyk, učit se vnímat a napodobovat melodii a rytmus

anglického jazyka

2. poznávat a prakticky používat základní pravidla výslovnosti
3. činností formou naučit žáky základní slovní zásobu z jim blízkých oblastí
4. činností formou naučit žáky jednoduchá základní pravidla gramatiky a základní zdvořilostní

fráze

5. základní fráze a obraty procvičovat s pomocí CD a manuálních činností zahrnutých

v pracovním sešitě

6. s pomocí obrázků nebo předmětů vytvářet a obměňovat první krátké rozhovory

63

7. rozumět jednoduchým pokynům v anglickém jazyce a reagovat na ně

8. vést žáky k získávání schopnosti číst s porozuměním přiměřeně jednoduché texty

v anglickém jazyce

9. získávat první poznatky o zemích, kde se mluví anglicky
10. postupně začít chápat význam znalosti angličtiny pro život
11. aktivní účastí žáka na výuce anglického jazyka ho vést ke schopnosti jednoduše komunikovat

s využitím prvních poznanych slov a frází

Cílové zaměření v oblasti dovedností:

1. žák pozdraví při setkání a loučení
2. požádá o něco, poděkuje, umí specifikovat určitý počet
3. jednoduše objedná běžné jídlo a pití v restauraci
4. naváže konverzaci s novým kamarádem- cizincem, představí se, zeptá se na jméno, věk a řekne svůj, co má a nemá rád
5. čte s porozuměním jednoduchý text
6. rozumí jednoduchému pokynu a dovede ho splnit
7. získá jazykovou zvěhlou pro schopnost obměny jednoduché informace
8. slovní zásoba se pohybuje v rozsahu 70 slov, z nich 20% tvoří základní kameny anglické

gramatiky

9. z paměti reprodukuje několik básniček, říkanek a písniček v angličtině

Charakteristika výuky (2. období):

Výuka anglického jazyka ve 2. období má činností charakter. Dovede žáky ke schopnosti komunikovat v angličtině na úrovni A1, která je základní, dle Společného evropského referenčního rámce. Tento Společný evropský referenční rámec byl vytvořen pro všechny členy Evropské unie s cílem zaručit, aby nastupující generace měla společný jazyk a mohla se lépe uplatnit na trhu práce, kde budou stále více převládat nadnárodní zaměstnavatelé. V učivu postupujeme od znalostí získaných v 1. období k dospějším tématům. Opakované procvičování látky mohou vést žáci, kteří probíranou látku rychle zvládnou, např. žáci jazykově nadaní.

Cílové zaměření předmětu ve 4. a 5. ročníku

1. upevnit vědomosti získané ve 3. ročníku, což jsou základy anglického jazyka
2. rozvinout tyto vědomosti a využít je pro požadavky Společného evropského referenčního

rámce, jazyková úroveň A1

3. činností výukou naučit žáky potřebnou slovní zásobu i mluvnické dovednosti pro dosažení

jazykové úrovně A1 dle evropského standardu

4. motivovat žáky k zájmu o anglický jazyk poslechem audio CD, na kterém mluví děti stejného

věku, stejně jako poslechem písní připraveným speciálně na tomto audio CD pro 4. ročník

5. konverzační dovednosti procvičovat s pomocí audio CD, které je součástí pracovního sešitu, a

64

manuálních činností, pro které má učitel k dispozici didaktické hry

6. nacvičovat porozumění jednoduchým otázkám v anglickém jazyce a reakci na ně
7. vést žáka ke schopnosti představit se ústně i písemně v anglickém jazyce a jednoduše

vysvětlit kdo je, kde žije, co má rád, v jaké rodině žije

8. aktivní účastí v nácviku mluvení, porozumění, čtení a psaní vytvořit u žáků sebevědomí, že se

dokáží uplatnit i v cizině

9. žák získá základní schopnost domluvit se v anglickém jazyce dle požadavků společných pro

všechny země Evropské Unie na jazykové úrovni A1

10. čte s pomocí slovníku jednoduchý text
11. umí vyhledat informace v jednoduchém textu
12. napíše jednoduchý dopis, nebo pozdrav, vyplní formulář v angličtině

Při činnostním vyučování anglickému jazyku ve 2. období:

Vyučujeme komunikační dovednosti na základním stupni evropského standardu pro úroveň A1. Pro tuto úroveň se zaměřujeme především na nácvik rozhovorů. Dbáme na čtení jednoduchých textů s porozuměním. Žáky vedeme k tomu, aby postupně o textu dokázali hovořit, tvořit jednoduché otázky podle textu, odpovídat si navzájem, jednoduše text reprodukovat. Pokud je to možné, věty z textu obměňovat, využívat osvojenou slovní zásobu. Do každé vyučovací hodiny zařazujeme činnosti s připravenými pomůckami. Pomocí didaktických her procvičujeme se žáky nejen slovní zásobu, ale i mluvnici, která začíná být od 4. třídy pro většinu žáků náročná (tvorba otázky a záporu v angličtině, složené časy sloves, zájmena). V oblasti psaní se soustředíme na dovednosti požadované evropským standardem: napsat jednoduchý pozdrav, přání k svátku, vyplnit jednoduchý formulář, napsat o sobě krátký dopis.

Praktické dovednosti:

pro rozhovor v angličtině:

1. pozdravit dospělého i kamaráda v různé denní dobu a rozloučit se
2. zeptat se, jak se někomu daří, na tuto otázku odpovědět
3. požádat o něco, poděkovat

4. představit sebe, členy své rodiny a svého kamaráda, kamarádku
5. zeptat se jak se nový kamarád jmenuje, kde bydlí, na podobné otázky odpovědět
6. domluvit se v obchodě (pomáháme si ukazováním)
7. povídat o své rodině, o tom, co máme rádi
8. připravit si s kamarádem jednoduchý rozhovor, scénku
9. používat čísla, říct kolik je hodin
10. požádat o zboží v obchodě
11. ptát se na to, kde lidé žijí, koho znají a co mají
12. mluvit jednoduchými větami o svém domově, rodině, kamarádech

při poslechu angličtiny:

65

1. rozumět jednoduchým pokynům při vyučování
2. rozumět číslům
3. rozumět nahrávkám na CD k učebnici, na kterém mluví děti stejného věku
4. rozumět názvům nejdůležitějších věcí kolem nás
5. rozumět jednoduchým otázkám
6. rozumět jednoduchým větám o sobě a rodině

čtení:

1. číst nahlas plynule a foneticky správně jednoduché texty
2. v jednoduchém vyprávění poznat známá slova a věty
3. pochopit o čem je jednoduchý příběh s obrázky
4. pochopit o čem jsou krátké články
5. najít základní informace, například kde a v kolik hodin
6. rozumět krátkým zprávám na pohlednicích, SMS

psaní:

1. vyplnit ve formuláři jméno, bydliště, věk
2. napsat jednoduché blahopřání k narozeninám, k Vánocům, pozdrav
3. napsat jednoduchými větami, kde bydlím, kdo jsem

Tabulka 24 Anglický jazyk 3. ročník**PT a MV**

Prv-rodina,
kalendář

M-číselné
řady

JČ-práce
s abecedou
-pokyny
-dopis

Dílčí výstupy Učivo Poznámky
A/ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI**Žák: Typy textů :**

Rozumí jednoduchým pokynům a Pozdravy, pokyny a příkazy ve škole, otázkám učitele, které jsou sdělovány jednoduchá žádost, dialog, dotazy a pomalu a s pečlivou výslovností a krátké odpovědi, říkanky, básničky, reaguje na ně verbálně i neverbálně písničky, obrázkové knihy, komiksy

Zopakujte a použijte slova a slovní **Tematické okruhy** :
spojení, se kterými se v průběhu Abeceda, číslovky 1-12, základní barvy,
výuky setkal školní potřeby a třída, vybraná domácí

zvířata, nálady a pocity, obličej a tělo -
Rozumí obsahu jednoduchého základní smysly, rodina, můj pokoj,
krátkého psaného textu, pokud má oblečení, dětské nápoje a jídlo, hračky,
k dispozici vizuální oporu osobní údaje, dny v týdnu

Rozumí obsahu jednoduchého **Jazykové prostředky** :
krátkého mluveného textu, který Člen neurčitý a základní podstatná
je pronášen pomalu, zřetelně a s jména, pravidelné tvoření množného
pečlivou výslovností, pokud má čísla podstatných jmen, základní
k dispozici vizuální oporu přídavná jména, osobní zájmena,

základní číslovky, rozkazovací způsob,
Přiřadí mluvenou a psanou podobu kladná a negativní odpověď, sloveso
tétož slova či slovního spojení „have got“ v otázce a odpovědi,

sloveso „like“ v kladné větě a otázce,
Píše slova a krátké věty na základě hlásky a jejich výslovnost, slovní
textové a vizuální předlohy přízvuk, pravopis, předložky místa

nebo času

67

Tabulka 25 Anglický jazyk 4. ročník

PT a MV Poznámky

Společnost-

cestovní ruch

JČ-dialog

Dílčí výstupy Učivo

A/ POSLECH S POROZUMĚNÍM

Žák: Typy textů :

Rozumí jednoduchým pokynům a Pozdravy, jednoduchá žádost a jedno - otázkám učitele, které jsou sdělovány duché poděkování, jednoduché pokyny pomalu a s pečlivou výslovností a příkazy ve škole, jednoduchý popis,

pohlednice, jednoduchý e-mail, dopis,

Rozumí slovům a jednoduchým SMS, jednoduchý dotaz, říkanky, básně, pokud jsou pronášeny pomalu ničky, písničky, jednoduché obrázkové a zřetelně a týkají se osvojovaných knihy, jednoduché návody, komiksy témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu **Tematické okruhy :**

Abeceda, číslovky 1-20, můj dům :
místnosti a nábytek, město, počasí,

Žák: čas: hodiny, dny v týdnu, měsíce v roce,

Rozumí jednoduchému poslechovému záliby a volný čas, zvířata v zoo, školní textu, pokud je pronášen pomalu a třída a škola, základní jídlo, potraviny, zřetelně a má k dispozici vizuální chutě, základní geometrické tvary oporu

Jazykové prostředky :

Člen určitý a neurčitý, určování počítatelnosti s „much / many“, podstatná jména, vybraná přídavná jména, tázací a při - vlastňovací zájmena, základní číslovky, Vazba „there is / there are“, sloveso „can“ v kladných větách, otázce a záporu, předložky místa, kladné a záporné příkazy, otázky na zjištění pozice věcí a osob, určování času, otázky na čas, slovesa „to be, to have“, přítomný čas prostý, slovo - sled kladné a záporné věty, otázka, krátká odpověď kladná i záporná, základní fonetické znaky, spojování hlásek do slov a jejich výslovnost, pravopis – základní pravidla psaní slov

Žák:

Se zapojí do jednoduchých rozhovorů

B/ MLUVENÍ

Sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného

času a dalších osvojených témat

Odpovídá na jednoduché otázky
týkající se jeho samotného, rodiny,

otázky pokládá

školy, volného času a dalších
osvojovaných témat a podobné

68

Tabulka 26 Anglický jazyk 4. ročník

PT a MV Poznámky

Žák:

Dílčí výstupy Učivo

C/ ČTENÍ S POROZUMĚNÍM

Vyhledá potřebnou informaci v
jednoduchém textu, který se vztahuje

k osvojovaným tématům

Rozumí jednoduchým krátkým

oporu

textům z běžného života, zejména
pokud má k dispozici vizuální

D/ PRODUKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Žák:

Rozumí jednoduchým krátkým textům
z běžného života, zejména pokud má
k dispozici vizuální oporu

Žák:

E/ PSANÍ

Napíše krátký text s použitím
jednoduchých vět a slovních spojení o
sobě, rodině, činnostech a událostech
z oblasti svých zájmů a každodenního
života

Vyplní osobní údaje do formuláře

69

Tabulka 27 Anglický jazyk 5. ročník

PT a MV

Příroda-domácí

zvířata

-oblékání

-stravování

-přihláška

-vzkaz

Dílčí výstupy Učivo Poznámky

A/ POSLECH S POROZUMĚNÍM

Žák: Typy textů:

Rozumí jednoduchým pokynům a Pozdravy, blahopřání, pohlednice z otázkám učitele, které jsou sdělovány prázdnin, leták a plakát, krátký neformální dopis a s pečlivou výslovností mální dopis, jednoduchý e-mail, dopis,

SMS, jednoduchá žádost, jednoduché

Rozumí slovům a jednoduchým pokyny v textu, říkanky, básničky, větám, pokud jsou pronášeny pomalu písničky, jednoduché obrázkové knihy, a zřetelně a týkají se osvojovaných jednoduché návody, komiksy témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu **Tematické okruhy:**

Číslovky 1-100, domov a rodina, město a venkov, názvy povolání, lidské tělo,

Žák: volný čas a záliby, roční období a poča-

Rozumí jednoduchému poslechovému sí, čas : hodiny, dny v týdnu, měsíce v textu, pokud je pronášen pomalu a roce, zvířata ve volné přírodě, škola a zřetelně a má k dispozici vizuální vyučovací předměty, jídlo a potraviny oporu

Jazykové prostředky:

Člen určity a neurčitý, množné číslo podstatných jmen, přivlastňovací přídavná jména, zájmena ukazovací a přivlastňovací, základní a řadové číslovky, sloveso „to be, to have, can“ v oznamovací větě, v otázce a záporu, plné a zkrácené tvary, plnovýznamové slovesa pro každodenní činnosti, předložky času a místa, otázky s „who / what / when / where / how / wh“, pořádek slov ve větě a otázce, přítomný čas prostý, přítomný čas průběhový, základní fonetické znaky, základní pravidla výslovnosti slov, pravopis osvojených slov a tvarů

B/ MLUVENÍ

Žák: Mluvnice-základní gramatické struktury a typy

Se zapojí do jednoduchých rozhovorů vět, jsou tolerovány elementární chyby, které

nenarušují smysl sdělení a porozumění

Sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojených témat

Odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny,

otázky pokládá

školy, volného času a dalších
osvojovaných témat a podobné

70

Tabulka 28 Anglický jazyk 5. ročník

5.2 Vzdělávací oblast: Matematika a její aplikace

Vyučovací předmět: Matematika

PT a MV

C/ ČTENÍ S POROZUMĚNÍM

Žák: Zvuková a grafická podoba jazyka-fonetické

Vyhledá potřebnou informaci v znaky(pasivně), základní výslovnostní
jednoduchém textu, který se vztahuje návyky, vztah mezi zvukovou a grafickou
k osvojovaným tématům podobou slov

Rozumí jednoduchým krátkým
textům z běžného života, zejména
pokud má k dispozici vizuální
oporu

D/ PRODUKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Žák: Slovní zásoba-žáci si osvojí a umí používat

Rozumí jednoduchým krátkým textům základní slovní zásobu v komunikačních
z běžného života, zejména pokud má situacích probíraných tematických
k dispozici vizuální oporu okruhů a umí ji používat v komunikačních

situacích, práce se slovníkem

E/ PSANÍ

Žák:

Napíše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení o sobě, rodině, činnostech a událostech z oblasti svých zájmů a každodenního

PoznámkyDílčí výstupy Učivo

Vyplní osobní údaje do formuláře

života

71

Vyučuje se od 1. - 5. ročníku

1. ročník – 4 + 1h

2. ročník – 4 + 1h

3. ročník – 4 +1h

4. ročník – 4 +1h

5. ročník – 4 +1h

Charakteristika předmětu:

Vzdělávací oblast Matematika a její aplikace je v základním vzdělávání založena především na aktivních činnostech, které jsou typické pro práci s matematickými objekty a pro užití matematiky v reálných situacích.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Matematika a její aplikace je rozdělen na 4 tematické okruhy:

V tematickém okruhu Čísla a početní operace si žáci osvojují aritmetické operace v jejich třech složkách- dovednost provádět operaci, algoritmické porozumění a významové porozumění. Učí se získávat číselné údaje měřením, odhadováním, výpočtem a zaokrouhlováním. V okruhu Závislosti, vztahy a práce s daty žáci rozpoznávají určité typy změn a závislostí, které jsou projevem běžných jevů reálného světa a seznamují se s jejich reprezentacemi. Změny a závislosti žáci analyzují z tabulek, diagramů a grafů. V okruhu Geometrie v rovině a v prostoru žáci určují a znázorňují geometrické útvary a geometricky modelují reálné situace, hledají podobnosti a odlišnosti útvarů, které se vyskytují všude kolem nás, uvědomují si vzájemné polohy objektů v rovině(prostoru) , učí se porovnávat, odhadovat, měřit délku, obvod obsah, zdokonalovat svůj grafický projev. Součástí matematického vzdělávání jsou Nestandardní aplikační úlohy a problémy, jejichž řešení může být do jisté míry nezávislé na znalostech školské matematiky, ale

při němž je nutné uplatnit logické myšlení. Tyto úlohy se prolínají všemi tematickými okruhy v průběhu základního vzdělávání.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti:

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

72

1. Využívání matematických poznatků a dovedností v praktických činnostech- odhady, měření a porovnávání velikostí a vzdáleností, orientace
2. Rozvíjení paměti žáků prostřednictvím numerických výpočtů a osvojováním si nezbytných matematických vzorců a algoritmů
3. Rozvíjení kombinatorického a logického myšlení, ke kritickému usuzování a srozumitelné, věcné argumentaci prostřednictvím řešení matematických problémů
4. Rozvíjení abstraktního a exaktního myšlení osvojováním si a využíváním základních matematických pojmů a vztahů, k poznávání jejich charakteristických vlastností a na základě těchto vlastností k určování a zařazování pojmů
5. Vytváření zásoby matematických nástrojů (početních operací, algoritmů, metod řešení úloh) a k efektivnímu využívání osvojeného matematického aparátu
6. Vnímání složitosti reálného světa a jeho porozumění k rozvíjení zkušenosti s matematickým modelováním (matematizací reálných situací), k vyhodnocování matematického modelu a hranic jeho použití
7. Provádění rozboru problému a plánu řešení, odhadování výsledků, volbě správného postupu k vyřešení problému a vyhodnocování správnosti výsledku vzhledem k podmínkám úlohy nebo problému
8. Přesnému a stručnému vyjadřování užíváním matematického jazyka včetně symboliky, prováděním rozborů a zápisů při řešení úloh a ke zdokonalování grafického projevu
9. Rozvíjení spolupráce při řešení problémových a aplikovaných úloh vyjadřujících situace z běžného života a následně k využití získaného řešení v praxi
10. Rozvíjení důvěry ve vlastní schopnosti a možnosti při řešení úloh, k soustavné sebekontrolě při každém kroku postupu řešení, k rozvíjení systematickosti, vytrvalosti a přesnosti, k vytváření dovednosti vyslovovat hypotézy na základě zkušenosti nebo pokusu a k jejich ověřování nebo vyvracení pomocí protipříkladů

Společné výchovné a vzdělávací strategie k rozvoji klíčových kompetencí

Kompetence k učení

Vedeme žáky různými metodami k poznávání matematiky, využívání v praktických činnostech, seznamujeme žáky s různými postupy řešení při výuce používáme matematické termíny, znaky, symboly, které rozvíjí kreativitu a učební dovednosti žáků, potřebné k samostatnému učení (makety peněz, matematické pomůcky), používáme vhodné učební pomůcky (rýsovací pomůcky, obrazový materiál, pracovní listy) a věnujeme se dovednosti autokorekce chyb.

Kompetence k řešení problémů

Vedeme žáky k řešení problémových situací a úloh běžného života, ověřování si správnosti řešení problémů, pokud možno prakticky. Volíme vhodné postupy, přiměřené věku,

73

předkládáme úlohy k samostatnému řešení, zadáváme úlohy k posílení schopnosti žáků využívat vlastních zkušeností.

Kompetence komunikativní

Umožňujeme žákům využívat matematický jazyk včetně symboliky a na úrovni věku jej používat při řešení praktických příkladů a slovních úloh. Vedeme je k přesnému a logicky uspořádanému vyjadřování v matematice.

Kompetence sociální a personální

Vedeme žáky k osvojování dovedností kooperace a společného hledání optimálních řešení problémů, pracovat ve skupině, vzájemně spolupracovat se všemi žáky ve třídě. Vedeme je k vytváření pozitivní představy o sobě samém. Uplatňujeme individuální přístup jak k talentovaným žákům, tak k žákům s poruchami učení.

Kompetence občanské

Umožňujeme žákům poznávat realitu života tím, že vedeme žáky k uvědomění si odpovědnosti sám k sobě samému a rozvíjení důvěry ve vlastní schopnosti a možnosti při řešení úloh k soustavné sebekontrolě.

Kompetence pracovní

Vedeme žáky k samostatnosti, vytrvalosti, přesnosti, rozvíjíme smysl pro povinnost.

Očekávané výstupy předmětu na konci 1. období

Číslo a početní operace

Žák:

1. používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru,

vytváří soubory s daným počtem prvků

2. celá čísla, desetinná čísla, zlomky

3. čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1000, užívá a zapisuje vztah rovnosti a

nerovnosti

4. užívá lineární uspořádání, zobrazí číslo na číselné ose, na teploměru, modelu

5. provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly

6. řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace

Závislosti, vztahy a práce s daty

74

Žák:

1. orientuje se v čase, provádí jednoduché převody jednotek času

2. popisuje jednoduché závislosti z praktického života

3. doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel

Geometrie v rovině a v prostoru

Žák:

1. rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa,

nachází v realitě jejich reprezentaci

2. porovnává velikost útvarů, měří a odhaduje délku úsečky

3. rozezná a modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině

Očekávané výstupy na konci 2. období

Číslo a početní operace

Žák:

1. využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení

2. provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel

3. zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru

přirozených čísel

4. řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel

5. modeluje a určí část celku, používá zápis ve formě zlomku

6. porovná, sčítá a odčítá zlomky se stejným základem v oboru kladných čísel

7. přečte zápis desetinného čísla a vyznačí na číselné ose desetinné číslo dané hodnoty

8. porozumí významu znaku „-“, pro zápis celého záporného čísla a toto číslo vyznačí na číselné

ose

Závislosti, vztahy a práce s daty

Žák:

1. vyhledává, sbírá a třídí data

2. čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy

Geometrie v rovině a prostoru

Žák:

1. narýsuje a znázorní základní rovinné útvary (čtverec, obdelník, trojúhelník a kružnici), užívá

jednoduché konstrukce

2. sčítá a odčítá graficky úsečky, určí délku lomené čáry, obvod mnohoúhelníků sečtením délek

jeho stran

75

3. sestrojí rovnoběžky a kolmice

4. určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě a užívá základní jednotky obsahu

5. rozpozná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary a určí osu

6. souměrnosti útvaru překládáním papíru

Nestandardní aplikační úlohy a problémy

Žák:

1. řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky

Cílové zaměření předmětu v 1. ročníku

Vzdělávání předmětu matematika v 1. ročníku směřuje k:

Čísla a početní operace

1. vytváření představ o jednotlivých číslech 1-5, 6-10, 10-20 na základě názoru

2. používání přirozených čísel do 20, k modelování reálných situací, počítání předmětů v daném

souboru

3. čtení, zapisování a porovnávání čísel do 20, užívání a zapisování vztahů rovnosti, větší, menší

4. užívání lineárního uspořádání, zobrazování čísel do 20 na číselné ose

5. pamětnému počítání z paměti jednoduchých početních operací s přirozenými čísly do 20

6. řešení a tvoření úloh samostatně nebo za pomoci učitele, úloh, ve kterých aplikuje a

modeluje osvojené početní operace

Geometrie v rovině a prostoru

Určování geometrických útvarů- krychle, kvádr, jehlan, koule, vyhledává podobnosti a odlišnosti útvarů, analogického určování- čtverce, obdelníku, trojúhelníku, kruhu

Závislosti a práce s daty

1. rozvoji logického myšlení, posilování sebedůvěry žáků, kteří jsou v matematice méně zdatní
2. základům využívání výpočetní techniky, ostatních názorných pomůcek k rozvoji

76

matematických znalostí, využití peněz k přiblížení životních situací

Cílové zaměření předmětu v 2. ročníku

Vzdělávání v předmětu matematika ve 2. ročníku směřuje k:

Číslo a početní operace

1. sčítání a odčítání do 20 s přechodem přes desítku
2. čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 100
3. užívá lineárního uspořádání, zobrazování čísel do 100 na číselné ose
4. pamětné sčítání a odčítání s přechodem desítky
5. řešení a tvoření slovních úloh samostatně nebo za pomoci učitele, kde aplikuje a modeluje

osvojené početní operace

Závislosti a práce s daty

1. počítání s penězi, bankovky, mince do 100
2. popisuje jednoduché závislosti z praktického života (využití her na obchod)
3. názorné zavedení násobilky 1,2,3,4,5..10, které je odvozeno z opakovaného přičítání stejných čísel

Geometrie v rovině a v prostoru

1. manipulace s pravítkem, rýsování přímky, lomené čáry
2. rýsování a měření úsečky v cm, měření m
3. modely souměrných útvarů v rovině (krychle, koule, kvádr)

Cílové zaměření předmětu v 3. ročníku

Vzdělávání v předmětu matematika ve 3. ročníku směřuje k:

Číslo a početní operace

1. vytváření představ o jednotlivých číslech do 1000 na základě názoru
2. používání přirozených čísel do 1000 k modelování reálných situací, počítání předmětů

v daném souboru

3. čtení, zapisování a porovnávání čísel do 1000, užívání a zapisování vztahů rovnosti, větší,

menší

4. užívání lineárního uspořádání, zobrazování čísel do 1000 na číselné ose

5. pamětnému počítání z paměti jednoduchých početních operací s přirozenými čísly

6. řešení a tvoření úloh samostatně nebo za pomoci učitele, úloh, ve kterých aplikuje a

modeluje osvojené početní operace

77

Geometrie v rovině a v prostoru

1. určování geometrických prostorových útvarů- kvádr, válec

2. určování geometrických rovinných útvarů

3. rýsování, měření, různá měřidla, jednotky délky

4. orientace v prostoru

Závislosti a práce s daty

1. rozvoji logického myšlení, posilování sebedůvěry žáků, kteří jsou v matematice méně zdatní

2. základům využívání výpočetní techniky, ostatních názorných pomůcek k rozvoji

matematických znalostí, využití peněz k přiblížení životních situací

3. užití znalostí v praktickém životě

Cílové zaměření předmětu ve 4. ročníku

Vzdělávání předmětu matematika ve 4. ročníku směřuje k:

Čísla a početní operace

1. vytváření představ o jednotlivých číslech do 10000 na základě názoru

2. používání přirozených čísel do 10000 k modelování reálných situací, počítání předmětů

v daném souboru

3. čtení, zapisování a porovnávání čísel do 10000, užívání a zapisování vztahů rovnosti, větší,

menší

4. užívání lineárního uspořádání, zobrazování čísel do 10000 na číselné ose

5. pamětnému počítání z paměti jednoduchých početních operací s přirozenými čísly do 10000

6. řešení a tvoření úloh samostatně nebo za pomoci učitele, úloh, ve kterých aplikuje a modeluje

osvojené početní operace

Geometrie v rovině a prostoru

1. určování geometrických prostorových útvarů- kvádr, válec
2. určování geometrických rovinných útvarů- kružnice, kruh, trojúhelník, užívá jednoduché

konstrukce trojúhelníků ze tří stran pomocí kružítko

3. sčítá a odčítá graficky úsečky
4. rýsuje přímky, polopřímky, úsečky, kolmice, rovnoběžky, různoběžky
5. rýsování, měření, různá měřidla, jednotky délky cm, mm
6. orientace v prostoru, čtvercová síť

78

7. osa souměrnosti

Závislosti a práce s daty

1. rozvoji logického myšlení, posilování sebedůvěry žáků, kteří jsou v matematice méně zdatní
2. základům využívání výpočetní techniky, ostatních názorných pomůcek k rozvoji

matematických znalostí, používání peněz k přiblížení životních situací

3. užití znalostí v praktickém životě

Nestandardní aplikační úlohy a problémy

1. řešení jednoduchých praktických slovních úloh
2. porozumění práci s kalkulátory, jednoduchým počítačovým programem

Cílové zaměření předmětu v 5. ročníku

Vzdělávání v předmětu matematika v 5. ročníku směřuje k:

Čísla a početní operace

1. uvědomění si matematiky jako vědy potřebné nejen pro sebe, ale i pro společnost, která má

mnohostranné využití v nejrůznějších oblastech lidské činnosti

2. používání přirozených čísel do 1000000 k modelování reálných situací, počítání předmětů

v daném souboru

3. ke čtení, zapisování a porovnávání čísel do 1000000, užívání a zapisování vztahů rovnosti,

větší, menší

4. užívání lineárního uspořádání, zobrazování čísel do 1000000 na číselné ose

5. pamětnému počítání z paměti jednoduchých početních operací s přirozenými čísly do 1000000

6. řešení a tvoření úloh samostatně nebo za pomoci učitele, úloh, ve kterých aplikuje a modeluje

osvojené početní operace

7. získání číselných údajů měřením, odhadováním, výpočtem a zaokrouhlováním

Geometrie v rovině a prostoru

1. určování geometrických prostorových útvarů- kvádr, válec, jehlan, krychle
2. poznávání vzájemné polohy objektů v rovině (prostoru)
3. učení odhadů, měření délky, obvodu, obsahu základních geometrických útvarů
4. rýsuje přímký, polopřímky, úsečky, kolmice, rovnoběžky, různoběžky
5. zdokonalení svého grafického projevu

79

Závislosti a práce s daty

1. rozvoji logického myšlení
2. základům využívání výpočetní techniky, ostatních názorných pomůcek
3. užití znalostí v praktickém životě
4. využití jednoduchého, vhodného počítačového softwaru nebo kalkulátoru

Nestandardní aplikační úlohy a problémy

1. řešení jednoduchých praktických slovních úloh
2. porozumění práci s kalkulátorem, jednoduchým počítačovým programem

80

Tabulka 29 Matematika 1.ročník (Fraus)

Tabulka 30 Matematika 1.ročník (Fraus)

A/ ČÍSLA A POČETNÍ OPERACE

Žák:

her na obchod hadích sítí

do 20.

dynamických prostředích, křokování
busů, trojúhelníků, neposedů,
číselných trojic, hadů

Umí řešit úlohy (i s antisignálem). Řešení slovních úloh, sémantických PRV,
Umí tvořit analogické úlohy. strukturálních
Má zkušenosti s jednoduchou kombi- Řešení situačních úloh ve všech JČ
natorickou situací. Má zkušenosti s používaných prostředích
jevem náhody. Tvorba úloh v celém prostřdí busů

šipek, her s kostkami, tvarových

Dílčí výstupy

různějších sémantických a strukturál-
PČ, Modelování situací v prostředí

předmětů, kroků, trojúhelníků

Čtení čísel, čísla do 20.

Rozumí číslům do 20, užívá je v nej-

ních modelech.

Počítá v oboru do 20.

schodišť, číselných trojic, sousedů Rozumí slovu polovina.
modelů čísel, neposedů, busů, hadů

Propedeutika cyklické adresy
ciferník

Má vřled do různých reprezentací

Propedeutika číselné osy, křokokování
Rytmus dynamický a statický

představu záporného čísla, chápe

Psaní číslic, porovnávání čísel. malých čísel, umí porovnávat čísla

Rozumí číselné ose, má intuitivní

Umí používat aditivní triádu v kontextu. Paměťové řešení situací v

doplňování počtu, čísel

PoznámkyPT a MV

VV, JČ Numerace v oboru do 20.

Učivo

pojmy vpravo, vlevo, před, za. uspořádání podle počtu, velikosti,

TV, HV

PRV, PČ

VV, PČ,

ČJ

PRV,

Žák:

prostorovou situaci. Umí stavět a a obdélník VV
přestavovat krychlovou stavbu podle
plánu a zapsat těleso plánem.

Má intuitivní představu tvaru čtverce VV, PČ
i trojúhelníku a orientuje se v prostředí

Umí vyparketovat daný obdélník

Žák:

šipek i tabulky.

Umí doplnit tabulku a použít ji jako Doplnění tabulky
nástroj organizace souboru objektů. Cesta v grafu
Orientuje se ve schématech. Řešení v grafu

Dílčí výstupy Učivo

Umí slovně vyjádřit jednoduchou Krychlová stavba, čtverec, trojúhelník

dřívkových obrazců i origamy

Dokáže číst a nastavit celé hodiny, Týden, hodiny, věk
zná strukturu týdne, má představu věku

dynamické situace pomocí ikon, slov, Nestandardní úlohy

C/ ZÁVISLOST A PRÁCE S DATY

do geometrie

PRV, PČ

B/ GEOMETRIE V ROVINĚ A PROSTORU

Vstupuje přes prostor modelováním

TVUmí evidovat jednoduché statické i Celé prostředí busu i krokování

PT a MV Poznámky

PRV

81

Tabulka 31 Matematika 1.ročník (Alter)

PT a MV
ČJ, PČ, VV

ČJ, Prv

PČ, HV, TV

Prv, Pč

Prv

Prv, Pč

PoznámkyUčivo

v různých reálných situacích.

Rozumí slovu polovina.

Počítání obrázků, předmětů, třídění, řazení, porovnávání množství.

Dílčí výstupy

Rozumí číslům do 20, užívá je

Orientace v číselné řadě do 20.

Čtení, psaní čísel, porovnávání.
Rovnost a nerovnost přirozených

Počítá v oboru do 20.

Umí porovnávat čísla do 20.

čísel.

Zápis do sloupců a řádků.

Vyhledávání a zobrazení čísla na číselné ose.

Sčítání několika sčítanců.

Umí řešit jednoduché slovní úlohy.

Rozumí číselné ose. Pracuje s 0.

Chápe pojmy vpravo, vlevo, před, za.

kombinatorickou situací a s jevem náhody.

Umí používat sčítání a odčítání.

Má zkušenosti s jednoduchou

Rozklad čísel.

Doplňování tabulek posloupnosti čísel.

Sčítání, odčítání do 20 bez přechodu desítky. Řešení rovnic.

Používání záměny sčítanců.

vpřed, vzad,...).

Kreslení a pojmenování základních

Řešení slovních úloh znázorněním, zápis řešení příkladu a formulace odpovědi.

Řešení slovních úloh s využitím

slovních úloh.

Orientace v prostoru (vpravo, vlevo,

vztahu o n-více a o n-méně.

Samostatné tvoření jednoduchých

válec).

jednoduchá tělesa, která nachází rovinných útvarů (trojúhelník, čtverec, obdélník, kruh).

Pojmenování těles (koule, krychle,

v realitě kolem sebe.

Modeluje základní rovinné útvary a rovinné útvary.

Rozezná a pojmenuje základní

82

Tabulka 32 Matematika 2.ročník (Fraus)

Žák:

strukturálních. výstavišť. Násobky 2,3,4,5,6.

Rozumí slovům polovina, čtvrtina, Ikonický jazyk v celém prostředí PRV osmina, třetina,šestina, pětina. Dědy Lesoně.

Rozšiřuje počítání v číselném oboru Porovnávání čísel v početních úlohách, do 100. Zapisuje a čte čísla v oboru do v pravidelnostech, slovních úlohách. 100. Chápe rovnost a nerovnost i v Rovnost v prostředí kroků, rovnost různých sémantických kontextech. a nerovnost v prostředí Dědy Lesoně. např. délka, obsah, čas, peníze.

Porovnává čísla a užívá číselnou osu Pravidelnost, propedeutika číselné Prv do 100 k modelování adresy, stavu,ale osy včetně prostředí schodišť. i změny a porovnání. Propedeutika cyklické adresy(ciferníky

Úlohy o věku.

Násobí formou opakovaného sčítání Propedeutika násobení, dělení na čas
Dělí v oboru probraných násobílek. ti, dělení po částech, včetně některých
Dělí na části, dělí po částech. úloh z prostředí Dědy Lesoně.

Násobky.

Umí řešit úlohy na násobení a dělení Řešení úloh sémantických z prostředí
v oboru násobílek. kroků, schodišť, busů, peněz, Dědy

Umí tvořit analogické úlohy. Lesoně, strukturálních z prostředí
řeší a vytváří slovní úlohy se dvěma součtovými trojúhelníky, pavučin,
různými poččetními úk sčítacích tabulek, barevných trojic,
Rozumí kombinatorickému kontextu hadů, výstavišť, rozkladů, sousedů,
násobení. číselných tabulek, neposedů a dalších

slovních úloh. Kombinatorické
situace.

Tvorba slovních úloh. Prv, Jč

Provádí z paměti jednoduché
početní operace.

Umí číst minuty, orientuje se v Hodiny, kalendář PRV
kalendáři (den, měsíc, rok).

Umí evidovat složitější statické i dyna Celé prostředí kroků, schodišť, busů, Jč, PRV
mické situace pomocí ikon, slov, cyklotras, Dědy Lesoně, včetně
šipek, tabulky a grafu. dalších úloh, při nichž se data

Umí vytvořit z náhodných jevů statistické evidují v tabulce a grafem.
ký soubor.

Poznává relační strukturu jisté životní
zkušenosti.

Používá tabulku jako nástroj Doplnování tabulky, včetně celého
organizace souboru objektů do 100. prostředí busů.

Umí vybrat objekty podle zadaných Cesta v grafu, včetně celého prostředí
vlastností, umí třídit soubor objektů. výstavišť.

Umí pracovat s orientovaným i Řešení grafu v celém prostředí pavučin
neorientovaným grafem a s grafem Výběr objektu jistých vlastností,
ohodnoceným. třídění.

Získává porozumění pro násobení ředím neposedů, sčítacích tabulek

Počítá po desítkách, po jedné v oboru kroků, kostkových her, schodišť,

Sčítá i odčítá i s přechodem přes 10
sčítá i odčítá i v oboru do 100.

Propedeutika kmenových zlomků.

Porovnává a zaokrouhluje. neposedů v kombinaci s jiným prost

kontextech sémantických i sousedů, číselných tabulek, peněz,

Učivo

Numerace v oboru do 15, 100
Modelování situací v prostředí busů,

Dílčí výstupy

jednomístným číslem v různých hadů, pavučin, číselných trojic,

A/ ČÍSLA A POČETNÍ OPERACE

do 100. Dědy Lesoně, součtové trojúhelníky,

PT a MV Poznámky

83

Tabulka 33 Matematika 2.ročník (Fraus)

Žák:

umí je zapisovat. Stříhy na krychle, sítě krychle.

Umí vytvořit síť krychle a vztahu

krychle, její síti porozumí

prostřednictvím metaforického jazyka.

Pozná jednotky délky 1cm a 1m,

jednotku objemu 1l.

Má intuitivní představu měření obsahu

mřížového čtyřúhelníku.

Žák:

statický soubor.

Poznává relační strukturu jisté

životní zkušenosti.

Používá tabulku jako nástroj Doplnění tabulky včetně celého

organizace souboru objektů do 100. prostředí busů

Umí vybrat objekty podle zadaných Cesta v grafu včetně celého prostředí

vlastností, umí třídit soubor objektů. výstavišť.

Umí pracovat s orientovným i Řešení grafu v celém prostředí pavučin

neorientovaným grafem a s grafem Výběr objektu jistých vlastností,

ohodnoceným.

Umí pracovat s krychlovými tělesy a

Parkety. Tvary ze dřívěk. Měření.

B/ GEOMETRIE V ROVINĚ A PROSTORU

PRV,
rovinnými útvary a některými jejich

třídění.

kalendáři den, měsíc, rok o věku.

i dynamické situace pomocí ikon, slov cyklotras, Dědy Lesoně včetně dalších
Umí evidovat složitější statické Celé prostředí kroků, schodišť, busů,

šipek, tabulky a grafu.

Propedeutika statistiky.

Dílčí výstupy Učivo

Umí číst minuty, orientuje se v

cyklotras.

Orientuje se na čtverečkovaném konstrukce krychlových staveb.

Získává zkušenosti se základními Orientace v rovině, včetně prostředí

papíru a využívá jej.

vlastnostmi včetně souměrnosti. Krychlové stavby, jejich plány, proces

Umí z náhodných jevů vytvořit a grafem.

úloh, při nichž se data evidují v tabulce

Hodiny, roky, kalendář, včetně úloh PRV

PT a MV Poznámky

C/ ZÁVISLOST A PRÁCE S DATY

Rovinné útvary. Čtverečkovaný papír.

PČ

84

Tabulka 34 Matematika 2.ročník (Alter)

PT a MV

Prv, ČJ

Prv, ČJ

PČ

Prv, PČ, VV

Prv

Umí pracovat s krychlovými tělesy.
Orientuje se v 2D, ve čtverečkovaném

vztahů o n více a o n méně.
Samostatné tvoření a řešení
jednoduchých slovních úloh.
Pojmenování a modelování základních
rovinných útvarů a jednoduchých
těles.

Umí číst minuty, orientuje se
v kalendáři - den, měsíc, rok.

papíru a využívá jej. Získává
zkušenosti se základními rovinnými
útvary. Umí poznat jednotky délky

Umí číst z tabulek a grafů.

Porovnávání čísel a zápis pomocí

Orientace v číselné řadě.
Vytváření konkrétních souborů (na
počítadle, pěnízi, apod.).

Čtení a zápis čísel.

Počítání po 1, 2, 5, 10. Rozklad čísla

čísel bez přechodu desítky do 100.

Odčítání více než jednoho čísla.

přes desítku v oboru do 100.

v oboru probraných násobílek. Dělí

do 100. Zapisuje a čte čísla v oboru

Rozumí slovům polovina, čtvrtina,

Rozšiřuje počítání v číselném oboru
osmina a třetina.

desítky do 100.
na části, dělí po částech.

Porovnává čísla a užívá číselnou osu

Sčítání a odčítání s přechodem

Sčítání a odčítání bez přechodu

i na změny nebo porovnání. Doplnování tabulek a posloupnosti
čísel.

Násobí jako opakované sčítání. Dělí

analogické úlohy. Řeší a vytváří slovní a formulace odpovědi.

Řešení příkladů s jednoduchou

Umí řešit úlohy na násobení a dělení Řešení slovních úloh znázorněním
v oboru násobílek. Umí tvořit a analyzovat, zápis řešení příkladu

závorkou.

úlohy se dvěma různými početními Řešení slovních úloh s využitím

desítky do 100.
Sčítání a odčítání dvojciferných čísel

Písemné sčítání a odčítání dvojcifer.

do 100.
Sčítání více než dvou čísel.

Poznámky

Počítání předmětů přirozených čísel

do 100 jak na modelování stavu, tak číselné ose.

kontextu násobení.

v oboru do 100.

do 100. symbolů.

jednoduché závislosti z praktického

Žák získává porozumění pro násobení a dělení.

úsečky na cm, porovnávání úseček.

Měří, rýsuje, porovnává délky úseček.
Modeluje rovné a lomené čáry.

Orientuje se v čase, popisuje

na desítky a jednotky.

Používání záměny sčítanců v praxi.

Rýsování, měření a odhad délky

Osvojení si správných návyků při

Dílčí výstupy Učivo

Počítá po desítkách, po jedné v oboru do 100. Porovnává a zaokrouhluje.

Žák sčítá a odčítá i s přechodem

výkony. Rozumí kombinatorickému

Vyhledávání a zobrazení čísel na

1 cm, 1 m, jednotky objemu 1 l.

Základní jednotky délky - m, cm.

Kreslení a rýsování křivých, rovných rýsování.

a lomených čar.

Označení bodů a úseček.

týdne, měsíce.

Základní jednotky času.

času během dne, grafické znázornění.

Závislost různých činností během

Závislost různých činností na průběhu

života.

Tabulka 35 Matematika 3.ročník (Fraus)

PT a MV

Žák:

PRV

PRV

Ja

(např. počet, délka, obsah, čas, Zaokrouhlování.
peníze) Evidence souboru dat tabulkou.

Porovnává čísla a užívá číselnou osu Číselné rytmy a pravidelnosti.
do 1 000 jak k modelování adresy, Sémantické modely čísel osy
stavu, tak i změny a porovnání. Trojí role čísla na číselné ose
Porovnává trojčíselná čísla pomocí (adresa, změna, vzdálenost).
číselné osy. Pohyb po číselné ose- propedeutika

záporných čísel. Číselná osa jako
nástroj modelování např. úloh o
věku.

Má vhléd do čtyř základních operací, Paměťové i písemné sčítání, odčítá- PČ
z paměti provádí jednoduché operace, ní a násobení. Písemné odčítání JČ, PRV
písemně zvládá sčítání, odčítání, obvyklým i modifikovaným způsobem
násobení v oboru do 1 000. písemné násobení obvyklým i indic-
Dělí i se zbytkem v oboru probraných kým způsobem.
násobílek. Využívá početní operace Paměťové dělení v rozsahu malé
k modelování sémantických situací. násobilky. Dělení se zbytkem.

Umí modelovat a řešit slovní úlohy Využití aritmetických operací k

využívající čtyř základních početních modelování situací a procesů v prost-
operací. Umí tvořit analogické úlohy. ředích:

Rozumí kombinatorickému pojetí sémantických: autobus, krokování
násobení. Ovládá některé řešitelské a schody, děda Lesoň, peníze, Biland PRV
strategie jako pokus- omyl, řetězení strukturálních: součtové trojúhelníky,
od konce, vyčerpání všech možností, násobilkové obdelníky, hadi a pavuči-
rozklad na podúlohy, simplifikace. ny, stovková tabulka, sčítací tabulky,

neposedové v kombinaci s jiným
prostředím, algebrogramy, sousedé,
číselné trojice, číselná kouzla
algebrogramů, indického násobení,..
Kombinatorické situace.

strukturálních: stovková tabulka, hadi
a pavučiny.

Porovnávání čísel v různých prostře-
času, úsečky, rovinného obrazce).

do 1 000. Zapisuje a čte čísla v oboru dích.
Rozšiřuje počítání v číselném oboru

Číselná osa.
i v různých sémantických kontextech Číselné řady.
do 1 000. Chápe rovnost a nerovnost

a schody, děda Lesoň, peníze,
Biland, výstaviště.

v kontextu části (počtu veličiny včetně
sémantických i strukturálních.
Rozvíjí porozumění pro jednoduché
kmenové zlomky. Užívá závorky.

Dílčí výstupy Učivo Poznámky A/ ČÍSLA A POČETNÍ OPERACE

Orientuje se v desítkové soustavě do
1 000.

Numerace v oboru do 1000. Modelo-

Propedeutika kmenových zlomků

vání situací v prostředích.
sémantických: autobus, krokování

Aritmetické operace i vztahy mezi
číslly poznává v různých kontextech

Tabulka 36 Matematika 3.ročník (Fraus)**Tabulka 37 Matematika 3.ročník (Fraus)****PT a MV**

Žák:

PRV,

ny, dny týdny, měsíce, roky)

PRV

Pracuje s daty- umí z náhodných jevů tvořit statistický soubor, eviduje sou- land, cyklotrasy a autobusové linky, bor dat a organizuje je tabulkou i výstaviště, rodina. grafem. strukturálních: součtové trojúhelníky, Nabývá vzhledu do statistického sou- násobilkové obdelníky, hadi a pavučiboru. Prohlubuje své zkušenosti s ny, stovková tabulka, sčítací tabulky, kombinatorickými situacemi. algebrogramy, sousedé, číselné

trojice, číselné řady, číselná kouzla, geometrických: cesty ve čtvercové mříži, mřížové i nemřížové objekty parkety, dřívka, krychlové stavby a krychlová tělesa.

Propedeutika statistiky a pravděpodobnosti. Práce s parametrem jako propedeutika funkčního myšlení.

Používá tabulku jako nástroj organi- Doplnění chybějících údajů PRV zace souboru objektů do 1 000. do strukturované tabulky (např. bus, Pouznává některé obecné jevy z stovková tabulka). kombinatoriky, pravděpodobnosti, Využití tabulky k porozumění pravděstatistiky, z pravidelnosti a závislosti. podobnostním jevům.

Diagramy různých typů (vývojové, PČ, PRV, JČ výstaviště, cyklostezky, pavučiny..) Organizační principy.

Umí evidovat složitější statické i Závislosti v různých aritmetických

Aritmetika ciferníku.

dynamické situace pomocí, znaků, prostředích:
slov, tabulek a grafů. sémantických: autobus, krokování,

a schody, děda Lesoň, peníze, Bi-

C/ ZÁVISLOST A PRÁCE S DATY

Prohlubuje si znalosti o měření času Hodiny, kalendář včetně úloh o věku.

Učivo

v různých kontextech (minuty, hodi-

PoznámkyDílčí výstupy

PT a MV

Žák: Učivo:

PČ, VV

PRV,

Umí narýsovat rovinné útvary. Krychlové stavby, jejich plány, půdo- PRV,
Seznamuje se s relací kolmost rys a nárys, proces konstrukce a
a rovnoběžnost ve 2D i 3D, modeluje. přastavby krychlové stavby.
Využívá čtverečkovaného papíru Koule, kužel, válec, kvádr, jehlan. VV, PČ
jazyka, šipek k propedeutice Sítě těles. Měření: obvod, obsah, ob- PRV
souřadnic v 2D. jem.

Poznámky

různé trojúhelníky a čtyřúhelníky trojúhelník- rovnoramenný, rovnostran-
i nekonvexní, kružnici, dále kvádr, ný, pravoúhlý, kruh a kružnice v

Umí pracovat s krychlovými tělesy Rovinné útvary: čtverec, obdelník
ve třech různých jazycích. Poznává čtyřúhelník, pěti a šestiúhelník,

souměrnost.

různých prostředích.

Dílčí výstupy

hranol, jehlan, válec, kužel a kouli.

Orientace v rovině v prostředí cyklo-
tras.

Učivo

B/ GEOMETRIE V ROVINĚ A PROSTORU

obsah, objem a vlastnosti, rovinná

Zná pojmy vrchol, hrana, stěna,
úhlopříčka, střed, obvod, povrch,

Geodeska a čtverečkovaný papír,
mřížový útvar.

87

Tabulka 38 Matematika 3.ročník (Alter)

PT a MV

Prv, AJ

PČ

PČ, VV, Prv

ČJ

Jednoduše dělí celek - seznamuje se
se zlomky.

Pojem celek. Části celku. Pojmy
polovina, třetina, čtvrtina.

Poznámky

Sčítání a odčítání do 1000.

Řeší úlohy na porovnávání trojčiferných

Násobí deseti.

Počítání a řazení po jednotkách,

Porovnává trojčiferná čísla pomocí číselné osy.

desítkách a stovkách.

Dílčí výstupy Učivo

čísel.

Užívá číselnou osu do 1000.

Čtení a zápis čísel, porovnávání čísel.

Zaokrouhlování čísel na desítky.
Vyhledávání, zobrazení a porovnávání

součet, menšenec, menšitel, rozdíl.

i v kontextu (násobení a dělení).

samostatné kontroly výpočtů.
Zavedení pojmů sčítanec, sčítanec,

Písemné sčítání a odčítání dvou trojčiferných čísel a provedení

Automatizace násobení a dělení.

početních výkonů.

Předběžný odhad výsledků řešení.
Násobení jako opakované sčítání.

Provedení samostatné kontroly

a dělení.

Řešení a vytváření jednoduchých řeší a tvoří lohy, ve kterých aplikuje a složených slovní úloh na násobení a modeluje osvojené početní operace.

Jednotky délky a jejich převody.

zápisu slovní úlohy.
Porovnává velikost útvarů, měří a odhaduje délku úsečky.

Rýsování přímek a polopřímek.
Rýsování a měření úseček s přesností na mm.

Konstrukce trojúhelníku.

obvod, povrch, obsah, objem délek jeho stran.

Pozná různé trojúhelníky Rozpoznání jednoduchých souměrných a čtyřúhelníky (i nekonvexní), tvarů v rovině - mnohoúhelník,

Označování průsečíků dvou přímek.

Rýsování kružnice.

úseček a vzdáleností.

Provádění odhadů délek různých

a vlastností (rovinná souměrnost).

kružnici, dále kvádr, hranol, jehlan, trojúhelník, obdélník, čtverec. válec, kužel a koule. Zná pojmy vrchol, Měření a výpočet obvodu hrana, stěna, úhlopříčka, střed, jednoduchého obrazce sečtením

a rovnoběžnost.

Využívá čtverečkovaný papír.

Umí narýsovat rovinné útvary.

Seznamuje se s relací kolmost

Seznamuje se s pojmem statistický

Doplňování číselných a obrázkových

Řešení matematických hádanek a rébusů.

řad.

soubor.

i grafem, organizuje soubor dat.

Pracuje s daty, eviduje je tabulkou

čísel pomocí číselné osy.

Zakreslení daného čísla na číselné

Umí používat multiplikativní triádu Sčítání a odčítání násobků sta.

ose.

Rozklad čísla v desítkové soustavě.

Zavedení pojmů činitel, činitel, součin,

dělenec, dělitel, podíl.

Záměna činitelů.

Řada násobků od 1 do 10.

Řešení úloh typu n-krát více a n-krát méně.

Samostané provedení stručného

88

Tabulka 39 Matematika 4.ročník (Fraus)

PT a MV

Žák:

PŘ, VL

JČ, PŘ, VL

vizualizované úlohy se zlomky typu výstaviště.
 $1/n$ pro malá n .

Kmenové zlomky v kontextu části (počtu, veličiny včetně času, úsečky, rovinného obrazce).

záporných čísel.

Algebrogramy, hadi, pavučiny.

Sémantické modely čísel osy.

Trojí role čísla na číselné ose.

analogické úlohy. Rozumí kombinatorickému pojmu násobení. Kombinatorické situace. JČ

Rozvíjí si algoritmické myšlení Evidence souboru dat tabulkou.

(program a podprogram). Doplnování scházejících údajů do strukturovaných jednoduchým kombinatorickým rované tabulky (např. bus, stovková tabulky a pravděpodobnostním situacím. ka).

Využití tabulky k porozumění pravděpodobnostních jevů.

Diagramy různých typů (vývojové, výstavi- PRV ště, cyklostezky, pavučiny).

Číselné rytmy a pravidelnosti.

Organizační principy.

ně úloh s antisignálem. Umí tvořit vání situací a procesů v prostředích

Využití aritmetických operací k modelování

účelně propojovat písemné i pamětné

Pamětné i písemné sčítání, odčítání, násobení

Písemné odčítání obvyklým i modifikovaným způsobem, písemné násobení obvy-

sobení.

Dělí dvoumístným číslem (se zbytkem)

Buduje procept vícemístných přirozených čísel a operací s nimi.

ose (zahušťování, zvětšování, zmenšování, fragmentaci, změnu měřítko).

Seznamuje se s jazykem písmen.

kem). Má vytvořenou představu

Řeší slovní úlohy (i dynamické) včetně

a operací se zlomky.

Provádí složitější operace na číselné

počítání (i s použitím kalkulačky).

Nabývá zkušeností relací na zlomcích

Zaokrouhlování.

Měření a zaokrouhlování údajů.

záporného čísla jako adresy. Umí klým i indickým způsobem.

(se zbytkem).

Pohyb po číselné ose- propedeutika

Porovnávání čísel v různých prostředích.
Číselné řady.

Písemné dělení dvomístným číslem

strukturálních: stovková tabulka, hadi
a pavučiny.

Nabývá zkušenosti s pojmem

sémantických: autobus, krokování, a Využívá početní operace k modelová-
parametr.

Numerace v oboru do 1 000 000.
Pořadí početních operací.

Počítá (sčítá, odčítá, násobí, porovnává

Modelování situací v prostředích:

schody, děda Lesoň, peníze, Biland,

a zaokrouhluje v číselném oboru do

Dílčí výstupy Učivo Poznámky
A/ ČÍSLA A POČETNÍ OPERACE

Učivo:

1 000 000.

ní sémantických situací. Umí řešit

89

Tabulka 40 Matematika 4.ročník (Fraus)

Tabulka 41 Matematika 4.ročník (Fraus)

PT a MV

Žák:
PČ

v geometrii včetně některých jednotek Evidence údajů.

Pozná různé jednoduché mnoho- Kmenové zlomky v kontextu části úhelníky. (úsečky, rovinného obrazce).

Rozvíjí představy o kolmosti, rovno- Vzájemná poloha dvou přímek. JČ, VL
běžnosti, shodnosti, podobnosti, Popis konstrukce kolmic a rovnoběžek.
posunutí, otočení. Konstrukce čtverce a obdelníku pomocí
Seznamuje se s relací kolmost a jejich úhlopříček.
rovnoběžnost ve 2D i 3D (modeluje). Reprezentace úhlů pomocí hodin.

Rozvíjí představy o obvodu, obsahu a Parkety, dřívková geometrie.
objemu prostřednictvím čtvercové sítě. Geodeska a čtverečkovaný papír, mřížový
Uvědoměle pracuje s jednotkami. útvar.

Určování obsahu útvaru metodou rámování.

Měření: obvod, obsah, objem. PRV

Rozvíjí představy o středové i osové Středová i osová souměrnost. PČ, VV
souměrnosti. Symetrie v různých geometrických
Využívá čtverečkovaného papíru prostředích: výstaviště, cesty, mřížové i
jazyka šipek k propedeutice nemřížové objekty, parkety, dřívka, krych-
souřadnic v 2D. lové stavby a krychlová tělesa.

a nárys, proces konstrukce a přestavby

Chirurgie, Sova.

Aktivně používá některé geometrické

Rovinné útvary: čtverec, obdelník, čtyř-
nými útvary (např. úhel, nekonvexní úhelník, pěti a šesti-úhelník, trojúhelník-
Rozšiřuje zkušenosti s dalšími rovin-

B/ GEOMETRIE V ROVINĚ A PROSTORU

vlastností (jednoduché konstrukce).

Krychlové stavby, jejich plány, půdorys

mnohoúhelník) a tělesy i v prostředí

čtverečkovaného papíru. kruh a kružnice v různých prostředích.

Umí sestavit 2D i 3D útvary daných Šípkový zápis rovinného útvaru.

rovnoramenný, rovnostranný, pravoúhlý,

Koule, kužel, válec, kvádr, jehlan.

Získává zkušenosti s měřením

jazyky.

Sítě těles.

krychlové stavby.

Měření a poměrování.

Dílčí výstupy Učivo Poznámky

PT a MV

Žák: Učivo:
PČ, VV

Nabývá vhled do statistického JČ, PŘ, VL souboru.

Žák: Učivo:

algebrogramy, sousedé, číselné trojice, číselné řady, číselná kouzla geometrických: parkety, dřívka.

Učivo

Pracuje s daty: umí z náhodných jevů tvořit statistický soubor, eviduje sou-

metrických.

Propedeutika statistiky a pravděpodobnosti.

Tvoří obdobné úlohy.

C/ ZÁVISLOST A PRÁCE S DATY

Dílčí výstupy

ní různých situací.

Používá tabulky k modelování a řeše-

kých sémantických strukturálních i geo-

Objevuje zákonitost jako cestu k strukturálních: součtové trojúhelníky, urychlení řešení úlohy. násobilkové obdelníky, hadi a pavučiny,

vyčerpání všech možností, rozklad na

Ovládá některé řešitelské strategie

bor dat a organizuje je tabulkou i Práce s parametrem jak propedeutika

dy, děda Lesoň, peníze, Biland, výstaviště

grafem.

rodinapodúlohy, simplifikace.

jako: pokus- omyl, řetězení, od konce, sémantických: autobus, krokování, scho-
stovková tabulka, sčítací tabulky,

D/ NESTANDARDNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY

Úlohy v různých prostředích

Závislosti v různých prostředích aritmetic-

Poznámky

funkčního myšlení.

90

Tabulka 42 Matematika 4.ročník (Alter)

PT a MV

Př, VI

AJ

ČJ

PČ

PČ, VV

Př

zlomky.

mají nejvýše 2 číslice různé od 0.

Pamětné násobení a dělení čísel

Rozkládání čísel v desítkové soustavě
v oboru do 10 000.

Pamětné sčítání a odčítání čísel, která

Dílčí výstupy Učivo Poznámky

a paměťové počítání (i s použitím
Umí účelně propojovat písemné

kalkulačky).

Počítání do 10 000 po jednotlivých
číselných řádech.

Čtení, psaní a zobrazování čísel na

Vztahy mezi sčítáním a odčítáním,
násobením a dělením.

číselné ose do 10 000.

Porovnávání čísel do 10 000, řešení
jednoduchých nerovnic s užitím
číselné osy.

Vlastnosti sčítání a vlastnosti
násobení.

porovnává a zaokrouhluje) v číselném

v daném číselném oboru a porovnává

oboru do 10 000.

Uplatňuje znalosti zaokrouhlování

s jinými údaji.

Počítá (sčítá, odčítá, násobí,

k porovnávání čísel, provádění

Řeší a tvoří slovní úlohy s osvojenými
početními operacemi. Používá tabulky

Vnímá jednoduché zlomky. a dvojciferným činitelem.

Písemné dělení jednociferným
dělitelem.

Zaokrouhlování čísel na stovky, tisíce.

Samostatné provedení odhadu
výsledku řešení a kontrola výpočtu.

do 10 000 jednociferným číslem.

Písemné sčítání a odčítání čísel.

Písemné algoritmy násobení a dělení.

Písemné násobení jednociferným

Řešení slovních úloh vedoucích

početní výkony.

Rozšíření zkušeností s dalšími tělesy Určování os souměrnosti.

a grafy k modelování a řešení různých

Řešení slovních úloh na dva až tři

početních výkonů s čísly v daném

oboru a na vztahy o n-více (méně).situací. Tvoří obdobné úlohy.

v geometrii, včetně některých
jednotek.

v prostředí čtverečkovaného papíru. Nakreslení souměrných útvarů,
Rozvíjení představ o kolmosti, rovnoramenný a rovnostranný
rovnoběžnosti a shodnosti, středové trojúhelník.

i osové souměrnosti. Určování souměrnosti modelováním,
Získává zkušenosti s měřením překládáním apod.

Seznámí se s obsahem obdélníku
a čtverce a jejich jednotek.

Provádí konstrukce, modeluje.

a různoběžek, vyznačování průsečíků.

Rozlišuje části celku. Dělení celku na jednotlivé části -

Určování vzájemné polohy dvou
přímek v rovině.

Kreslení a rýsování rovnoběžek

úlohách. Sestrojení libovolné kružnice a měření
poloměru dané kružnice.

Uplatňuje poznatky o rovinných Sestrojení kružnice s daným středem
útvarech a aplikuje je v konkrétních a daným poloměrem.

Aplikuje získané poznatky
v praktickém životě.

Rýsování kolmice k dané přímce
pomocí trojúhelníku s ryskou.

Tabulka 43 Matematika 5.ročník (Fraus)

PT a MV

Žák:

PŘ, VL

Zlomky (počet, veličina, úsečka, rovinný obrazec). Desetinná čísla.
Obdelníková čísla, dělitelnost, grafy dělitelů.

propojovat písemné i pamětné počítání (i s použitím kalkulačky).

PŘ, PČ

kontextech a umí s nimi operovat.

Řeší slovní úlohy (i dynamické) včetně využití aritmetických operací k modelování úloh s antisignálem. Umí tvořit analogické úlohy. Buduje řešitelské strategie založené na schody, děda Lesoň, Biland.

zobecnění a substituce. násobilkové obdelníky, hadi a pavučiny stovková tabulka, sčítací tabulky, neposedové v kombinaci s jiným prostředím, algebrogramy, sousedé, indické násobení, ...
Kombinatorické situace, pravděpodobnost a náhoda.

Rozumí číslu se dvěma desetinnými

vání, fragmentace, změna měřítka).

Dílčí výstupy Učivo Poznámky

A/ ČÍSLA A POČETNÍ OPERACE

Numerace i v oboru přes 1 000 000. Počítá v číselném oboru přes

ose (zahušťování, zvětšování, zmenšování)

Pamětné i písemné sčítání, odčítání, soustavách (souvislost mezi písemným násobením. Bilandská a ciferníková algoritmy). Řeší jednoduché

modelů řešit úlohy se závorkami v

Provádí operace se zlomky.

místy v některých sémantických

použití simplifikace, izomorfizmu,

a jejich znázornění na číselné ose.

strukturálních: součtové trojúhelníky,

nosti. Figerální čísla.

Uspořádání desetinných čísel a zlomků

Pořadí početních operací.

Modelování situací v prostředích

aritmetika, triády. Písemné dělení dvou-

sémantických: autobus, krokování, a schody, děda Lesoň, Biland

1 000 000. Dělí trojmístným číslem se zbatkem.

Umí řešit jednoduché úlohy s paramet

zlomky, desetinnými čísly a procenty.

rem a zobecňovat získané poznatky.

Umí řešit jednoduché úlohy se strukturálních: stovková tabulka, hadi

pavučiny.

využívá i jazyk písmen. Umí pomocí Pohyb po číselné ose včetně záporných

Počítá v některých jiných číselných

čísel. Násobilkové obdelníky, šipkové grafy, hadi. Rovnice v různých prostředích (Lesoň, hadi, myslím si číslo).

Číselné řady, číselné rytmy a pravidel-

Porovnávání čísel v různých prostředích
a jejich zaokrouhlování.

číslem (se zbytkem). Umí účelně

Provádí složitější operace na číselné

oboru celých čísel. Dělí dvoumístným

rovnice a soustavy rovnic, přičemž místným číslem (se zbytkem).

92

Tabulka 44 Matematika 5.ročník (Fraus)

Tabulka 45 Matematika 5.ročník (Fraus)

PT a MV

Žák:

PČ

těles. Reprezentace úhlů.

Prohlubuje zkušenosti s měřením v Měření a zaokrouhlování získaných geometrii. Poznává pravidelné mnoho- údajů. Evidence údajů. Zlomky v konte úhelníky, určuje jejich obvod, sezna- xtu části (úsečky či rovinného obrazce) muje se s jejich konstrukcí.

Upevňuje představy o kolmosti, rovno- Popis konstrukce kolmic a rovnoběžek. běžnosti, shodnosti, podobnosti, po- Konstrukce čtverce a obdelníků pomocí sunutí, otočení. jejich úhlopříček. Parkety, čtverečkova-

Má představu o vzájemné poloze pří- ný papír, mřížový útvar.

mek a rovin ve 3D. Upevňuje předsta- Určování obsahu útvaru metodou rámo- vy o obvodu, obsahu, objemu. Prohlu- vání.

buje své zkušenosti s analýzou a Jednotky délky, obsahu a objemu, včet- syntézou skupiny rovinných útvarů. ně nestandartních jednotek.

Uvědoměle pracuje s jednotkami. Určování obvodu a obsahu 2D útvarů.

Určování objemu, povrchu a kostry PČ krychle a hranolu. Síť krychle, kvádrů, tetraedru, trojbokého hranolu.

Rozvíjí představy o středové i osově Středová i osová souměrnost. PČ souměrnosti. Pracuje se souřadnice- Symetrie v různých geometrických mi v 2D s využitím čtverečkovaného prostředí: výstaviště, cesty, mřížové papíru. i nemřížové objekty, parkety, dřívka,

Krychlové stavby a krychlová tělesa.
Osa úhlu.

žel, válec, kvádr, jehlan, čtyřstěn. Sítě

útvary. Krychlové stavby, jejich plány,

Dílčí výstupy Učivo

mnohoúhelník) a tělesa (čtyřstěn).
Umí sestavit 2D i 3D útvary daných

příčky. Konvexní a nekonvexní mnohoúhelníky. Klasifikace útvarů.
Šipkový a souřadnicový zápis rovinného

půdorys a nárys. Popis konstrukce a

stranný, pravoúhlý), kruh a kružnice.
Pravidelné mnohoúhelníky a jejich úhlo-

i o některých čtyřúhelnících a pravidel-

Rovinné útvary: čtverec, obdelník, čtyřúhelník, trojúhelník (rovnoramenný, rovno-

vlastností (jednoduché konstrukce).
Aktivně používá některé geometrické jazyky. Umí řešit jednoduché výpočto-

ných mnohoúhelnících. přestavba krychlové stavby. Koule, ku-

vé i konstrukční úlohy o trojúhelníku

Poznámky

B/ GEOMETRIE V ROVINĚ A PROSTORU

Rozšiřuje zkušenosti s dalšími rovinnými útvary (např. úhel, nekonvexní

PT a MV

Žák:

JČ, PŘ

tice (sběr dat a jejich základní zpracování - základní zpracování geometrických, sémantických i strukturálních

použít písmeno ve funkci čísla. Propedeutika statistiky pravděpodob-
Zapisuje proces, tvoří program pro nosti. Průměr. JČ, TV, PŘ
situaci s jedním parametrem. Umí
řešit jednoduché kombinatorické
a pravděpodobnostní situace.

ních.

Učivo Poznámky

cování). V některých situacích umí

soubor dat a organizuje je tabulkou

Vytváří projekty orientované ke statis-

diagramy, vývojové diagramy.

Závislosti v různých prostředích arit-

Dílčí výstupy

Evidence souboru dat tabulkou, organi-Používá tabulky a grafy k modelování
a řešení různých situací. začíní principy. Doplnění scházejících
Pracuje s daty: umí z náhodných

C/ ZÁVISLOST A PRÁCE S DATY

údajů do strukturované tabulky. Sloup-
jevů tvořit statistický soubor, eviduje cový graf. Využití tabulky k porozumění

i grafem,
pravděpodobnostních jevů: Vennovy

93

Tabulka 46 Matematika 5.ročník (Fraus)

Tabulka 47 Matematika 5.ročník (Alter)

PT a MV

násobilkové obdelníky, hadi a pavučiny,

na poulohy, simplifikace. Objevuje výstaviště, rodina.
vyčerpání všech možností, rozklad

zákonitost jako cestu k urychlení

schody, děda Lesoň, peníze, Biland,

stovková tabulka, sčítací tabulky,
algebrogramy, sousedé, číselné trojice,

strukturálních: součtové trojúhelníky,
řešení úlohy.

geometrických: parkety, dřívka.
číselné řady, číselná kouzla.

Ovládá některé řešitelské strategie Úlohy v různých prostředích:
jako: pokus-omyl, řetězení od konce, sémantických: autobus, krokování,

Žák:

Dílčí výstupy Učivo

D/ NESTANDARDNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY

Poznámky

PT a MV

ČJ, Př

PČ

Př, PČ

VI

Př, VI, ČJ

PČ

matematických operací).

čtvercovou síť a vypočítá obsah

je a odčítá. Desetinná čísla

Dělí celek na jednotlivé části, sčítá

daného obrazce v ploše i v prostoru.

Užívá základních jednotek obsahu m²,
des.čísels.

Umí zpracovat databázi propojováním

Umí řešit jednoduché kombinatorické

Rozšíření poznání o dalších tělesech.

1 000 000. Umí řešit jednoduché

a pravděpodobnostní situace.

přímek a rovin 3D. Pracuje s pojmy

obsahu obdélníku a čtverce.

Jednotka obsahu mm² s využitím
milimetrového papíru.

Řešení slovních úloh na výpočet

osvojené početní operace v celém

Chápe a dokáže prakticky použít

slovních úloh vedoucí k více výpočtům
s přirozenými čísly (kombinace

oboru přirozených čísel.

Využití zápisu výpočtu pomocí
závorek.

Sčítání a odčítání zlomků a

výpočtu, práce s kalkulačkou.

Řešení jednoduchých a složených
i složené úlohy, ve kterých používá

Používá odhady v konkrétních
situacích.

Samostatně řeší a tvoří jednoduché

úměrnost).

detailu v celku, sudoku.

cm².

Vytváří projekty orientované ke

(používání distributivnosti,

Vyhledávání informací z jízdního řádu.

a konstrukční úlohy o trojúhelníku. trojúhelníků (rovnostranný,

statistice (sběr dat a jejich základní

(i s použitím kalkulačky). Využití kalkulátoru.

Využití PC programu.

Závislosti a jejich vlastnost (přímá

Lineární graf.

Konstrukce obdélníku, čtverce.

Umí řešit jednoduché výpočtové Rozeznání a sestrojení různých druhů

Tabulky posloupnosti přímé úměry.
zpracování).

Poznámky

písemného a paměťového počítání
Řešení logických úloh, vyhledávání

Dílčí výstupy Učivo

Má představu o vzájemné poloze rovnoramenný a pravouhlý).

Počítá v číselném oboru přes

Modelování staveb tvaru kvádra,
obsah, obvod, objem. krychle apod. (používání stavebnic,

Osvojuje si římské číslice. Řeší

krabiček, špejlí a spojovacího

jednoduché rovnice. Umí řešit pomocí

čísel.

Písemné sčítání a odčítání přirozených

modelů úlohy se závorkami v oboru
celých čísel.

asociovativnosti, komutativnosti

Písemné sčítání tří až čtyř přirozených

materiálu).

Čtení a zápis čísel větší než milion

čísel.

úlohy se zlomky, desetinnými čísly.

a znalost přednosti v pořadí výpočtů).

a umí ověřit správnost výsledků. Samostatné provádění kontroly

Písemné dělení dvojciferným dělitelem.

Dělení se zbytkem.

Zaokrouhluje přirozená čísla v oboru Zaokrouhlování v celém oboru do 1 000 000. Odhaduje, kontroluje přirozených čísel.

činitelem.

Písemné odčítání dvou přirozených čísel.

Písemné násobení až čtyřciferným

94

5.3. Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět

Charakteristika vzdělávací oblasti

Tato oblast vymezuje vzdělávací obsah týkající se člověka, rodiny, společnosti, vlasti, přírody, kultury, techniky, zdraví, bezpečí a dalších témat. Uplatňuje pohled do historie i současnosti a směřuje k dovednostem pro praktický život. Žáci se učí pozorovat a pojmenovávat věci, jevy a děje, jejich vzájemné vztahy a souvislosti a utváří se tak jejich prvotní ucelený obraz světa. Poznávají sebe i své nejbližší okolí a postupně se seznamují s místně i časově vzdálenějšími osobami i jevy a se složitějšími ději. Podmínkou úspěšného vzdělávání v dané oblasti je vlastní prožitek žáků, vycházející z konkrétních nebo modelových situací při osvojování potřebných dovedností, způsobů jednání a rozhodování.

Vzdělávání v oblasti Člověk a jeho svět rozvíjí poznatky, dovednosti a prvotní zkušenosti žáků získané ve výchově v rodině a v předškolním vzdělávání. Žáci se učí pozorovat a pojmenovávat věci, jevy a děje, jejich vzájemné vztahy a souvislosti a utváří se tak jejich prvotní ucelený obraz světa. Poznávají sebe i své nejbližší okolí a postupně se seznamují s místně i časově vzdálenějšími osobami i jevy a se složitějšími ději. Učí se vnímat lidi a vztahy mezi nimi, všimnout si podstatných věcných stránek i krásy lidských výtvarů a přírodních jevů, soustředěně je pozorovat, přemýšlet o nich a chránit je. Na základě poznání sebe, svých potřeb a porozumění světu kolem sebe se žáci učí vnímat základní vztahy ve společnosti, porozumět soudobému způsobu života, jeho přednostem i problémům, včetně situací ohrožení, učí se vnímat současnost jako výsledek minulosti a východisko do budoucnosti. Při osvojování poznatků a dovedností ve vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět se žáci učí vyjadřovat své myšlenky, názory a podněty jiných.

Podmínkou úspěšného vzdělávání v dané oblasti je vlastní prožitek žáků vycházející z konkrétních nebo modelových situací při osvojování potřebných dovedností, způsobů jednání a rozhodování. K tomu významně přispívá osobní příklad učitelů. Propojení této vzdělávací oblasti s reálným životem a s praktickou zkušeností žáků se stává velkou pomocí i ve zvládnutí nových, životních situací i nové role školáka, pomáhá jim při nalézání jejich postavení mezi vrstevníky a při upevňování pracovních i režimových návyků.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru **Člověk a jeho svět** je dělen do pěti tematických okruhů.

V tematickém okruhu Místo, kde žijeme se žáci učí na základě poznávání nejbližšího okolí, vztahů a souvislostí v něm chápat organizaci života v rodině, ve škole, v obci, ve společnosti. Důraz je kladen na praktické poznávání místních a regionálních skutečností a na utváření přímých zkušeností žáků např. v dopravní výchově. Různé činnosti a úkoly by měly přirozeným způsobem probudit v žácích kladný vztah k místu jejich bydliště, postupně rozvíjet jejich národní cítění a vztah k naší zemi. V tematickém okruhu Lidé kolem nás si žáci postupně osvojují a upevňují základy vhodného chování a jednání mezi lidmi, uvědomují si význam a podstatu pomoci a solidarity mezi lidmi, vzájemné úcty, snášenlivosti a rovného postavení mužů

a žen. Poznávají, jak se lidé sdružují, baví, jakou vytvářejí kulturu. V tematickém okruhu Lidé a čas se žáci učí orientovat v dějích a čase. Poznávají, jak a proč se čas měří, jak události postupují v čase a utvářejí historii věcí a dějů. Podstatou je vyvolat u žáků zájem o minulost, o kulturní

95

bohatství regionu i celé země. V tematickém okruhu Rozmanitost přírody poznávají žáci Zemi jako planetu sluneční soustavy, kde vznikl a rozvíjí se život. Poznávají rozmanitost i proměnlivost živé i neživé přírody naší vlasti. Na základě praktického poznávání okolní krajiny a dalších informací se žáci učí hledat důkazy o proměnách přírody, učí se využívat a hodnotit svá pozorování a záznamy, sledovat vliv lidské činnosti na přírodu. V tematickém okruhu Člověk a jeho zdraví žáci poznávají sebe na základě poznávání člověka jako živé bytosti, která má své biologické a fyziologické funkce a potřeby. Poznávají zdraví jako stav bio-psycho-sociální rovnováhy života. Žáci se seznamují s tím, jak se člověk vyvíjí a mění od narození do dospělosti, co je pro člověka vhodné a nevhodné z hlediska denního režimu, hygieny, výživy, mezilidských vztahů. Získávají základní poučení o zdraví a nemocech, o zdravotní prevenci a poskytování 1. Pomoci. Osvojují si bezpečně chování a vzájemnou pomoc v různých životních situacích, včetně mimořádných událostí, které ohrožují zdraví jedinců i celých skupin obyvatel. Žáci si postupně uvědomují, jakou odpovědnost má každý člověk za své zdraví a bezpečnost i za zdraví jiných lidí. Žáci docházejí k poznání, že zdraví je důležitá hodnota v životě člověka. Potřebné vědomosti a dovednosti ve vzdělávacím oboru Člověk a jeho svět získávají žáci především tím, že pozorují názorné pomůcky, přírodu a činnosti lidí, hrají určené role, řeší modelové situace.

Výuka této oblasti je realizována prostřednictvím předmětů **Prvouka, Přírodověda a Vlastivěda**

Prvouka se vyučuje v 1. - 3. ročníku

1. ročník - 2h

2. ročník - 2h

3. ročník - 2h

Přírodověda a vlastivěda se vyučují:

Ve 4.ročníku 3h a v 5. ročníku 3+ 1h je na rozhodnutí učitele jak hodiny v jednotlivých pololetí rozdělí mezi přírodovědu a vlastivědu.

5.3.1. Vyučovací předmět: Prvouka

cílové zaměření vzdělávací oblasti:

Vzdělávání v dané oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

1. utváření pracovních návyků v jednoduché samostatné i týmové činnosti
2. orientaci v problematice peněz a cen a k odpovědnému spravování osobního rozpočtu

96

3. orientaci ve světě informací a k časovému a místnímu propojování historických, zeměpisných a kulturních informací
4. rozšiřování slovní zásoby v osvojovaných tématech, k pojmenovávání pozorovaných skutečností a k jejich zachycení ve vlastních projevech, názorech a výtvorech
5. poznávání a chápání rozdílů mezi lidmi, ke kulturnímu a tolerantnímu chování a jednání na základě respektu a společně vytvořených a přijatých nebo obecně uplatňovaných pravidel soužití, k plnění povinností a společných úkolů
6. samostatnému a sebevědomému vystupování a jednání, k efektivní a bezkonfliktní komunikaci v méně běžných situacích, k bezpečné komunikaci prostřednictvím elektronických médií, k poznávání a ovlivňování své jedinečnosti
7. utváření ohleduplného vztahu k přírodě i kulturním výtvorům a k hledání možnosti aktivního uplatnění při jejich ochraně
8. přirozenému vyjadřování pozitivních citů ve vztahu k sobě i okolnímu prostředí
9. objevování a poznávání všeho, co jej zajímá, co se mu líbí a v čem by v budoucnu mohl uspět
10. poznávání podstaty zdraví i příčin jeho ohrožení, vzniku nemocí a úrazů a jejich předcházení
11. poznávání a upevňování preventivního chování, účelného rozhodování a jednání v různých situacích ohrožení vlastního zdraví a bezpečnosti i zdraví a bezpečnosti druhých, včetně chování při mimořádných událostech.

cíle v oblasti postojů:

1. jsem školák
2. pozitivní vztah ke vzdělávání, ke spolužákům, učitelům a škole jako instituci
3. negativní vztah k nežádoucím formám chování, jako je podlost, lež, krádež a násilí
4. chci se chovat správně
5. pozitivní vztah k přírodě a její ochraně
6. staří a postižení lidé, malé děti, těhotné ženy a slabí jedinci si zaslouží ochranu a pozornost
7. chování ve škole je v určitých ohledech odlišné od chování doma nebo venku
8. zdraví a rodina má vysokou nenahraditelnou hodnotu

cíle v oblasti dovedností a schopností:

1. sdělit svoji adresu
2. používat prakticky základní formy společenského styku
3. připravit si své pracovní místo, plnit své základní školní povinnosti
4. zapsat počasí pomocí dohodnutých značek
5. umět správně pojmenovat části svého těla včetně intimních částí
6. provádět základní úkony osobní hygieny
7. pozorovat jevy v přírodě a pozorování jednoduchým způsobem sdělit
8. zapojit se do her s ostatními dětmi
9. napsat svoji adresu a adresu školy
10. orientovat se bezpečně v kalendáři, přečíst na hodinách čas na hodiny a minuty
11. pečovat o pokojové rostliny
12. zhotovit jednoduché krmítko a doplnit ho krmivem

13. pohybovat se podle pravidel pro chodce
14. v okolí školy a bydliště umět určit světové strany
15. dodržovat dopravní kázeň připravovat se na roli cyklisty
16. třídit odpady
17. pozorovat lupou a pořídít jednoduchý nákres pozorování
18. podle instrukce provést jednoduchý pokus
19. měřit délku a teplotu
20. přiložit náplast na ránu a jednoduchý obvaz, změřit teplotu

Společné výchovné a vzdělávací strategie k rozvoji klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

Vedeme žáky k zakládání pokusů, pozorování, experimentování. Získané výsledky pak žák porovnává a vyvozuje z nich závěry. Nabízíme různé zdroje informací a vedeme žáky k třídění těchto informací.

Kompetence k řešení problémů

Nabízíme problémové úkoly, objasňujeme více druhů řešení, a tím učíme žáky řešit problémy, volit vhodné způsoby řešení, tyto postupy pak prakticky ověřuje. Společně vytváříme pravidla a kritéria hodnocení a tím umožňujeme žákům sledovat vlastní pokrok

Kompetence komunikativní

Nabízíme žákům různé texty a záznamy, audio i videotechniku a tím umožňujeme žákům porozumět různým typům textů a záznamů a obrazového materiálu. Vedeme žáky k efektivnímu využívání informačních a komunikačních prostředků pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem.

Kompetence sociální a personální

Umožňujeme žákům podílet se na utváření pravidel práce v týmu a tím se žáci učí spolupracovat ve skupině a respektovat daná pravidla. Poskytujeme žákům prostor pro skupinovou práci a kooperativní učení a učíme žáky podílet se na utváření příjemné atmosféry ve třídě. Vedeme žáky k tomu, aby dokázali poskytnout pomoc nebo o ni požádat.

Kompetence občanské

Umožňujeme žákům rozhodnout se podle dané situace, poskytnout pomoc dle svých možností. Vedeme žáky k zodpovědnosti za svá rozhodnutí.

Kompetence pracovní

Poskytujeme žákům různé nástroje, pomůcky a tím vedeme žáky k používání materiálů, nástrojů, vybavení a dodržování vymezených pravidel. Předkládáme různá rizika a následky nejen ve vztahu k lidem, ale i k přírodě a tím vedeme žáky k zodpovědnému přístupu

k výsledkům pracovní činnosti i z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých, i z hlediska ochrany životního prostředí.

Cílové zaměření předmětu prvouka v 1., 2. a 3. ročníku

Vzdělávání v předmětu Prvouka v 1. ročníku směřuje k:

1. utváření pracovních návyků v jednoduché samostatné i týmové spolupráci
2. rozšiřování slovní zásoby v osvojovaných tématech, k pojmenování pozorovaných

skutečností a k jejich zachycení ve vlastních projevech, názorech a výtvorech

3. utváření ohleduplného vztahu k přírodě i kulturním výtvorům a k hledání možností aktivního

uplatnění při jejich ochraně

4. přirozenému vyjadřování pozitivních citů ve vztahu k sobě i okolnímu prostředí
5. objevování a poznávání všeho, co jej zajímá, co se mu líbí a v čem by mohl v budoucnu uspět
6. poznávání podstaty zdraví i příčin nemocí, k upevňování preventivního chování

Tematické okruhy v předmětu prvouka v 1. ročníku

1. Moje škola- co se děje ve škole, co dělají žáci, ve třídě, místo kde žijeme
2. Kde bydlím- v obci, okolí bydliště
3. Jsem chodec- na chodníku, na silnici, přecházení vozovky, cesta do školy
4. Pozorujeme stromy- listnaté stromy, život stromu, poznáváme stromy
5. Ovoce a zelenina- kořen, stonek, list, plod, plody uchovávají semena
6. Jsem jedinečná bytost- každý jsme jiný, nikdo není jako já, co máme společného, děti jako já
7. Moji spolužáci- pravidla naší třídy, pravidla jsou důležitá, všímáme si pocitů druhých
8. Moje rodina- rodina je důležitá, rodiny vypadají různě, příbuzenské vztahy
9. Hospodaření- jak hospodařit s kapesným, v obchodě, co potřebujeme nakoupit
10. Zdravá výživa- pravidla zdravé výživy
11. Chci mít zdravé zuby- jak zuby rostou, k čemu je potřebujeme, chceme mít zdravé zuby
12. Z čeho jsou věci kolem nás- věda nám pomáhá, budujeme laboratoř, jak zkoumáme,

zkoumáme vlastnosti látek, třídíme odpad

13. Zvířata domácí a volně žijící- moje zvířátko, co dělá chovatel, staráme se o psa, rozumíme

chování psů, domácí zvířata, zvířata v lese

14. První květy jara- jarní květiny
15. Jak lidé pracují- práce v lese, dřevo- důležitý materiál, les- náš přítel
16. Člověk a čas- když spěcháme, když čekáme, kolik je hodin, čtvrt', půl, třičtvrtě, celá, den a

noc, denní činnost, zdravý den, týden, dny, týdny, měsíce, rok, kalendář, následnost událostí

17. Naše tělo ve zdraví a nemoci- naše tělo, co potřebujeme k životu, nemoc, naše smysly, jak

poznáváme svět, co dělat, když

18. Opakování

99

Tematické okruhy v předmětu prvouka ve 2. ročníku

1. Učení nás baví
2. Na cestách- plán okolí školy, světové strany, krajina z výšky, plán obce, v dopravních

prostředcích, dopravní značky

3. Život dříve a nyní- v městském bytě před 100 lety, na městské ulici před 100 lety, město před

100 lety, město dnes, co najdeme ve městě, 28. říjen, výročí vzniku republiky

4. Vyrůstáme v rodině- moji předkové, vývoj člověka, rodokmen, žijeme spolu

5. Média- informace i zábava- svět sdělovacích prostředků, zpráva a zábava, o čem a jak nás

přesvědčuje reklama, počítač a klávesnice

6. Dny všední a sváteční- hodina má 60 minut, den má 24 hodin, rok má 12 měsíců, všichni

slaví Vánoce, Vánoce u nás a jinde

7. Různost je zajímavá- Alex žije ve Francii- způsob života, život v jiném prostředí

8. Naše tělo ve zdraví a nemoci- úžasné tělo, souhra soustav, dýchání, oběhová soustava, krevní

oběh, nervová soustava, kdy voláme pomoc, nemocnice- úrazy, kdo tam pracuje, význam povolání

9. Právo na bezpečí- věci o kterých se těžko mluví, co musíme říct dospělým

10. Jsem cyklista- jízdní kolo a vybavení, na kole, na bruslích, na koloběžce

11. Zkoumáme vodu- voda je vzácná, pokusy s vodou, oblaky, déšť, podoby vody v přírodě, voda

v krajině, život v rybníce a jeho okolí, voda v domácnosti, úprava pitné vody, čištění odpadních vod

12. Opakování

Tematické okruhy v předmětu prvouka v 3. ročníku

1. Krajina a její obraz na mapě- sestavujeme plán třídy, plán ulice, používání plánu, pravidla

platící pro chodce, bezpečně na kole, zemský povrch, měření výšky v krajině, čtení z map, typy map, jak využíváme krajinu, jak měníme krajinu

2. Pravidla lidského soužití- dokážeme se dohodnout, odmítnutí, řešení sporů v rodině, 17. listopad, soužití vyžaduje pravidla, zákony stanovuje parlament

3. Jak lidé pracují, nakupují, prodávají- prodej, nákup, výroba, samoobsluha, hospodaření, měříme délku, objem, hmotnost

4. Poznáváme své tělo- potrava, vitamíny, minerální látky, živiny, stres, zmírnění stresu

5. Všudypřítomný vzduch- měříme teplotu vzduchu, hlavní složky vzduchu, oheň, povolání-

hasič

6. Jak žili naši předkové- od sledování pravidelností k letopočtu, archeologické nálezy, první

lidé, vznik zemědělství, proměna zemědělství soužití a spolupráce vyžadují pravidla

7. Proč a jak se slaví Velikonoce- křesťanské Velikonoce

8. Život na louce a na poli- semena, co potřebují rostliny k životu, půda, domov rostlin a

živočichů, zvětvávání půdy, pole, pěstujeme jídlo, oblečení i palivo, louka

9. Co je uvnitř počítače- jak počítač, čipy, plánujeme výlet

10. Opakování

Očekávané výstupy- 1. období

Místo, kde žijeme

žák:

1. vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší

možná nebezpečí v nejbližším okolí

2. začlení svou obec (město) do příslušného kraje a obslužného centra ČR, pozoruje a popíše

změny v nejbližším okolí, obci (městě)

3. rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby její estetické

hodnoty a rozmanitost

Lidé kolem nás

žák:

1. rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi

2. projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich přednostem i

nedostatkům

3. odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností

4. projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků, jejich přednostem i nedostatkům

Lidé a čas

žák:

1. využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti,

přítomnosti a budoucnosti

2. pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události regionu,

interpretuje některé pověsti nebo báje spjaté s místem, v němž žije

3. uplatňuje elementární poznatky o sobě, rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti,

soužití, zvyčích a o práci lidí, na příkladech porovnává minulost a současnost

Rozmanitost přírody

žák:

1. pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích

2. roztřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu

organismů ve známé lokalitě

3. provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné

vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů

Člověk a jeho zdraví

žák:

1. uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím

elementárních znalostí o lidském těle, projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví

2. rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času, uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných

3. chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná, v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné, ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek

101

4. reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech

102

Tabulka 48 Prvouka 1. ročník

PT a MV

Žák:
Jč

školní družiny, jídelna.

Žák:

Žák:

způsoby její estetické hodnoty.

Žák:
Jč

odlišnostem spolužáků, jejich světa. Pocity lidí v různých situacích přednostem i nedostatkům. Vyvodí rozvoj empatie. Pravidla třídy a

Žák:
Jč

Vnímá role v rodině a vztahy mezi jednotlivými členy rodiny.
Uvědomuje si rozdíl mezi právem a povinností v souvislosti s rolemi v rodině.

M, Jč

Žák:

Odvozuje význam a potřebu různých profesí ve škole. Profese, které se VV profesí, povolání a pracovních činností podílejí na péči o les. Práce v tí. truhlárně.

Chování chodce na chodníku a na silnici bez chodníku, přecházení

bydliště. Začlenění svou obec do

Orientuje se v prostředí školy.

Dílčí výstupy

Orientace ve škole, znalost pravidel vychovatelky, ředitelky školy.

Rozpozná nebezpečná místa.

mimo něj. Nebezpečná místa na cestě do školy.

silničního provozu.

Uplatňuje základní pravidla účastníků

Zná vlastní adresu, okolí svého

PoznámkyUčivo

Místo kde žijeme

Zná název školy, jméno učitelky,

Orientuje se ve škole, rozmístění tříd

a rolí ve škole. Popis polohy v prostoru.

Bezpečná cesta do školyZná cestu do školy.

Pozoruje a popíše změny v nejbližším Vliv činností člověka na krajinu. okolí.

vozovky na přechodu pro chodce a

Žák:

příslušného kraje ČR.
Rozliší přírodní a umělé prvky v
okolní krajině, umí vyjádřit různými

sídel. Kladný vztah k vlastní obci.

Adresa, charakteristika místa bydliště
obchody a služby v různých typech

Žák:

Skupiny potravin v obchodě.

a dodržuje pravidla soužití ve škole.

Rozlišuje vztahy v rodině (rodiče, děti
prarodiče, teta, strýc).

Vypráví o životě v rodině na základě

Význam rodiny. Typy rodin.

Příbuzenské vztahy v užší a širší

pravidla ve společnosti.

rodině.

Lidé kolem nás

Projevuje toleranci k přirozeným Život a vzdělávání dětí z různých částí

osobních zkušeností.

Používá peníze v běžných situacích.

Ceny nejběžnějšího zboží.

Hospodaření- rozhodování o
kapesném.

103

Tabulka 49 Prvouka 1. ročník

PT a MV

Žák:

VV, M

Zná pojmy ovoce, zelenina, země- Stavba rostlinného těla.
dělské plodiny. Domáci mazlíčci, hospodářská zvířata

Zná stavbu těla rostlin. Potřeby zvířat, péče o zvířátko.
Stará se o pokojové rostliny. Chování psa a reakce člověka na něj.
Popíše, jak se starat o domácí Důvody chovu zvířat.
zvířátko.

Provádí jednoduché pokusy u Význam vědy. Naše první laboratoř M, Pč
skupiny známých látek, určuje jejich postupy zkoumání a vedení záznamů.
společné a rozdílné vlastnosti. Materiály kolem nás- vlastnosti

a použití. Třídění a recyklace odpadů.

Lidé a čas

Žák:

Využívá časové údaje při řešení Subjektivní vnímání času, odhady. M
situací v denním životě. Čtení hodin.

Orientuje se v čase. Rytmus dne. Týden, měsíc, rok.

Sestavuje svůj režim dne s ohledem Práce s kalendářem.
na povinnosti a práva.

Jmenuje dny v týdnu. Orientuje se v Cyklus roku v přírodě a v kultuře. M
souvislostech (dnes, včera, minulost, Řazení událostí podle vztahu- dříve,
přítomnost) později, než.

Člověk a jeho zdraví

Žák:

Uplatňuje základní hygienické, reži- Části lidského těla. Smysly, VV
mové a jiné zdravotně preventivní smyslové orgány, vjemy.
návyky s využitím elementárních Chrup- vývoj, stavba a funkce. Péče
znalostí o lidském těle. o chrup. Potřeby dítěte. Pravidla

zdravé výživy a následky jejich
nedodržování. Zdravá svačina.
Nejběžnější nemoci dětí, význam
opatření léčby. U lékaře. Zdravý
režim dne.

Dodržuje zásady bezpečného chování Nebezpečné situace, v nichž je
tak, aby neohrožoval zdraví své potřeba požádat dospělé o pomoc.
a jiných. Chová se obezřetně při Odmítnutí nepříjemné komunikace.

setkání s neznámými lidmi, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná, v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i jiné dítě. Reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech.

Poznámky

Rozmanitost přírody

Jarní květiny.

proměny v přírodě, v jednotlivých

Učivo

Běžné stromy. Význam semen, plodů
Pozoruje viditelné Pozorování přírodnin.

Dílčí výstupy

Rozlišuje druhy zeleniny a ovoce. zvířata žijící v lese.

zapíše domluvenými značkami.
ročních obdobích. Svá pozorování Strom v cyklu roku. Ovoce a zelenina.

104

Tabulka 50 Prvouka 2. ročník

PT a MV

Žák:
M

Žák:
VV, Pč

cího v autě, hromadné dopravě.

Žák:

způsoby její estetické hodnoty.

Žák:

odlišnostem spolužáků, jejich skupině podle kritérií.
přednostem i nedostatkům. Vyvodí

Žák:

VV

ve třídě. kultur.

Zná role rodinných příslušníků, orientuje se v širších rodinných vztazích, včetně dětí.
hovoří o významných událostech v rodině, vyjmenuje povolání členů rodiny, zná běžné domácí práce.

a klávesnice.

Žák:

Chápe její význam a úlohu. Všichni potřebují vodu- hospodaření
s vodou.

Odvozuje význam a potřebu různých profesí, povolání a pracovních činností.
Profese ve zdravotnictví.

Poznámky

Místo kde žijeme

Vyznačí v jednoduchém plánu místo Dopravní síť v okolí školy, v obci.

okolní krajině, umí vyjádřit různými Dopravní síť oblasti.

Povinná výbava cyklisty v silničním

Dílčí výstupy Učivo

Pravidla upravující chování cyklisty

provozu. Bezpečné chování cestující-

Zná vlastní adresu, okolí svého Orientační body a významné linie

pro cyklisty, výbavu cyklisty.

a hromadné dopravě.

Poznává dopravní značky, zná pravidla

Rozlišuje bezpečné chování v autě

Dopravní značky a jejich rozdělení.

Použití plánu.

Rozlišuje světové strany. Určování světových stran.
svého bydliště a školy.

obce a místní krajiny. Části naší obce
příslušného kraje ČR. Sousední obce, města podle světo-
bydliště. Začlenění svou obec do

Rozliší přírodní a umělé prvky v vých stran nebo významných linií.

Lidé kolem nás

Žák:

Pozoruje a popíše změny v nejbližším Význam, funkce vybraných budov v

jí o kultuře, z níž přichází (oblékání,
stem i nedostatkům. jídlo, hudba, hry, pravidla chování).

okolí. obci. Proměny obce v čase (město).
Památky, jejich význam.

Projevuje toleranci k přirozeným Hodnocení vlastní práce a práce ve

Žák:

Orientuje se v této problematice. Příklady médií. Cílová skupina a

zaměření vybraných periodik, progra-

média oslovují své čtenáře. Počítač

Dohlíží na dodržování pravidel soužití Rozdíly a shody mezi lidmi z různých

mů. Příklady rubrik, kterými vybraná

a dodržuje pravidla soužití ve škole.

Projevuje toleranci k přirozeným Vnější projevy člověka, které vypovídá-
odlišnostem spolužáků, jejich předno-

105

Tabulka 51 Prvouka 2. ročník

PT a MV

Člověk a jeho zdraví

Žák:

Pojmenuje základní části lidského těla, uplatňuje správný pitný režim, význam pohybové aktivity, zná zásady správné životosprávy, dodržuje hygienické návyky, rozliší nemoc, úraz, projevy běžné nemoci, zachovat při drobném poranění, zásady správného chování u lékaře.

Dodržuje zásady bezpečného chování a jiných setkání s neznámými lidmi, komunikaci, která je mu nepříjemná, v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i jiné dítě. Reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádné situaci (šikana, týrání, sexuální zneužívání)- kde vyhledat pomoc.

Žák:

Zná pojmy ovoce, zelenina, zemědělské plodiny.

Zná stavbu těla rostlin.

Stará se o pokojové rostliny. Popíše, jak se starat o domácí zvířátko.

Provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti. Vybrané veličiny a jejich měření.

Žák:

Žák využívá časové údaje při řešení situací v běžném životě.

Rozlišuje části dne, hodiny, půlhodiny, čtvrt hodiny, vyjmenuje měsíce kalendářního roku, přiřadí k nim volnočasové aktivity, vyjmenuje měsíce školního roku, přiřadí k nim důležité mezníky.

Jmenuje jednotlivé svátky a dokáže o nich hovořit.

Přiřazuje charakteristické události Rodokmen naší rodiny. M

k jednotlivým obdobím v roce. Generace prarodičů.
Přiřadí členy rodiny k časovým Bydlení ve městě před 100 lety.
pojům. Znázorní jednoduchý rodok-
men- strom života.

Dílčí výstupy Učivo

Pozoruje viditelné Voda v přírodě.
proměny v přírodě, v jednotlivých Ekosystémy v blízkosti vodních ploch.
ročních obdobích. Svá pozorování
zapíše domluvenými značkami.

Vodní živočichové.

Poznámky

Lidé a čas

Rozmanitost přírody

Proměny života ve vodě a okolo vody

Rozlišuje druhy zeleniny a ovoce.

ných událostech.

106

Tabulka 52 Prvouka 3. ročník

PT a MV

Žák:

určené místo. Rozdíl mezi plánem a mapou.

Uplatňuje pravidla silničního provozu. Řešení některých dopravních situací M
Řekne a zakreslí nebezpečná místa. z hlediska chodce, cyklisty.

Vyznačí polohu významných budov Krajina v nejbližším okolí obce. Tvary obce na plánu. zemského povrchu regionu. Vodstvo
Pracuje s regionální mapou, dává do naší krajiny.
souvislosti vyčtené údaje, řeky, Charakteristiky jednotlivých typů silnice, obce. krajin.
Rozlišuje přírodní a umělé prvky v okolní krajině, vyjádří její estetické hodnoty.

Jak krajina ovlivňuje život v regionu.
Pozoruje a popisuje změny v Jak člověk působí na životní prostředí nejbližším okolí. v regionu.

Lidé kolem nás

Žák:

Jč

odlišnostem spolužáků, jejich máním pravidel. Pravidla ve státě přednostem i nedostatkům. Vyvodí jeho fungování.
a dodržuje pravidla soužití ve škole.

Rozlišuje příbuzenské vztahy v rodině Co přispívá k pohodě a spokojenosti Jč, Ja Hovoří o pravidlech chování v rodině, v rodině. Co bývá často příčinou hovoří o své roli v chodu domácnosti. konfliktů v rodině. Jak lze nalézt

společné řešení konfliktů.

Dokáže vyjádřit svůj názor. Kdy přijímáme a šíříme informace. VV
Reklama, její cíl a působení.
Jak získat informace o výrobcích.
Čipy kolem nás- práce s počítačem.

Používá peníze v běžných situacích. Zboží z daleka. Naše přání a jejich VV
důsledky pro životní prostředí.

Zná povolání svých rodičů i blízkých Výrobci, obchodníci, pracovníci příbuzných, dokáže popsat, co se služeb. Povolání hasič.
dělá při jednotlivých povoláních.
Vyvozuje potřebu i význam povolání,
uvědomuje si rozdíl mezi fyzickou a psychickou prací.

Projevuje toleranci k přirozeným Naše zkušenost s vytvářením a přijí-

Jejich analýza a možná řešení.1
Přátelské chování v různých situacích.

Naslouchá názorům spolužáků,
vychází vstříc přiměřeným požadav-

Běžné příčiny konfliktů mezi kamarády

kům, umí dát najevo svůj nesouhlas bez projevu agresivity či ironie.

Sestavování plánu.
Světové strany v prostoru i na plánu.

Vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na

Dílčí výstupy Učivo Poznámky

Místo, kde žijeme

107

Tabulka 53 Prvouka 3. ročník

PT a MV

Rozmanitost přírody

Žák:

Pozoruje, popíše a porovná viditelné Ekosystém louky, rostliny a živo- VV

lokalitě.

Provádí jednoduché pokusy u sku- Vzduch- hry a pokusy. Hoření, hašení piny známých látek, určuje jejich ohně.

společné a rozdílné vlastnosti

a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů.

Lidé a čas

Žák:

Používá kalendář, vyhledá v kalendáři- Kalendáře, letopočty. M, Jaří datum svého narození a narození svých blízkých, ví, kde získá informa-

Přiřadí charakteristické události Řazení událostí vlastního života. Jč k jednotlivým obdobím v roce. Význam kronik a archivů pro poznávání- Interpretuje báje a pověsti spjaté s ní minulosti místním okolím. Na venkově před 100 lety.

Člověk a jeho zdraví

Žák:

Uplatňuje základní hygienické, reži- Trávení. Složky stravy, charakterizuje mové a jiné zdravotně preventivní jejich vliv na zdraví člověka. návyky s využitím elementárních Zdravá výživa. znalostí o lidském těle Stres a jeho příčiny.

Působení stresu na zdraví člověka. Jakým chováním lze stresu předcházet nebo jej minimalizovat.

Vyjmenuje návykové látky, chápe Nebezpečné látky. Nebezpečnost VV, Pč jejich nebezpečí, chová se obezřetně návykových látek, jejich odmítnutí. při setkání s neznámými lidmi, požá- Situace hromadného ohrožení. dá o pomoc pro sebe i jiné dítě. Význam konkrétních opatření. Reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech.

Dílčí výstupy Učivo

žování rostlin. Kulturní rostliny, hospodářský význam.

Poznámky

nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé

proměny v přírodě v jednotlivých čichové. Proč rostliny kvetou, rozmno- ročních obdobích.

Roztřídí některé přírodniny podle

ce o životě v dávných dobách.

108

5.3.2. Vyučovací předmět: Přírodověda

cílové zaměření vzdělávací oblasti: Viz. prvouka

cíle v oblasti postojů:

1. pozitivní vztah k ochraně přírody a životního prostředí
2. negativní vztah ke kouření, alkoholu, drogám, násilí a bezohlednosti mezi lidmi
3. technika musí člověku sloužit, ne ho ovládat, člověk je odpovědný za techniku
4. při práci odpovídám za bezpečnost svou i svých spolupracovníků
5. planeta Země je nepatrnou součástí vesmíru, která je značně ohrožena současným způsobem

rozvoje civilizace

cíle v oblasti dovedností a schopností:

1. poznávat domácí zvířata, některé typické rostliny a živočichy volně žijící
2. poznávat nejběžnější nerosty a horniny vyskytující se v regionu
3. popsat známého živočicha, nalézt jeho zobrazení v atlasu, totéž u známých rostlin
4. změřit teplotu těla, přivolat pomoc, přiložit obvaz, uložit raněného do stabilizované polohy
5. měřit délku, hmotnost, objem, čas, teplotu
6. zaznamenat jednoduchá pozorování, zpracovat údaje do tabulky, pořádit jednoduchý nákres
7. pozorovat lupou
8. určit živočicha či rostliny s použitím atlasu
9. v přiměřené míře třídit informace
10. účastnit se práce ve skupině, vyřešit dílčí úkol, spolupracovat s ostatními
11. používat základní úkony první pomoci
12. sestavit podle návodu jednoduchý pokus, elektrický obvod

Společné výchovné a vzdělávací strategie k rozvoji klíčových kompetencí

Kompetence k učení

1. umožňujeme žákům používat vhodné učební pomůcky, encyklopedie a odbornou literaturu
2. umožňujeme žákům získávat informace o přírodě, učí se pozorovat přírodu, zaznamenávat a

hodnotit výsledky svého pozorování

3. vytváříme různé aktivity, jimž se žáci dokážou dle zadání přizpůsobit

Kompetence k řešení problémů

1. zařazujeme metody, při kterých docházejí žáci k objevům, řešením a závěrům sami
2. učí se správně rozhodovat v různých situacích, vyhledávají informace vhodné k řešení

problémů

3. vedeme žáky k tomu, aby sami vyhledávali problémové lokality a skutečnosti v okolí jejich

bydliště, tyto problémy pojmenovali a navrhovali řešení

4. požadujeme systematické řešení jednoduchých známých úkolů

Kompetence komunikativní

109

1. vedeme žáky k používání správné terminologie
2. umožňujeme žákům rozšiřovat slovní zásobu v osvojovaných tématech, pojmenovávání

pozorovaných skutečností a k jejich zachycení ve vlastních projevech, názorech a výtvorech

3. učíme žáky vyjadřovat své myšlenky, poznatky a dojmy, reagovat na myšlenky, názory a

podněty jiných

4. umožňujeme žákům vyhledat si informace z různých informačních zdrojů a využívat je ke své

potřebě

5. využíváme komunitních kruhů k vyjadřování prezentací žáků

6. vyžadujeme od žáků dodržování pravidel diskuze

Kompetence sociální a personální

1. zadáváme úkoly, při kterých mohou žáci pracovat společně

2. pracujeme ve skupině, učíme se spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu,

respektujeme názory a zkušenosti druhých

3. zajímáme se o náměty, názory a zkušenosti žáků

4. umožňujeme žákům sdělovat hodnocení ostatních spolužáků a jeho zpětnou vazbu

Kompetence občanské

1. budujeme u žáků ohleduplný vztah k přírodě

2. vyžadujeme dodržování pravidel slušného chování

3. vedeme žáky k poznávání a chápání rozdílů mezi lidmi, k tolerantnímu chování a jednání,

bezproblémové komunikaci, chování v situacích ohrožení vlastního zdraví i zdraví a bezpečnosti druhých

4. umožňujeme každému žákovi zažít úspěch

Kompetence pracovní

1. umožňujeme žákům pozorovat, manipulovat a experimentovat

2. vedeme žáky ke správným způsobům užití pomůcek, vybavení, techniky

3. vedeme žáky k dodržování obecných pravidel bezpečnosti

4. vedeme žáky k utváření pracovních návyků v jednoduché samostatné i týmové činnosti,

dodržování vymezených pravidel

110

Očekávané výstupy předmětu na konci 2. období:

Místo, kde žijeme

Žák:

1. určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu

2. určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad

bezpečného pohybu a pobytu v přírodě

3. rozlišuje mezi náčrtý, plány a základními typy map; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlišťích lidí na mapách naší republiky, Evropy a polokouli
4. vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam z hlediska přírodního, historického, politického, správního a vlastnického
5. zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích
6. rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam

Lidé kolem nás

Žák:

1. vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (ve městě)
2. rozlišuje základní rozdíly mezi lidmi, obhájí a odůvodní své názory, připustí svůj omyl, dohodne se na společném postupu, řešení.
3. rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy
4. orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy
5. poukáže v nejbližším společenském a přírodním prostředí na změny a některé problémy a navrhne možnosti zlepšení životního prostředí obce (města)

Lidé a čas

Žák:

1. pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy
2. využívá archivů, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti; zdůvodní základní význam chráněných částí přírody, nemovitých a movitých kulturních památek
3. rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifik
4. srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik
5. objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů

Rozmanitost přírody

Žák:

1. objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody; princip rovnováhy přírody a

111

nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka

2. vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost

s rozdělením času a střídáním ročním období

3. zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné

vzájemné vztahy mezi organismy a nachází shody a rozdíly v přizpůsobení organismů prostředí

4. porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy

5. zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat

6. stručně charakterizuje specifické přírodní jevy a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádných událostí, v modelové situaci prokáže schopnost se účinně chránit

7. založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu

Člověk a jeho zdraví

Žák:

1. využívá poznatků o lidském těle k vysvětlení základních funkcí jednotlivých orgánových

soustav a podpoře vlastního zdravého způsobu života

2. rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho

narození

3. účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem

na oprávněné nároky jiných osob

4. uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích

stimulujících mimořádné události, vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista

5. předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek

6. uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní

ochranou

7. rozpozná život ohrožující zranění ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc

8. uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpečných způsobech

sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty v daném věku

Obsah učiva ve 4. ročníku

1. Příroda a její zákonitosti
2. Poznáváme vesmír a Zemi- sluneční soustava, Země, obloha, světové strany
3. Zkoumáme horniny a minerály- hory, pohoří, horniny, půda, minerální látky
4. Zkoumáme vodu- voda, její vlastnosti, objem, život na Zemi
5. Pozorujeme změny v přírodě- podnebí, počasí, rostliny, živočichové
6. Pozorujeme živou přírodu- příroda živá, neživá, dýchání, rozmnožování, pohyb
7. Poznáváme člověka a lidské tělo- původ, vývoj, rozmnožování, nemoc, stáří
8. Pozorujeme přírodu kolem nás- přírodní společenstva lesa, louky, řeky, ochrana přírody

112

Obsah učiva v 5. ročníku

1. Příroda nás živí šatí- pole, sad, vinice, cizokrajné ovoce, bioodpad
2. Dům v přírodě, příroda v domě- stavíme dům, kolem domu, nezvaní, zvaní hosté
3. Energie kolem nás- energie, šetření energií
4. Nebezpečí kolem nás- neviditelní nepřátelé, ochrana zdraví, hygiena
5. Člověk ničí, člověk napravuje- znečištěná voda, půda, práva přírody

Tabulka 54 Přírodověda 4. ročník**PT a MV**

Žák:

Magnetická síla

Vyhledává jednoduché údaje o Výskyt a těžba významných hornin a přírodních podmínkách na mapách minerálů. naší republiky, Evropy a polokouli. Sladká a slaná voda.

Podnebí, podnebné pásy.
Biomy světa.

Porovnává přírodu naší vlasti Podnebí, podnebné pásy. i v jiných zemích. Biomy světa.

Vyhledá typické regionální zvláštnosti Chráněná území ČR a regionu bydliště přírody, jednoduchým způsobem tě. posoudí jejich význam z přírodního hlediska.

Porovnává na základě pozorování Voda v živých organismech. VV, Pč základní projevy života na konkrétních Adaptace organismů na podmínky v organismech, prakticky třídí organis- různých biomech světa. my do známých skupin, využívá k Adaptace organismů na změny počasí tomu jednoduché klíče, atlasy. v průběhu roku.

Znaky živých organismů- příjem vody a potravy, dýchání, rozmnožování, pohyb.
Třídění rostlin.
Třídění živočichů.

Organismy různých společenstev.
Určování organismů.

Zhodnotí některé konkrétní činnosti Využívání půdy člověkem.
člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, Voda pitná, užitková, znečištěná.
které mohou prostředí i zdraví člověka Vliv člověka na přírodu, ochrana
podporovat nebo poškozovat. přírody.

Založí jednoduchý pokus, naplánuje Zkoumáme magnetickou sílu.
a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvět- Zkoumáme půdu a její vlastnosti.
lí výsledky pokusu. Zkoumáme vlastnosti vody a její výz-

nam.
Zkoumáme počasí.
Třídíme rostliny. Třídíme živočichy.
Zkoumáme sami sebe. Pozorujeme
chráněné území.

se podle nich.

Místo, kde žijeme

Určí světové strany v přírodě, orientuje Země
Světové strany

Chráněné oblasti ČR.

Dílčí výstupy Učivo Poznámky

114

Tabulka 55 Přírodověda 4. ročník

PT a MV

Žák:
Jč, Ja

Lidé a čas
Žák:
Rozeznává současné a minulé orien- Předchůdci člověka.
tuje se v hlavních reáliích minulosti a

Rozmanitost přírody
Žák:

Objevuje a zjišťuje propojenost prvků Horotvorná činnost. VV živé a neživé přírody, princip rovno- Horniny a jejich vznik. váhy přírody, nachází souvislosti Minerály a jejich vlastnosti. mezi konečným vzhledem přírody a Půda a její vlastnosti. činností člověka. Změny skupenství vody.

Koloběh vody v přírodě. Voda jako životní prostředí. Měření objemu. Potravní vztahy v přírodě. Živá a neživá příroda. Přírodní společenstva. Vliv člověka na přírodní společenstva, ochrana přírody.

Vysvětlí na základě elementárních Vesmír, Slunce, Sluneční soustava. VV poznatků o Zemi jako součásti Gravitační síla. vesmíru souvislost s rozdělením času Střídání ročních období. a střídáním ročních období. Změny počasí v průběhu roku.

Zkoumá základní společenstva ve Společenstvo lesa, louky, vody. VV vybraných lokalitách regionů, zdůvod- Životní projevy organismů. ní podstatné vzájemné vztahy mezi Potravní vztahy v přírodě. organismy a nachází shody a rozdíly Organismy různých společenstev. v přizpůsobení organismů prostředí. Adaptace organismů na podmínky

v různých biomech světa.

Žák:

vlastního zdravého způsobu života.

Rozlišuje jednotlivé etapy lidského Vývojové etapy v životě člověka. života a orientuje se ve vývoji dítěte Rozmnožování. před a po jeho narození. Vývoj dítěte.

Uplatňuje účelné způsoby chování v Úrazy a první pomoc. situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích stimulujiacích mimořádné události.

Uplatňuje základní dovednosti a ná- Nemoci. vyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou.

Ošetří drobná poranění a zajistí lékař- První pomoc při úrazech. skou pomoc.

Dílčí výstupy Učivo Poznámky

Orgánové soustavy.
Minerální látky v živých organismech.
Voda v lidském těle.

vysvětlení základních funkcí jednotlivých orgánových soustav a k podpoře

Člověk a jeho zdraví

Využívá poznatků o lidském těle k

Vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi.

Sociální chování.

současnosti.

Lidé kolem nás

115

Tabulka 56 Přírodověda 5. ročník

PT a MV

Žák:

Vyhledává typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam z hlediska přírodního, historického, vlastnického. Zemědělské oblasti ČR. Globalizace. Podmínky ovlivňující kvalitu bydlení. Zeleně v okolí bydliště. Výroba elektrické energie. Ochrana přírody v ČR.

Zprostředkuje ostatním zkušenosti, ovoce tropických a subtropických VV, Pč, Aj a zajímavosti z vlastních cest oblastí. Globalizace. Pokojové rostliny a porovnání způsobu života a přírodu domácí mazlíčkové. Změny v krajině v naší vlasti i v jiných zemích. způsobené člověkem. Znečištění

vzduchu, vody a půdy. Ochrana přírody.

Žák:
Jč

Poukáže v nejbližším společenském Bioodpad. Globalizace. Šetření a přírodním prostředí na změny a elektrickou energií. Změny v krajině některé problémy a navrhne možnosti způsobené člověkem. Ochrana příro- zlepšení životního prostředí obce dy v ČR. Chování člověka vůči přírodě. (města). Chráníme přírodu.

Lidé a čas

Žák:

Využívá archivů, knihoven, sbírek Regionální zvláštnosti v oblékání a Ja muzeí a galerií jako informačních stravování. Využívání elektrické energie zdrojů pro pochopení minulosti, zdů- v minulosti a dnes. Změny v krajině vodní základní význam chráněných způsobené člověkem. Ochrana přírody částí přírody, nemovitých i movitých v regionu bydliště i v ČR. Seznamy kulturních památek. zvláště ohrožených druhů rostlin a

živočichů.

Žák:

VV

viny. Pokojové rostliny. Nebezpečné organismy v našem domě. Bioodpad.

Poznámky

Místo, kde žijeme

Rozlišuje mezi náčrty plány a základ- Podmínky pro pěstování rostlin v ČR.

mazlíčkové. Chráněná území.

ve škole, mezi chlapci a dívkami, v

Vyjádří základní vztahy mezi lidmi, Domov- aby se nám dobře žilo. vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití Chování člověka vůči přírodě.

Objevuje a zjišťuje propojenost prvků

Rozmanitost přírody

tí člověka.

Podmínky pro pěstování rostlin v ČR.

litu bydlení. Pokojové rostliny. Domáci

kých a subtropických oblastí.
Globalizace. Podmínky ovlivňující kva-

Dílčí výstupy Učivo

údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy, a polokouli.

Zemědělské oblasti ČR. Ovoce tropic-ními typy map, vyhledává jednoduché

Lidé kolem nás

Zemědělské oblasti ČR. Polní plodiny. Ovocné dřeviny. Tropické a subtropické

živé a neživé přírody, princip rovnováhy

rodině, obci, městě.

konečným vzhledem přírody a činnos-přírody, nachází souvislosti mezi

ovlivňující kvalitu bydlení. Okrasné dře-ovoce. Hospodářská zvířata. Podmínky

116

Tabulka 57 Přírodověda 5. ročník

PT a MV

Žák:
VV

základní projevy života na konkrétních a subtropické ovoce. Hospodářská organismech, prakticky třídí organis- zvířata. Bakterie. Plísně ušlechtilé a my do známých skupin, využívá k škodlivé. tomu jednoduché klíče a atlasy.

Zhodnotí některé konkrétní činnosti Zemědělství v ČR. V sadu a na zahra-

člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, dě. Hospodářská zvířata. Bioodpad. které mohou prostředí i zdraví člověka Podmínky ovlivňující kvalitu bydlení. podporovat nebo poškozovat. Energetické suroviny. Výroba a distri-

buce elektrické energie. Šetření elektrickou energií. Hygiena. Čistící prostředky. Změny v krajině způsobené člověkem. Znečištění vzduchu, vody a půdy.

Ochrana přírody.

Člověk a jeho zdraví

Žák:

vlastního zdravého způsobu života.

Účelně plánuje svůj čas pro učení, Místo pro učení. Ochranné prostředky Jč práci, zábavu a odpočinek podle při volnočasových aktivitách. vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob.

Uplatňuje účelné způsoby chování v Bezpečné zacházení s elektrickou situacích ohrožujících zdraví a v mo- energií. Zacházení s nebezpečnými delových situacích simulujících látkami. Bezpečnost při volnočasových

pohromách.

Uplatňuje základní dovednosti a návy- Imunitní systém lidského těla. Zachá- Jč ky související s podporou zdraví a jeho zení s nebezpečnými látkami. Bezpeč- preventivní ochranou. nost při volnočasových aktivitách.

Chování při živelných pohromách. Zdravotní rizika spojená se znečištěným vzduchem, vodou a půdou.

Ošetří drobná poranění a zajistí První pomoc při poranění elektrickým Jč lékařskou pomoc. proudem. První pomoc při požítí

nebezpečných látek.

ní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy a nachází shody a rozdíly

Na poli. V sadu a na vinici. Rybníkářst-

Rozmanitost přírody

Zkoumá základní společenstva ve

PoznámkyDílčí výstupy Učivo

ví. Příroda ve městě. Pokojové rostliny.

Nebezpečné organismy v našem domě.

k vysvětlení základních funkcí jednot-

vybraných lokalitách regionů, zdůvod-

Význam jednotlivých druhů živočichů
pro přírodní společenstva. v přizpůsobení organismů prostředí.

Využívá poznatků o lidském těle Podmínky ovlivňující kvalitu bydlení.

Polní plodiny. Ovocné dřeviny. Tropické Porovnává na základě pozorování

Hygiena. Imunitní systém lidského
livých orgánových soustav a podpoře těla.

aktivitách. Chování při živelných mimořádné události.

117

5.3.3. Vyučovací předmět: Vlastivěda

Cílové zaměření vzdělávací oblasti: Viz. prvouka, přírodověda

cíle v oblasti postojů:

1. mám rád místo, kde žiji, vážím si tradic rodiště, regionu i celé vlasti
2. patřím k svému národu, jsem na něj hrdý
3. vážím si tradic a kultury ostatních národů a etnik, respektuji jejich svobodu a nezávislost
4. mám úctu k lidským právům a demokracii

cíle v oblasti dovedností a schopností:

1. pomocí jednoduchých měřičských pomůcek nakreslit plán okolí školy, domu, zahrady
2. použít kompasu a směrové růžice k orientaci v krajině a na mapě podle světových stran

hlavních i vedlejších

3. pracovat s mapami jako hlavním zdrojem informací o určitém území
4. vyhledávat informace v literatuře, časopisech, novinách, orientovat se v jízdním řádu,

telefonním seznamu, poštovních směrovacích číslech

5. poskytnout základní informace o místě, ve kterém žiji a o svém regionu

Společné výchovné a vzdělávací strategie k rozvoji klíčových kompetencí: Viz. přírodověda

Obsah učiva ve 4. ročníku

1. Když se dívám z okna- opakování učiva 3. Ročníku, jak se vyznat v minulosti
2. Místa k životu- mapa, druhy map, měřítko, práce s mapou, Slovanská osídlení, Velká

Morava, rozmach a zánik Velké Moravy

3. Budování státu- Přemyslovské počátky, boje mezi knížaty, zemědělství, život zemědělců, Čechy jako království, osídlování nových území, zakládání měst, sídla- jejich význam,

doprava

4. Země uprostřed Evropy- Lucemburkové na českém trůnu, Karel IV., česká a moravská středověká města, život ve středověkém městě, historická města Evropy, Země koruny české, samospráva v obci, státní symboly, Evropská unie, soužití kultur, globalizace, menšiny v České republice, cesta k dobrému soužití, Mistr Jan Hus a jeho učení

5. Od válek k jednání- demokracie potřebuje média, vznik a vývoj písma, novověk, Habsburkové, díla předků, porážka Čechů, třicetiletá válka, jednání mezi státy

6. Evropa jako kontinent- světadíl Evropa, povrch Evropy, podnebí Evropy, vodstvo Evropy, typy evropské krajiny

7. Když se dívám z okna- cestování, kulturní a přírodní památky

Obsah učiva v 5. ročníku

1. Co přinesla moderní doba- opakování učiva 4. ročníku

118

2. Vítejte v České republice- poloha, podnebí, povrch, vodstvo, krajina, zemědělství, těžký průmysl, spotřební průmysl, služby, kraje ČR

3. Průmyslová revoluce- od řemesla k průmyslové výrobě, textilní průmysl, Liberecký kraj, strojírenský průmysl, Plzeňský kraj

4. Budování moderního národa- češi v rakouské říši, Praha- velkoměsto, hlavní město Praha, snaha o spravedlivější společnost

5. Nové rozdělení střední Evropy- první, světová válka, vznik samostatného Československa, nové centrum vzdělání a kultury, Jihomoravský kraj, podnikatelské úspěchy, Zlínský kraj, moderní města, Královehradecký kraj, komunisté bojují o moc

6. Evropa ve smrtelném nebezpečí- cesta nacismu k moci, obrana Československa, Pardubický kraj, ztráta pohraničí Československa, Karlovarský kraj, Evropa ve druhé, světové válce, nadřazenost národa

7. Komunisté vládou Československu- vítězný únor, totalita, rozšiřování těžkého průmyslu, Moravskoslezský kraj, průmysl mění krajinu, Ústecký kraj, soupeření mezi východem a západem, studená válka, zemědělské hospodaření, výroba, Kraj Vysočina

8. Od komunismu zpět k demokracii- komunismus s lidskou tváří, Olomoucký kraj, sametová revoluce, přechod k demokracii, Středočeský kraj, proměna venkova, Jihočeský kraj, sociální problémy

9. Místní krajina

10. Evropské státy- sousedé české republiky, další evropské státy

11. Výzvy současného světa- odstranění chudoby a hladu, zamezení válečným konfliktům,

vzdělání všem, zlepšení zdraví lidí v chudých zemích, ochrana životního prostředí, aktivita

12. Věda a výzkum- věda a výzkum, výzkum vesmíru

Tabulka 58 Vlastivěda 4. ročník**PT a MV**

Žák:

M

mapy, orientuje se podle nich.

Rozlišuje mezi náčrtý, plány a zák- Mapa, druhy map. Obsah map. Orien- VV
ladními typy map, vyhledává na ma- tace, měřítko a legenda mapy.
pách naší republiky a Evropy jedno- Kartografické znaky. Práce s mapou.
duché údaje o přírodních podmínkách Lidská sídla, vesnice, města. Zakládá-
a sídlišťích lidí. ní a vývoj sídel v čase. Funkce sídel.

Druhy a význam dopravy

Vyhledává typické regionální zvlášť- Místo vhodné k životu. Zakládání a vý-
nosti přírody, osídlení, hospodářství a voj sídel v čase. Lidská sídla, vesnice,
kultury, jednoduchým způsobem města. Funkce sídel. Evropa jako
posoudí jejich význam z hlediska kontinent. Podnebí, tvary povrchu,
přírodního, historického. vodstvo Evropy. Typy krajin v Evropě a

jejich charakteristiky.

Zprostředkuje ostatním zkušenosti, Kultura- podoby a projevy kultury, Aj, Jč
zážitky a zajímavosti z vlastních cest, masová kultura. Globalizace. Soužití
porovnává způsob života a přírodu lidí, komunikace. Druhy cestování.
v naší vlasti i v jiných zemích. Kulturní a přírodní památky Evropy.

Lidé kolem nás

Žák:

Jč

obci (ve městě). Pravidla slušného chování. Právo a
spravedlnost- základní lidská práva.
Mezinárodní smlouvy a dohody.
Mezinárodní organizace.

Rozlišuje základní rozdíly mezi Hierarchie středověké společnosti.
jednotlivci, obhájí při konkrétních čin- Reformace. Soužití různých vyznání
nostech své názory, popřípadě při- Porozumění odlišnostem. Mezinárodní
pustí svůj omyl, dohodne se na konflikty. Diplomacie. Současné
společném postupu a řešení se spolu- problémy v soužití lidí. Pomoc,
žáky. tolerance, solidarita.

Rozpozná ve svém okolí jednání a Většina a menšina. Práva menšin. chování, která se už tolerovat nemo- Přistěhovalectví. Globální problémy hou a která porušují základní lidská lidstva. Sociální problémy. Nábožens-práva nebo demokratické principy. ké konflikty. Svoboda vyznání. Potla-

čování práv skupin a jednotlivců.
Válečný konflikt v mezinárodních souvislostech. Úloha médií v demokra-cii. Rozlišování faktů a názorů.
Manipulativní formulace.

Žák:
M

zlepšení životního prostředí obce Revoluce a povstání. Základy státního (města) zřízení a politického systému ČR.

Státní správa a samospráva. Obec (město), minulost a současnost obce (města). Obecní samospráva. Význačné budovy a zájmové spolky obce.

Dílčí výstupy Učivo Poznámky

systému ČR. Obecní samospráva. mezi chlapci a dívkami, v rodině, v dodržuje pravidla pro soužití ve škole

Místo, kde žijeme

Žák určí a vysvětlí polohu svého byd- Místo vhodné k životu. Lidské potřeby. liště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu. povrchu, vodstvo Evropy. Typy krajin

situacích.

Orientuje se v základních formách vlastnictví, používá peníze v běžných

Poloha ČR v Evropě. Podnebí, tvary

základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a Základy státního zřízení a politického Kultura- podoby a projevy kultury.

Poukáže v nejbližším společenském a přírodním prostředí na změny a

Dělní práce. Vývoj platidel. Vlastnické vztahy ve středověké společnosti. Daně a dávky.

Uspořádání středověké společnosti.
Postavení jednotlivých vrstev společ-

některé problémy a navrhně možnosti. Lidé na okraji společnosti.

v Evropě a jejich charakteristiky.

Vyjádří podle vlastních zkušeností Boje o moc, pravidla a nástupnictví.

Práce s mapou.

Určí světové strany v přírodě i podle Orientace, měřítko a legenda mapy.

120

Tabulka 59 Vlastivěda 4. ročník

PT a MV

Žák:

M

Řazení historických událostí.

Využívá archivů, knihoven, sbírek Archeologické nálezy, hmotné prame-
muzeí a galerií jako informačních ny. Význam muzeí v regionech.

zdrojů k pochopení minulosti. Začátky písemnictví, písemné prame-

Zdůvodní základní význam chráněných ny. Význam muzeí v regionech.

částí přírody, nemovitých i movitých Praha sídlem římského císaře.

kulturních památek. Univerzita- centrum vzdělanosti.

Život ve středověkém městě.

Kulturní památky Evropy.

Technické památky. Hornictví.
Zdroje energie v novověku.
Druhy cestovního ruchu.

Rozeznává současné a minulé a Nejstarší osídlení na našem území.
orientuje se v hlavních reáliích minu- Křesťanství a počátky písemnictví.
losti a současnosti naší vlasti s Svobodní- nesvobodní, poddaní, uroze-
vyžitím regionálních specifik. ní. Úloha církve ve středověku.

Univerzita- společenství vzdělaných.
Kultura středověku. Kritika církve-
reformace. Úloha vzdělání v historii.
Vynálezy, které přispívají k rozvoji
vzdělanosti a informovanosti lidí.
Změny v novověku. Různost křesťans-
kých náboženství a konflikty moci.
Začátek mezinárodních jednání.

Porovnává a hodnotí na vybraných Důsledky používání kovů v zemědělst-
ukázkách způsob života a práce před- ví a řemeslech.
ků na našem území v minulosti Rozvoj řemesel a obchodování a jeho
a současnosti s využitím regionálních dopady na způsob života.
specifik. Trhy, obchod a rozvoj měst.

Význam rozvoje vzdělanosti.
Vývoj technologií při výrobě nástrojů
a nářadí.
Změny v zemědělském hospodaření
a jejich dopad.
Každodenní život zemědělců. Život
obyvatel během válečných konfliktů.

Počítání času na staletí, tisíciletí, mezi ději a mezi jevy.
letopočet, periodizace dějin.

Pracuje s časovými údaji a využívá
zjištěných údajů k pochopení vztahů

Časová následnost.
Práce s časovou osou.

Dílčí výstupy

Lidé a čas

Učivo Poznámky

Tabulka 60 Vlastivěda 5. ročník

PT a MV

Žák:

kultury, jednoduchým způsobem
posoudí jejich význam z hlediska Kraje ČR- přírodní podmínky,
přírodního, historického. surovinové zdroje a jejich využití,

výroba, služby a obchod.
Změny hospodářské strategie za
socialismu.

Vyhledává jednoduché údaje o Přírodní podmínky ČR.
přírodních podmínkách a sídlištích Osídlení jednotlivých krajů ČR.
lidí na mapách naší republiky, Státy Evropy.
Evropy a polokoulí. Rozdíly životní úrovně v různých

částech světa.
Problémy rozvojových zemí.
Porozumění problémům rozvojových
oblastí spojených s globalizací.
Rozvojové programy.
Možnosti pomoci a projevu solidarity
směrem k rozvojovým zemím.

Lidé kolem nás

Žák:

Rozlišuje základní rozdíly mezi Rozdíly mezi poddanstvím a
jednotlivci, obhájí při konkrétních občanstvím.
činnostech své názory, popřípadě Národnostní uvědomování. Sociální
připustí svůj omyl, dohodne se na problémy.
společném postupu a řešení se
spolužáky.

Rozpozná ve svém okolí jednání a Nacionalismus.
chování, která se už tolerovat Holokaust.
nemohou a která porušují základní Komunismus.
lidská práva nebo demokratické Represe za socialismu.
principy. Totalitní systémy.

Invaze vojsk Varšavské smlouvy 1967

Orientuje se v základních formách Modernizace a vývoj vlastnických vlastnictví, používá peníze v běžných vztahů. situacích. Vlastnické vztahy v socialismu.

Tržní hospodářství.
Globalizace a jejich důsledky.

nebo pobytu vzhledem ke krajině a
Místní krajina.

Vliv krajiny na život lidí. Působení lidí na

Administrativní členění ČR.
Okolní krajina (místní oblast, region).

státu.

soužití. důsledky jejího vyhlášení.

Vyhledá typické regionální zvláštnosti
přírody, osídlení, hospodářství a krajinu a životní prostředí. Chráněná

území ČR.

člověka. Politická práva. Ústava a

Poznámky

Místo, kde žijeme

Určí a vysvětlí polohu svého bydliště

Dílčí výstupy Učivo

lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro

Vyjádří na základě vlastních Změny uspořádání novověké
zkušeností základní vztahy mezi společností. Proces osvobození

122

Tabulka 61 Vlastivěda 5. ročník

Tabulka 62 Vlastivěda 5. ročník

PT a MV

Žák:

Zhodnotí některé konkrétní činnosti Hledání rovnováhy mezi hospodářským člověkem v přírodě a rozlišuje aktivity, využíváním přírodních zdrojů a ochrany které mohou prostředí i zdraví člověka nou krajiny. podporovat nebo poškozovat.

mezi konečným vzhledem přírody a váhy přírody a nachází souvislosti živé a neživé přírody, princip rovnováhy. Objevuje a zjišťuje propojenost prvků Hospodářské využití přírodních podmínek činností člověka.

PoznámkyDílčí výstupy Učivo

nek krajiny.
Současné typy zemědělského hospodářství a faktory, které je ovlivňují.
Vliv zdrojů energie ne umístění průmyslových podniků.

Rozmanitosti přírody

lových podniků.
Změny lokalizačních faktorů průmyslových podniků.

PT a MV

Žák:

socialismu.
Obnovení demokracie, problémy polistopadového vývoje.

Srovnává a hodnotí na vybraných Vynálezy a rozvoj technologií. ukázkách způsob života a práce Začátky průmyslové výroby. předků na našem území v minulosti Změny životního stylu. Jč a současnosti s využitím regionálních Industrializace a jejich dopady na specifika životního prostředí

Jč, M

Moderní technologie v naší domácnosti

Využívá archivů, knihoven, sbírek Budování národních kulturních muzeí a galerií jako informačních institucí. zdroje pro pochopení minulosti, Památky a památníky jako svědkové

částí přírody, nemovitých i movitých Pamětníci, soukromé dějiny. kulturních památek. Vývoj ochrany území, typy chráněných

území.

Objasní historické důvody pro Vznik samostatného Československa-
zařazení státních svátků a česká státnost.
významných dnů. Výročí konce 2. světové války, uctění

obětí války, význam ochrany lidských
práv.

Den boje studentů za svobodu- nové
budování demokratického zřízení.

Vývoj informačních technologií a jeho

minulosti a současnosti naší vlasti s
využitím regionálních specifíků.

Politické a hospodářské změny 19.st.

problémy.

Národnostní složení a konflikty.

Národní socialismus a život v

Poznámky

Lidé a čas

Rozeznává současné a minulé a
orientuje se v hlavních reáliích

protektorátu.

Poválečný odsun obyvatelstva a změny

Dílčí výstupy

zdůvodní základní význam chráněných minulosti.

Učivo

v osídlení ČR.

Socialistická republika, reálie života v

Koncentrace obyvatelstva a související

důsledky.

Nejnovější poznatky současnosti.

123

5.4. Vzdělávací oblast: Umění a kultura

Vyučovací předmět: Hudební výchova, Výtvarná výchova

Hudební výchova se vyučuje v 1.-5.ročníku

1. ročník - 1h

2. ročník - 1h

3. ročník - 1h

4. ročník - 1h

5. ročník - 1h

Výtvarná výchova se vyučuje v 1.-5.ročníku

1. ročník - 1h

2. ročník - 1h

3. ročník - 2h

4. ročník - 2h

5. ročník - 1h

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Umění a kultura umožňuje žákům jiné, než pouze racionální poznávání světa a odráží nezastupitelnou součást lidské existence- umění a kulturu. Vzdělávání v této oblasti přináší umělecké osvojování světa, tj. osvojování s estetickým účinkem. V procesu uměleckého osvojování světa dochází k rozvíjení specifického citění, tvořivosti, vnímavosti jedince k uměleckému dílu a jeho prostřednictvím k sobě samému i k okolnímu světu.

V tvořivých činnostech jsou rozvíjeny schopnosti nonverbálního vyjadřování prostřednictvím tónu a zvuku, linie, bodu, tvaru, barvy, gesta, mimiky apod.

124

Cílové zaměření vzdělávací oblasti:

Vzdělávání v dané oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

1. pochopení umění jako specifického způsobu poznání a k užívání jazyka umění jako

svébytného prostředku komunikace

2. chápání umění a kultury v jejich vzájemné provázanosti jako neoddělitelné součásti lidské

existence, k učení se prostřednictvím vlastní tvorby opírající se o subjektivně jedinečné vnímání, cítění, prožívání a představy, k rozvíjení tvůrčího potenciálu, kultivování projevů a potřeb a k utváření hierarchie hodnot

3. spoluvytváření vstřícné a podnětné atmosféry pro tvorbu, pochopení a poznání uměleckých hodnot v širších sociálních a kulturních souvislostech, k tolerantnímu přístupu k různorodým kulturním hodnotám současnosti a minulosti i kulturním projevům a potřebám různorodých skupin, národů, národností

4. uvědomování si sebe samého jako svobodného jedince, k tvořivému přístupu ke světu, k možnosti aktivního překonávání životních stereotypů a k obohacování emocionálního života

5. zaujímání osobní účasti v procesu tvorby a k chápání procesu tvorby jako způsobu nalézání a vyjadřování osobních prožitků i postojů k jevům a vztahům v mnohotvárném světě

5.4.1. Vyučovací předmět: Hudební výchova

Charakteristika předmětu:

V počáteční etapě základního vzdělávání si klade hudební výchova za cíl vzbudit zájem žáka o setkávání s hudbou a rozvíjet jeho elementární hudební dovednosti prostřednictvím pěveckých, rytmických, poslechových, instrumentálních a pohybových činností. Hudební výchova je charakterizovaná jako činnostní, tvořivý proces. Základem je hra, která poskytuje prostor pro uplatnění dětské aktivity, spontánnosti i vlastního experimentování.

Ve vzdělávacím předmětu hudební výchova směřujeme výuku specificky s ohledem na vrozené hudební vlohy každého žáka k:

1. rozvoji hudebního sluchu
2. rozvoji hudebního a emocionálního cítění
3. objevování souvislostí mezi slovním a hudebním rytmem a pohybovým vyjádřením
4. práci s hudebně nerozvinutými žáky
5. postupnému vytváření a upevňování základních pěveckých návyků

125

Společné výchovně vzdělávací strategie k rozvoji klíčových kompetencí

Výuka hudební výchovy přispívá k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

Vytváříme vhodné prostředí pro žáka, aby poznal smysl a cíl učení, aby si vytvořil pozitivní vztah k němu, seznamujeme žáky se základními návyky a dovednostmi v jednotlivých

oblastech hudebních činností (hlasové, rytmické, instrumentální, poslechové, pohybové), a vše podpoří osobním příkladem.

Kompetence k řešení problémů

Snažíme se najít příčiny prvních neúspěchů a citlivým přístupem za pomoci dětského kolektivu je pomáháme odstraňovat a následně rozvíjet kvalitu hlasových, pohybových dovedností jedince. Podpoříme ho důvěrou.

Kompetence komunikativní

Učíme žáky porozumět a pracovat s notovým záznamem, společně se žáky vedeme dialog.

Kompetence sociální a personální

Vybíráme vhodné hudebně pohybové hry s rytmicko-melodickým doprovodem, připravujeme soutěže, kvízy, které vyžadují práci ve skupině, pomáháme žákovi získat pocit potřebnosti, důležitosti, sebedůvěry.

Kompetence občanské

Navštěvujeme společně se žáky hudební besedy, divadelní představení, připravujeme vystoupení pro rodiče, děti z MŠ, vystoupení v domově důchodců.

Kompetence pracovní

Vedeme žáky k osvojování základních hygienických, pracovních návyků, seznamujeme žáky se základy hlasové hygieny, učíme správnému držení těla při zpěvu, demonstrujeme možnosti práce s lidským hlasem.

Očekávané výstupy předmětu na konci 1. období

Žák:

1. zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase
2. rytmizuje a melodizuje jednoduché texty, improvizuje v rámci nejjednodušších hudebních

forem

126

3. využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře
4. reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr

melodie

5. rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu

znějící hudby

6. rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje, odliší hudbu vokální,

instrumentální a vokálně instrumentální

Očekávané výstupy předmětu na konci 2. období

Žák:

1. zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase či dvojhlasě

v durových i mollových tóninách a při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti

2. realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností (zpěvem, hrou, tancem,

doprovodnou hrou) jednoduchou melodii či píseň zapsanou podle not

3. využívá na základě svých hudebních schopností a dovedností jednoduché popřípadě složitější

hudební nástroje k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písní

4. rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby

5. vytváří v rámci svých individuálních dispozic jednoduché přede hry, mezihry a dohry a

provádí elementární hudební improvizace

6. rozpozná v proudu znějící hudby některé z užitých hudebních výrazových prostředků,

upozorní na metroritmické, tempové, dynamické i zřetelné harmonické změny

7. ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků, na základě individuálních schopností a

dovedností vytváří pohybové improvizace

Cílové zaměření předmětu v 1. ročníku ZŠ

Vzdělávání předmětu Hudební výchova v 1. ročníku směřuje k:

1. žák se učí hravou formou pracovat s dechem, hlasem, učí se tvořit hlavový tón

2. žák je veden k čistému a rytmicky přesnému zpěvu intonačně jednoduchých písní

3. učí se sluchem postihnout správné znění svého hlasu i svých spolužáků

4. rytmizace a melodizace textu vede k pochopení, že se dá lidská řeč zapsat i v jiné podobě než

slovní

5. učí se poznávat rytmicko melodické nástroje Orffovského instrumentáře a seznámí se

s nejjednoduššími technikami doprovodu, učí se jednoduchými pohybovými prvky vyjádřit průběh melodie, zaznamenat rytmické a tempové změny

Cílové zaměření předmětu v 2. ročníku ZŠ

Vzdělávání předmětu Hudební výchova v 2. ročníku směřuje k:

1. získávání správných dechových, pěveckých a intonačních návyků, dovedností

2. k intonačně čistému a rytmicky přesnému zpěvu písně

3. schopnosti předvádět lidskou řeč do rytmu a melodie, graficky ji zapsat(rytmizace a

melodizace říkadel)

127

4. rozvíjení tvořivosti, rytmického a harmonického cítění pomocí hry na dětské rytmicko

melodické nástroje Orffovského instrumentáře

5. schopnosti pohybem reagovat na hudbu, osvojují si základní pohybové dovednosti
6. seznámení s výrazovými prostředky hudby pomocí hudebních pohádek

Cílové zaměření předmětu v 3. ročníku ZŠ

Vzdělávání v předmětu Hudební výchova v 3. ročníku směřuje k:

1. získávání správných dechových, pěveckých a intonačních návyků, dovedností
2. dovednosti intonovat píseň s melodickou oporou hudebního nástroje na základě

individuálních schopností

3. získání zkušeností se čtením notového zápisu, učí se základním prvkům notopisu
4. poznávání výrazových prostředků hudby (tempové, dynamické změny)
5. nácvičku jednoduché, nenáročné techniky hry na dětské nástroje Orffovského instrumentáře
6. seznámení s lidovým tancem a s jednoduchými tanečními kroky

Cílové zaměření předmětu ve 4. ročníku ZŠ

Vzdělávání v předmětu Hudební výchova ve 4. ročníku směřuje k:

Žák:

1. upevnování návyků správné hlasové hygieny
2. intonačně čisté a rytmicky přesné interpretaci písně
3. vytváření základů dvojhlasého zpěvu (kánon, držené prodlevové tóny), i s oporou

melodického nástroje

4. dalšímu prohloubení znalostí o hudbě českých i světových skladatelů
5. k seznámení se základy hudební teorie, k dovednosti orientovat se v notovém zápise
6. ke schopnosti pohybem sdělovat své pocity, nálady

Cílové zaměření předmětu v 5. ročníku ZŠ

Vzdělávání v předmětu Hudební výchova v 5. ročníku směřuje k:

Žák:

1. upevnování návyků v oblasti hlasového výcviku, hlasové hygieny
2. upevnování intonačních dovedností a jejich využití při nácvičku intonačně jednoduché písně

nebo její části

3. využití individuálních instrumentálních dovedností při doprovodu písně (žáci navštěvující

ZUŠ)

4. schopnosti zapsat jednoduchou slyšenou melodii, rytmus
5. poznávání děl našich i světových hudebních skladatelů
6. orientaci v hudebních žánrech (klasická hudba, chrámová hudba, jazz, spirituál, country)
7. pronikání do struktury skladeb (písňová hudební forma)
8. schopnosti vyjádřit své pocity a nálady při poslechu konkrétní skladby

9. schopnosti umět tyto pocity a nálady vyjádřit i pohybem

5.4.2. Vyučovací předmět: Výtvarná výchova

charakteristika předmětu:

Výtvarná výchova jako předmět je součástí procesu rozvoje estetických vztahů žáků ke skutečnosti a k umění. Výuka výtvarné výchovy vychází především z citového vztahu žáků k zobrazované skutečnosti. Výtvarné činnosti rozvíjejí tvořivost, fantazii, estetické cítění, podněcují a uspokojují potřeby žáků vyjadřovat se k různým tématům, situacím, prožitkům. Pro výtvarnou činnost v tomto období je nepostradatelné příznivé a klidné prostředí zbavené strachu ze známky nebo výsměchu druhých.

společné výchovně vzdělávací strategie k rozvoji klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

Vedeme žáky k orientaci v oblasti vizuální kultury, k vyhledávání a třídění informací a na základě jejich pochopení a propojení je efektivně využívat v procesu učení. Operujeme s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádět věci do souvislosti, propojovat do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí. Přivádíme žáky do světa vizuálního vyjadřování v roli tvůrců i příjemců. Vedeme žáky k tvořivému zpracovávání podnětů ze svého okolí, k experimentování s výtvarnými materiály a vyjadřovacími prostředky a k vyhledávání nejvhodnějších forem pro vyjádření svých zážitků, k porovnávání výsledků své práce s výsledky práce ostatních a k vytváření úsudků o vlastním výtvarném vyjadřování.

Kompetence k řešení problémů

Vedeme žáky k vyhledávání informací, které jsou vhodné k řešení problémů, využívat získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení, nenechat se odradit případným neúspěchem a vytrvala hledat řešení. Dále pak k samostatnému hledání možností řešení výtvarných úkolů s využitím všech dostupných informací, prostředků a technik, ke sledování vlastního pokroku při zdolávání problémů, obhajování vlastního řešení, uvědomování si vlastní odpovědnosti za svá rozhodnutí a výsledky svých činů hodnotit.

Kompetence komunikativní

Vedeme žáky k formulování a vyjadřování svých myšlenek a názorů v logickém sledu, výstižně, souvisle a kultivovaně v ústním projevu, který vede k vysvětlování a obhajování svého pojetí výtvarného úkolu. Učíme žáky naslouchat promluvám druhých lidí, porozumět jim a vhodně na ně reagovat.

Kompetence sociální a personální

Učíme se společně pracovat ve skupině, podílet se na vytváření pravidel v týmu,

129

ovlivňovat kvalitu společné práce. Podílíme se na utváření příjemné atmosféry. Podporujeme sebedůvěru žáků, poskytujeme prostor pro prezentaci vlastní práce žáků a vyslovení svého názoru, přijmout kritiku i nesouhlas.

Kompetence občanské

Vedeme žáky k respektování druhých lidí, vážit si jejich hodnot, vcítit se do situací ostatních lidí, učíme v diskusích i přímo vnímáním výtvarných děl vnímat emoce, postoje a přesvědčení druhých, respektovat jejich odlišnost a přijímat je jako další z možností, hájit právo druhých na vyjádření odlišného názoru a přijímat i dílo, jež mu není blízké, jako svébytné vyjádření zasluhující si úctu a pozornost. Umožňujeme respektovat, chránit a oceňovat naše tradice a kulturní i historické dědictví, projevovat pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost, aktivně se zapojovat do kulturního dění.

Kompetence pracovní

Vedeme žáky k bezpečnému používání materiálů, nástrojů a vybavení pracovní výtvarné výchovy.

Očekávané výstupy předmětu na konci 1. období

Žák:

1. rozpoznává a pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření (linie, tvary, objemy, barvy, objekty) porovnává je a třídí na základě odlišností vycházejících z jeho zkušeností, vjemů, zážitků a představ
2. v tvorbě projevuje své vlastní životní zkušenosti, uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace
3. vyjadřuje rozdíly při vnímání události různými smysly a pro jejich vizuálně obrazné vyjádření volí vhodné prostředky
4. interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření, odlišné interpretace porovnává se svojí dosavadní zkušeností
5. na základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil

Očekávané výstupy předmětu na konci 2. období

Žák:

1. při vlastních tvůrčích činnostech pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření, porovnává je na základě vztahů (světlostní poměry, barevné kontrasty, proporční vztahy a jiné)
2. užívá a kombinuje prvky vizuálně obrazného vyjádření ve vztahu k celku, v plošném vyjádření linie a barevné plochy, v objemovém vyjádření modelování a skulpturální postup, v prostorovém vyjádření uspořádání prvků ve vztahu k vlastnímu tělu i jako nezávislý model
3. při tvorbě vizuálně obrazných vyjádření se vědomě zaměřuje na projevení vlastních životních zkušeností i na tvorbu vyjádření, která mají komunikační účinky pro jeho nejbližší sociální vztahy

4. nalézají vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly, uplatňuje je v plošné, objemové i prostorové tvorbě

5. osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu k realitě, k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření, pro vyjádření nových i neobvyklých pocitů a prožitků svobodně volí a kombinuje prostředky (včetně prostředků a postupů současného výtvarného umění)

6. porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace

7. nalézají a do komunikace v sociálních vztazích zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil

Cílové zaměření předmětu v 1., 2., 3., 4., 5. ročníku ZŠ

Vzdělávání v předmětu Výtvarná výchova v 1., 2., 3., 4., 5. ročníku směřuje k:

1. vyhledávání poznatků a informací o smyslově poznatelném světě a k jejich využití v procesu

tvorby a vnímání díla

2. samostatnému pozorování a využívání získaných výsledků ve vlastní tvorbě

3. kritickému posuzování děl vlastních i cizích, hledání jejich shodných, podobných a odlišných

znaků

4. vytváření a posilování komunikativních dovedností ve verbální a neverbální oblasti

5. naslouchání promluvám druhých lidí a jejich porozumění, obhajování svého názoru v diskusi

6. účinné spolupráci ve skupině

7. vytváření si pozitivní představy o sobě samém

8. pozitivnímu postoji k uměleckým dílům a smyslu pro tvořivost

9. bezpečnému a účinnému používání nástrojů, materiálů a vybavení v rámci vlastní tvorby

131

Dílčí výstupy Učivo PT a MV Poznámky

Žák:

- rozeznává barvy v základní škále,

kteřou má k dispozici

- vnímá odlišné odstíny, pojmenuje je v přirovnání

- rozezná základní plošné a prostorové tvary, dovede je pojmenovat a použít ve vlastním obrazném vyjádření

- pomocí přiřazení a přirovnání dovede charakterizovat základní prvky vizuálně obrazného vyjádření (barva, linie, tvar, povrch, objem, objekt)

- dovede pojmenovat a charakterizovat prvky použité ve vlastním vyjádření a

jednoduše zdůvodnit jejich užití
- charakterizuje konkrétní barvu, tvar,
objem, povrch, objekt a dovede je
převést do vlastního vizuálně obrazného
vyjádření

Barevný svět kolem nás.

Barvy které známe.

Má to barvu jako.

Barvy, které patří k sobě; stejné a
podobné barvy a odstíny.

Moje nejmilejší barevné oblečení,
hračky, knižní ilustrace.

Veselé barvy.

Malujeme jednou, dvěma, všemi
barvami.

Mísení příbuzných a odlišných barev.

Linie, plochy, tvary - kde jsou kolem nás.

Najdi, namaluj, ukaž, nakresli, vytvoř
nejdelší čáru, největší čtverec,
trojúhelník, kouli, krychli.

Kde jsou (barvy, linie, tvary, textury
povrchu) kolem nás a kde jsou v
architektuře - pozoruj, vyprávěj.

Co je nejtmaší, nejsvětější,
nejbarevnější kolem nás, ve škole,
doma, v přírodě.

Malujeme, kreslíme, modelujeme,
tvoříme objekty a instalace - tím
vyprávíme o světě kolem nás a o sobě
samém.

Sbírky, instalace z drobných materiálů,
tvůrčí zpracování a reflexe těchto
předmětů.

OSV - kreativita, JČ, M, PRV, HV

Žák:

- vyjádří podle zadání vlastní zkušenost
prožitku reálného světa
- dovede využít vlastní zkušenost s
reálným trojrozměrným světem v
různých druzích vizuálního vyjádření
- využívá rozličné nabídnuté materiály,
techniky a formáty

Zážitky z každodenního života - cesta do
školy, výlet - s využitím všech prostředků
vizuálního vyjadřování.

Malba štětcem, houbou, prsty.

Kresba dřívkem, tužkou, rozličnými
materiály a nástroji zanechávajícími
různou stopu.

Největší a nejmenší obraz, který znám a který dovedu vytvořit.

OSV - morální rozvoj, PRV, JČ

Tabulka 63 Výtvarná výchova 1.,2.,3. ročník

132

Dílčí výstupy Učivo PT a MV Poznámky

Žák:

- dovede se vyjádřit i slovy, pohybem, zvukem, přemístěním nebo proměnou objektu
- vnímá pohyb vlastního těla, jeho umístění a přemístění v prostoru a využívá je jako svébytný vyjadřovací prostředek
- dovede prostřednictvím VOV vyjádřit vjem sluchový, hmatový, dotykový, chuťový či pohybový
- uvědomuje si specifika vnímání různými smysly, vyhledává nejpřesvědčivější způsoby vyjádření
- uvědomuje si a dovede vyjádřit vjemy interiéru i exteriéru budov a krajiny
- vnímá prostředí kolem sebe jako prostor pro prožívání a komunikaci
- vnímá a vlastním VOV vyjadřuje proměny prostředí (počasí, světlo, teplo, den, noc) a nálady (radost, smutek, přátelství, osamělost)
- k situaci, vyjádřené vlastním VOV dovede vyprávět příběh, citlivě a pozorně naslouchá příběhům ostatních

Proměna běžné učebny přemístěním nábytku a instalací (pohádkový hrad, jeskyně, džungle).

Stopy ve sněhu nebo v písku jako záznam vlastního pohybu.

Místo jenom pro mne - vyhledání a označení svého místa v přírodě.

Namaluj, nakresli, vymodeluj, jak zpívají ptáci, jak chutná čokoláda, jak voní květina, jak pohladíš kotě, jak navlékáš korálky.

Vizuální vyjádření vjemů ostatních smyslů.

Moje nejmilejší místo, kam si přivedu kamarády.

Kam půjdu, když mám radost, když je mi smutno, veselá, klidná místa kolem nás. Denní a roční doby, proměny počasí a nálad vyjádřené všemi dostupnými prostředky.
Vyprávíme obrazem - všední i nevšední situace, příhody, události.

Žák:

- rozpozná a slovně vyjádří námět a základní náladu díla
- dovede odlišit výraz a náladu zobrazených postav
- vnímá a pojmenuje odlišné působení barevného ladění díla
- jednoduše zdůvodní svůj názor
- vnímá zásadní odlišnosti v charakteru konkrétních vizuálních produktů určených dětem, rozpozná typický autorský rukopis

Veselé a smutné tvary, barvy a linie.

Veselé a smutné tváře a postavy.

Veselý a smutný den.

Nové příběhy známých postaviček.

Kolektivní instalace nebo koláž.

Moje oblíbené pohádkové knížky, večerníčky, animované filmy.

Vyprávění, dramatizace či vlastní obrazové vyjádření příběhu.

Svět našich hraček - společná instalace ve třídě.

Společné sbírky předmětů, materiálů, přírodnin.

JČ, PRV

Tabulka 64 Výtvarná výchova 1.,2.,3. ročník

133

Dílčí výstupy Učivo PT a MV Poznámky

Žák:

- dovede jednoduše odůvodnit a svoji oblibu konkrétních ilustrací, animovaných filmů, hraček, počítačových her a jejich hrdinů
- dovede vyslechnout a respektovat odlišný názor na své i cizí dílo
- dovede spolupracovat na společném díle ve dvojici i ve skupině, vnímá vlastní

přínos pro společnou práci
- aktivně spolupracuje na vytváření
společného prostředí ve třídě

Společná práce na instalaci výtvarných
prací.

Tabulka 65 Výtvarná výchova 1.,2.,3. Ročník

Dílčí výstupy Učivo PT a MV Poznámky

Žák:

- rozeznává, pojmenuje a aktivně užívá barvy v základní škále, kterou má k dispozici
- vnímá a pojmenuje odlišné odstíny
- porovná, rozliší a pojmenuje světlejší, tmavší, sytější, bledší odstín barvy
- rozezná základní plošné a prostorové tvary, dovede je použít ve vlastním vyjádření
- porovná a odliší plošné a prostorové tvary podle velikosti a vzájemných vztahů, využije jejich rozdílnosti pro vyjádření vlastního záměru
- dovede pojmenovat a charakterizovat základní prvky vizuálně obrazného vyjádření
- intuitivně posuzuje důvod jejich užití a hodnotí je z hlediska výrazu díla
- charakterizuje konkrétní barvu, tvar, objem, povrch, objekt a dovede je převést do vlastního vizuálně obrazného vyjádření
- využívá rozličné nabídnuté materiály, techniky a formáty

Malba na rozličná témata s využitím nejširší škály barev a odstínů, nástrojů a formátů - individuální i skupinové práce.

Naše obec.

Společná trojrozměrná práce, volná parafráze prostorových a objemových vjemů a představ ve vazbě na známé prostředí.

Co vidíme na obraze, soše, na fotografii, proč to autor použil, jak na nás dílo působí, co můžeme změnit a jak se mění výraz díla.

Volné variace na současná umělecká

díla.

Návštěvy galerií, výstav, ateliérů,
architektonických děl a jejich tvůrčí
reflexe.

Jak vidíme svět kolem nás, osobité
vyjadřování na zadaná témata.

Malba, kresba všemi dostupnými
materiály a nástroji.

Jednoduché grafické techniky, plastické
a sochařské techniky.

Tvorba a instalace objektů - práce
individuální, ve dvojicích, skupině.

Žák:

- vyjádří podle zadání vlastní zkušenost
- dovede využít vlastní zkušenost s
reálným trojrozměrným světem v
různých druzích vizuálního vyjádření
- vyjadřuje se slovy, pohybem, zvukem,
přemístěním nebo proměnou objektu,
vědomě kombinuje tyto způsoby
vyjádření
- vnímá a řídí pohyb vlastního těla jeho
umístění a přemístění v prostoru a
využívá je jako svébytný vyjadřovací
prostředek

Vyjádření osobních zážitků a zkušeností
(běžných i neobvyklých) doma, ve škole,
ve městě, v přírodě, v ZOO, v muzeu.

Já a moji blízcí - práce na téma vztahů
mezi lidmi.

Tady vládnu já - výrazová proměna
okolí.

Moje stopy - co po mně zůstává
dlouhodobé sledování stop,
zanechávaných cestou do školy, při
hrách.

Tabulka 66 Výtvarná výchova 4., 5. ročník

134

Dílčí výstupy Učivo PT a MV Poznámky

Žák:

- dovede prostřednictvím VOV vyjádřit
vjem sluchový, hmatový, dotykový,
chuťový či pohybový
- uvědomuje si specifika vnímání
různými smysly, vyhledává
nejpřesvědčivější způsoby vyjádření

- uvědomuje si a dovede vyjádřit vjemy interiéru, exteriéru a krajiny
- vnímá prostředí kolem sebe jako prostor pro prožívání a komunikaci
- dovede vyjádřit situaci, změnu situace, děj, příběh

Zahrajme si na obrazy - inscenace živých obrazů či scén podle výtvarných děl, filmů, pohádek, komiksů.

Je voda modrá?

Namaluj svoji písničku - rytmus melodie, zvuky hudebních nástrojů, nálada textu.

Jak létal míč po hřišti - skupinová práce - různé způsoby záznamu pohybu.

Kdybychom byli někým jiným - ptáci, zvířata, hmyz.

Experimenty s vyjadřováním ostatních vjemů - zvuk, tvar, povrch, chuť, pohyb, vzájemné vztahy a změny polohy v prostoru. Záznamy a obrazy stavů a proměn svého okolí v přírodním i člověkem vytvořeném prostředí.

Vyprávíme obrazem - ilustrace, cyklus, komiksový příběh, obrázkové písmo.

Žák:

- uvědomuje si možnost různých interpretací téhož díla, dovede formulovat vlastní názor a vyslechnout a přijmout odlišný

- dovede vyjádřit a v debatě obhajovat svůj názor na konkrétní VOV vlastní či jiného autora

- vysvětlí a obhajuje svůj názor na konkrétní ilustrace, animované filmy, hračky, počítačové hry

- vyslechne a toleruje odlišný názor, dovede argumentovat v debatě

- použije postavy či charaktery z ilustrací, filmů či her ve vlastním originálním VOV

Jaká díla nás obklopují - rozhovory o konkrétních obrazech, sochách, stavbách z vlastního okolí.

Galerie ve třídě - proměnlivá společná sbírka pozoruhodných VOV, včetně komentářů a poznámek k dílům.

Co se mi líbí - hodnocení a úsudky o vlastních dílech i cizích.

Můj oblíbený ilustrátor, autor animovaných filmů.

Proč se mi líbí?

Zkusme tam s nimi žít - kolektivní práce s ilustracemi, hračkami, postavami a prostředím z filmů a počítačových her; koláž, instalace.

Obrazy a sochy, které máme doma, které potkáváme.

Vlastní tvůrčí vyjádření prožitku z díla.

Tabulka 67 Výtvarná výchova 4., 5. ročník

Dílčí výstupy Učivo PT a MV Poznámky

Žák:

- dovede vyjádřit svou zkušenost ze setkání s uměleckým dílem slovy nebo VOV nebo samostatně vytvoří vlastní originální postavu či příběh

Tabulka 68 Výtvarná výchova 4., 5. ročník

135

5.5. Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví

Vyučovací předmět: Tělesná výchova

Tělesná výchova se vyučuje v 1. -5. ročníku

1. ročník - 2h

2. ročník - 2h

3. ročník - 2h

4. ročník - 2h

5. ročník - 2h

Charakteristika vzdělávací oblasti:

Zdraví člověka je chápáno jako vyvážený stav tělesné, duševní a sociální pohody. Je utvářeno a ovlivňováno mnoha aspekty, jako je styl života, chování podporující zdraví, kvalita mezilidských vztahů, kvalita životního prostředí, bezpečí člověka atd. Protože je zdraví důležitým předpokladem pro aktivní a spokojený život a pro optimální pracovní výkonnost, stává se poznávání a praktické ovlivňování podpory a ochrany zdraví jednou z priorit základního vzdělávání.

Vzdělávací oblast přináší základní podněty pro pozitivní ovlivňování zdraví (poznatky, činnosti, způsoby chování), s nimiž se žáci seznamují, učí se je využívat a aplikovat ve svém životě. Vzdělávání v této oblasti směřuje především k tomu, aby žáci poznávali sami sebe jako živé bytosti, aby pochopili hodnotu zdraví, způsob jeho ochrany i hloubku problémů spojených s nemocí či jiným poškozením zdraví. Žáci se seznamují s různými riziky, která ohrožují zdraví v běžných i mimořádných situacích, osvojují si dovednosti a způsoby chování (rozhodování), které vedou k zachování či posílení zdraví, a získávají potřebnou míru odpovědnosti za zdraví i vlastní i zdraví jiných. Jde z velké části o poznávání zásadních životních hodnot (je vhodné usilovat o to, aby předkládané názory nebyly v příkrém rozporu s názory zákonných zástupců žáků), o postupné utváření postojů k nim a o aktivní jednání v souladu s nimi. Naplnění těchto záměrů je v základním vzdělávání nutné postavit na účinné motivaci a na činnostech a situacích posilujících zájem žáků o problematiku zdraví.

Při realizaci této vzdělávací oblasti se klade důraz na praktické dovednosti a jejich aplikace v modelových situacích i v každodenním životě školy.

Vzdělávací obor výchova ke zdraví vede žáky k aktivnímu rozvoji a ochraně zdraví v propojení všech jeho složek (sociální, psychické a fyzické) a učí je být za ně odpovědný. Svým vzdělávacím obsahem navazuje na obsah vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět a prolíná do ostatních vzdělávacích oblastí. Žáci si osvojují zásady zdravého životního stylu a jsou vedeni

136

k jejich uplatňování ve svém životě i k osvojování účelného chování při ohrožení v každodenních rizikových situacích i při mimořádných událostech. Vzhledem k individuálnímu i sociálnímu rozměru zdraví vzdělávací obor Výchova ke zdraví obsahuje výchovu k mezilidským vztahům a je úzce propojen s průřezovým tématem Osobnostní a sociální výchova. Žáci si rozšiřují a prohlubují poznatky o sobě i vztazích mezi lidmi, partnerských vztazích, manželství a rodině, škole a společenství vrstevníků. Vzdělávací obor Tělesná výchova jako součást komplexnějšího vzdělávání žáků v problematice zdraví směřuje na jedné straně k poznání vlastních pohybových možností a zájmů, na druhé straně k poznávání účinků konkrétních pohybových činností na tělesnou zdatnost, duševní a sociální pohodu. V tělesné výchově je velmi důležité motivační hodnocení žáků, které vychází ze somatotypu žáka a je postaveno na posuzování osobních výkonů každého jednotlivce a jejich zlepšování- bez paušálního porovnávání žáků podle výkonových norem (tabulky, grafy, ..) které neberou v úvahu růstové a genetické předpoklady a aktuální zdravotní stav žáků. Základní výuka plavání se realizuje na 1. stupni v celkovém rozsahu 40 hodin. Očekávané výstupy se budou plnit v rámci 1. i 2. období.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti:

Vzdělávání v dané oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

1. Poznávání zdraví jako důležité hodnoty v kontextu dalších životních hodnot
2. Pochopení zdraví jako vyváženého stavu tělesné, duševní i sociální pohody a k vnímání

radostných prožitků z činností podpořených pohybem, příjemným prostředím a atmosférou příznivých vztahů

3. Poznávání člověka jako biologického jedince závislého v jednotlivých etapách života na způsobu vlastního jednání a rozhodování, na úrovni mezilidských vztahů i na kvalitě prostředí

4. Získávání základní orientace v názorech na to, co je zdravé a co může zdraví prospět, i na to, co zdraví ohrožuje a poškozuje

5. Využívání osvojených preventivních postupů pro ovlivňování zdraví v denním režimu, k upevnování způsobů rozhodování a jednání v souladu s aktivní podporou zdraví v každé životní situaci i k poznávání a využívání míst souvisejících s preventivní ochranou zdraví

6. Propojování zdraví a zdravých mezilidských vztahů se základními etickými a morálními postoji, s volným úsilím atd.

7. Chápání zdatnosti, dobrého fyzického vzhledu i duševní pohody jako významného předpokladu pro výběr partnera i profesní dráhy, pro uplatnění ve společnosti atd.

8. Ochrana zdraví a životů při každodenních rizikových situacích i mimořádných událostech a k využívání osvojených postupů spojených s řešením jednotlivých mimořádných událostí

9. Aktivnímu zapojování do činností podporujících zdraví a do propagace zdravotně prospěšných činností ve škole i v obci

Společné výchovně vzdělávací strategie k rozvoji klíčových kompetencí:

137

Kompetence k učení

Vedeme žáky k práci ve dvojicích dle systému (každý žák cvičencem i cvičitelem).

Kompetence k řešení problémů

Využíváme disproporcí mezi okamžitou a očekávanou úrovní (rychlost, síla, obratnost, vytrvalost) a řešíme s žáky dle nabídky variant vlastním výběrem možnosti a racionální přizpůsobení pohybového režimu i mimo hodiny TV.

Kompetence komunikativní

Zpětnovazební komunikace mezi žákem a učitelem, pomáhá vnímat a předávat jednoznačné informace. Naše komunikace je nutná ke splnění pohybového úkolu žáka či skupiny, vede k výběru použitelných slovních i mimoslovních signálů a sdělení

Kompetence sociální a personální

Střídáme role žáků ve skupině i ve dvojici. Respektujeme vazbu mezi úrovní schopností a dovedností a hierarchií skupiny.

Kompetence občanské

Vedeme žáky ke schopnosti domluvy a respektováním individuálních odlišností při hledání toho, co lze na sobě i druhých pozitivně hodnotit. Pocit a smysl týmového ducha i vlastní sebeúcty je přenosný ze sportu do společenské a pracovní sféry.

Kompetence pracovní

Pomáháme žákům překonávat přiměřené míry psychického i fyzického diskomfortu s ohledem na individuální parametry

Očekávané výstupy předmětu na konci 1. období

Očekávané výstupy předmětu Tělesná výchova jsou dosahovány dle možností žáků v průběhu 1.-3. ročníku a učivo se liší pouze mírou nároků a zátěže. Kopíruje TV výstupy režimově zařazené již v MŠ.

Žák:

1. spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené

příležitosti

2. zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce

nebo činnosti prováděné ve skupině, usiluje o jejich zlepšení

3. spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích

138

4. uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech ve známých prostorách školy

5. reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti a její organizaci

6. adaptuje se na vodní prostředí, dodržuje hygienu plavání, zvládá v souladu s individuálními

předpoklady základní plavecké dovednosti

7. zvládá v souladu s individuálními předpoklady vybranou plaveckou techniku, prvky

sebezáchrany a bezpečnosti

Očekávané výstupy předmětu na konci 2. Období

Očekávané výstupy předmětu Tělesná výchova se v ročnících neliší. Jejich dosahování závisí na individuálních schopnostech žáků.

Žák:

1. podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu, uplatňuje kondičně zaměřené činnosti, projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení úrovně své zdatnosti

2. zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení, především v souvislosti s jednostrannou zátěží nebo vlastním svalovým oslabením

3. zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti, vytváří varianty osvojených pohybových her
4. uplatňuje pravidla hygieny a bezpečného chování v běžném sportovním prostředí, adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka
5. jednoduše zhodnotí kvalitu pohybové činnosti spolužáka a reaguje na pokyny k vlastnímu provedení pohybové činnosti
6. jedná v duchu fair play, dodržuje pravidla her a soutěží, pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje, respektuje při pohybových činnostech opačné pohlaví
7. užívá při pohybové činnosti základní osvojované tělocvičné názvosloví, cvičí podle jednoduchého nákresu, popisu cvičení
8. zorganizuje nenáročnou pohybovou činnost a soutěž na úrovni třídy
9. změří základní pohybové výkony a porovná je s předchozími výsledky
10. orientuje se v informačních zdrojích o pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole i v místě bydliště, samostatně získá potřebné informace
11. adaptuje se na vodní prostředí, dodržuje hygienu plavání, zvládá v souladu s individuálními předpoklady základní plavecké dovednosti
12. zvládá v souladu s individuálními předpoklady vybranou plaveckou techniku, prvky sebezáchrany a bezpečnosti

Cílové zaměření předmětu v 1.-3. ročníku ZŠ:

Vzdělávání v předmětu směřuje k:

139

1. získávání dobrého pocitu na základě řízeného i spontánního pohybu jak ve skupině, tak i v samostatné činnosti
2. nácviku jednodušších pohybových dovedností
3. přípravě pro složitější pohybové dovednosti jednotlivce a pro řešení některých herních činností družstva
4. nácviku rozvoje obratnosti a rychlosti- zejména rekreační
5. poznávání souvislosti mezi zaměřením pohybového režimu a změnou pohybových schopností
6. přípravě na testování pohybových schopností (rychlost, síla, obratnost, vytrvalost)
7. sebezáchovným dovednostem jako je zvládnutí vlastní váhy(šplh) a zvládnutí sebezáchrany plaváním, dodržování bezpečnosti

Cílové zaměření předmětu v 4. a 5. ročníku ZŠ:

Vzdělávání v předmětu Tělesná výchova v 4. a 5. ročníku směřuje k:

1. průpravě pro složitější pohybové dovednosti (profilových sportů školy)
2. nácviku pohybových dovedností ve školních a mimoškolních soutěžích v netradičních

disciplínách

3. získávání dobrého pocitu na základě splnění motivujících pohybových úkolů
4. nácviku rozvoje rychlosti, obratnosti, síly, užité k překonávání překážek a šplhu a běžecké

vytrvalosti

5. pochopení vztahu mezi cílenou zátěží a zlepšením pohybových schopností
6. vnitřní motivaci nabídkou a vlastním výběrem pohybových (rekreačních) činností v některých

hodinách

7. nácviků dovedností použitelných v krizových situacích sebeobrany a záchrany včetně plavání
8. vnímání estetiky a rytmizace pohybu a přípravě na hodnocení vlastního i pozorovaného

sportovního výkonu

9. profil. Činnosti- příklad: atletický čtyřboj, zdatné děti, akrobacie (kotouly, přeskoky); nářadí

(překážky); trampolína; šplh na tyči

10. vybíjená, přehazovaná, malá kopaná, drobné hry

140

Dílčí výstupy Učivo PT a MV Poznámky

Žák:

- vnímá smysl pohybu pro zdraví a dobrý pocit
- využívá spontánních pohybových činností a her
- nevyhýbá se pohybové zátěži
- zapojuje se do závodů a soutěží družstev
- učí se manipulaci s míčem

Hry venku.

Pohybové hry soutěživé.

Netradiční pohybové hry.

Pohybové hry - manipulace s míči.

Překážková dráha.

Držení míče: jednoruč, obouruč, podávání v kruhu. Nácvik házení.

Házení, chytání, válení míče, přihrávky.

Cvičení s využitím obručí.

Cvičení s využitím bedny - probíhání, přeskokování.

Cvičení s lavičkami.

Hry s netradičním náčiním.

Žák :

- zvládá jednodušší pohybové aktivity k

rozvoji sportovních a pohybových dovedností dle vlastních dispozic

- chápe význam vhodného rozcvičení
- učí se průpravnému i zátěžovému cvičení
- zvládá základy atletické přípravy pro běh, hod a skok
- cvičí s náčiním a na přizpůsobeném nářadí
- provádí základní akrobatickou přípravu

Správné držení těla - cvičení, příprava.
Cvičení na žebřinách - vylézání, slézání.
Průpravná cvičení pro ovlivnění běžecké rychlosti, základy nízkého a polovysokého startu.
Rychlý běh na 20 až 60 m.
Hod míčkem z místa, hod z rozběhu.
Rychlý běh k metě po přímé i slalomové dráze.
Motiv.běh v terénu až do 10 min.
Skok do dálky z rozběhu.
Průpravná cvičení pro akrobacii, přechody z nižších poloh do stoje.
Průpravná cvičení pro zvládnutí kotoulu, kotoul vpřed, vzad.
Nácvik stoje na lopatkách.
Rytmičká gymnastika.

Žák :

- zvládá vedený pohybový režim ve cvičební jednotce
- učí se dodržovat smluvené signály a organizaci
- reaguje na povely
- osvojuje si názvosloví jednoduchých cviků
- učí se dodržovat pravidla her

Základní technika jednotlivých cviků - rozcvička, smluvené signály, povely.
Základní cvičební polohy, postoje, názvy nářadí, náčiní.
Startovní povely a signály - nízký a polovysoký start.

Tabulka 69 Tělesná výchova 1. ročník

Dílčí výstupy Učivo PT a MV Poznámky

Žák :

- zvládá cvičit individuálně, ve dvojicích i skupinách
- využívá tradičního i netradičního náčiní, manipulační činnosti
- snaží se vyjádřit rytmus pohybem a

Cvičení s hudbou, relaxační cvičení.

Základní tanečky s hudbou.

Sáňkování, bobování.

Cvičení a hry v přírodě, orientace podle značek.

HV

Žák :

- získává informace o bezpečnosti a hygieně, o možném ohrožení při porušení pravidel
- učí se správnému chování v šatně i během cvičení
- nosí cvičební úbor a obuv
- dodržuje osobní hygienu i hygienu cvičebního prostředí
- zvládá rozcvičení i kompenzační, protahovací, dechová, relaxační cvičení a jiná zdravotně zaměřená cvičení

Oblečení, obutí.

Cvičení pro správné držení těla.

Protahovací, strečinkové cvičení.

Tabulka 70 Tělesná výchova 1. ročník

141

Dílčí výstupy Učivo PT a MV Poznámky

Žák:

- používá pohyb pro zdraví a dobrý pocit
- aktivně se zapojuje do spontánních pohybových činností a her
- vyhledává přiměřenou pohybovou zátěž
- závodí a soutěží

Pohybové hry.

Hry venku.

Pohybové hry soutěživé.

Míčové hry venku.

Žák:

- zvládá náročnější pohybové aktivity k rozvoji sportovních a pohybových dovedností dle vlastních dispozic
- snaží se uplatňovat vhodné rozcvičení
- trénuje průpravné i zátěžové cvičení
- umí použít základy atletické průpravy pro běh, hod a skok
- ví, jak cvičit s náčiním a na přízpusobeném nářadí
- zvládá základní akrobatickou průpravu

Průpravná cvičení pro ovlivnění běžecké rychlosti, základy nízkého a polovysokého startu.

Příprava pro pohybovou činnost.

Základní technika jednotlivých cviků.

Rychlý běh na 20 až 60 m.

Skok do dálky z rozběhu.

Motivovaný běh v terénu až do 10 min.

Běh prokládaný chůzí.

Hod míčkem z místa, hod z rozběhu.

Pohybové hry pro manipulaci s různým náčiním.

Nácvik odrazu z trampolíny.

Výskok na švédskou bednu.

Přeskok 2 - 4dílů švédské bedny s odrazem.

Žák:

- umí opakovat vedený pohybový režim ve cvičební jednotce
- dodržuje smluvené signály a organizaci
- snaží se přesně reagovat na povely
- rozumí názvosloví jednoduchých cviků
- snaží se dodržovat pravidla her

Rozcvička, smluvené signály, povely.

Polohy, postoje.

Tabulka 71 Tělesná výchova 2. ročník

Dílčí výstupy Učivo PT a MV Poznámky

Žák :

- cvičí individuálně , ve dvojicích i skupinách
- umí využít tradičního i netradičního náčiní, manipulační činnosti

- upevňuje vyjádření rytmu pohybem a skloubení jednoduchého pohybu s hudbou
- zvládne složitě jší taneček
- dokáže se bez problémů orientovat v prostředí školy, tělocvičny, okolí školy, při chůzi v přírodním terénu

Cvičení s hudbou.

Základní tanečky s hudbou.

HV

Žák :

- zná informace o bezpečnosti a hygieně, o možném ohrožení při porušení pravidel
- snaží se o správné chování v šatně i během cvičení
- nosí cvičební úbor a obuv a dbá o jejich pravidelnou údržbu
- umí dodržovat osobní hygienu i hygienu cvičebního prostředí
- zvládá bez obtíží rozcvičení i kompenzační, protahovací, dechová, relaxační cvičení a jiná zdravotně zaměřená cvičení

Oblečení, obutí.

Cvičení pro správné držení těla.

Protahovací, strečinkové cvičení.

Relaxační cvičení.

Plavání.

Tabulka 72 Tělesná výchova 2. ročník

142

Tabulka 73 Tělesná výchova 3. ročník

Dílčí výstupy Učivo PT a MV Poznámky

Žák :

- bez potíží cvičí individuálně, ve dvojicích i skupinách
- umí aktivně využít tradičního i netradičního náčiní, manipulační činnosti
- vyjadřuje rytmus pohybem a zvládá

skloubení jednoduchého pohybu s hudbou v rámci individuálních dispozic

- zvládne složitě jší taneček individuálně, ve dvojici i ve skupině
- orientuje se v prostředí školy, tělocvičny, okolí školy, při chůzi v

Drobné pohybové hry v přírodě.

Průpravná cvičení s míči.

Střelba na branku a koš.

Dribling.

Cvičení se švihadly.

Cvičení na žebřinách.

Lavička podél a našír - poskoky a přeskoky.

Žák :

- řídí se informacemi o bezpečnosti a hygieně, o možném ohrožení při porušení pravidel
- dodržuje správné chování v šatně i během cvičení
- nosí cvičební úbor a obuv, dbá o jejich pravidelnou údržbu a umí posoudit vhodnost oděvu vzhledem k podmínkám a prostředí (oblečení na zahradu, do tělocvičny apod.)
- umí dodržovat osobní hygienu i hygienu cvičebního prostředí
- zvládá bez obtíží rozcvičení i kompenzační, protahovací, dechová, relaxační cvičení a jiná zdravotně zaměřená cvičení a je schopen jednoduchým způsobem tyto formy prezentovat (předcvičování)

Bezpečnost při hodinách TV.

Zdravotní cviky.

Plavání.

Tabulka 74 Tělesná výchova 3. ročník

143

Dílčí výstupy Učivo PT a MV Poznámky

Žák:

- začíná chápat nutnost další pohybové zátěže mimo hodiny TV pro zlepšování svých schopností a dovedností (pro radost z pohybu,

výkonu a zlepšení)

- snaží se usilovat o zlepšení a udržení úrovně pohybových schopností a dovedností
- učí se porozumět významu pohybového režimu

Střelba na branku a koš.

Dribling.

Kotoul vpřed, vzad a jeho modifikace.

Stoj na rukou.

Přeskok 2 -4 dílů bedny odrazem z trampolíny.

Skrčka přes kozu naššíř odrazem z můstku.

Roznožka přes kozu naššíř.

Rytmika a tanec.

Valčíkový a polkový krok.

Rychlý běh do 60 m.

Skok do dálky z rozběhu.

Hod míčkem z rozběhu.

Rychlý běh k metě.

Střelba jednoruč a obouruč na koš.

HV

Žák:

- rozumí smyslu průpravných a kompenzačních cvičení pro zdraví i techniku sportovní činnosti
- využívá základní kompenzační a relaxační techniky k překonání únavy

Cvičení se švihadly.

Zdravotní tělesná výchova.

Posilovací cvičení - břišní svaly a paže.

Posilovací cvičení - nohy.

Relaxační cvičení.

Žák:

- reaguje na odpor soupeře, zvládá jednoduché herní taktiky
- učí se cíleně připravit na pohybovou činnost a její ukončení

Průpravná cvičení s míči.

Vedení míče.

Cvičení obratnosti na žebřinách.

Průpravná cvičení - prostná.

Běžecská abeceda.

Žák:

- používá adekvátní cvičební úbor a

obuv

- snaží se dodržovat kázeň a pravidla

hry

- zvládá bezpečnost ve všech částech

hodiny, v přesunech i převlékání

- začíná chápat význam odmítnutí drogy

a jiné škodliviny jako neslučitelné se

zdravím a sportem

Bezpečnost při hodinách TV.

Tabulka 75 Tělesná výchova 4. ročník

144

Dílčí výstupy Učivo PT a MV Poznámky

Žák:

- učí se rozlišovat hodnotu výkonu

spolužáků vzhledem k jejich dispozicím

a při posuzování sebe se učí

držet reality při prezentaci svých

výkonů

Lavička podél a našir-poskoky a

přeskoky.

Žák:

- snaží se rozlišit úmyslný a neúmyslný
přestupek proti pravidlům a fair play

- učí se podporovat méně disponované

a sám přijímat pomoc od

disponovanějších

Míčové hry.

Drobné pohybové hry na hřišti.

Přihrávky jednoruč a obouruč.

Sportovní vybíjená.

Přehazovaná.

Kontaktní pohybové hry.

Žák:

- snaží se porozumět informacím

popisující požadovanou pohybovou

činnost

Drobné pohybové hry v přírodě.

Polovysoký start.

Nízký start.

Žák:

- chápe organizační pokyny při hrách a

soutěžích

Nácvik sestavy.

Pohybové hry s netradičním náčiním.

Žák:

- snaží se reprodukovat vlastní naměřené výkony a pomáhat měřit výkony spolužáků

Cvičení na stanovištích.

Žák:

- učí se používat informace pro vlastní zlepšování výkonu i pro motivaci třídního družstva při soutěžích

Zdravotní tělesná výchova.

Žák:

- učí se správnému chování s ohledem k přírodě, k její ochraně
- zvládá chůzi v terénu
- učí se adaptovat na změnu prostředí

Překážková dráha.

Běh v terénu až do 15 minut.

Tabulka 76 Tělesná výchova 4. ročník

Tabulka 77 Tělesná výchova 5. ročník

Dílčí výstupy Učivo PT a MV Poznámky

Žák:

- rozlišuje hodnotu výkonu spolužáků vzhledem k jejich dispozicím a při posuzování sebe se dokáže držet reality při prezentaci svých výkonů

Lavička podél a našíř-poskoky a přeskoky.

Žák:

- rozlišuje úmyslný a neúmyslný přestupek proti pravidlům a fair play
- podporuje méně disponované a sám přijímá pomoc od disponovanějších

Míčové hry.

Drobné pohybové hry na hřišti.

Přihrávky jednoruč a obouruč.

Sportovní vybíjená.

Přehazovaná.

Kontaktní pohybové hry.

Žák:

- rozumí informacím popisující požadovanou pohybovou činnost

Drobné pohybové hry v přírodě.

Polovysoký start.

Nízký start.

Žák:

- chápe organizační pokyny při hrách a soutěžích a je schopen je tlumočit ostatním

Nácvik sestavy.

Pohybové hry s netradičním náčiním.

Žák:

- reprodukuje vlastní naměřené výkony a pomáhá měřit výkony spolužáků

Cvičení na stanovištích.

Žák:

- používá informace pro vlastní zlepšování výkonu i pro motivaci třídního družstva při soutěžích

Zdravotní tělesná výchova.

Žák:

- dokáže se správně chovat s ohledem k přírodě, k její ochraně
- bez problémů zvládá chůzi v terénu
- dokáže se adaptovat na změnu prostředí

Překážková dráha.

Běh v terénu až do 15 minut.

Tabulka 78 Tělesná výchova 5. ročník

146

5.6. Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce

Vyučovací předmět: Pracovní činnosti

Pracovní činnosti se vyučují v 1. -5. ročníku

1.ročník- 1h

2.ročník-1h

3.ročník-1h

4.ročník-1h

5.ročník-1h

Charakteristika předmětu:

Vzdělávací oblast Člověk a svět práce se zaměřuje na praktické pracovní dovednosti a návyky a doplňuje celé základní vzdělávání o důležitou složku nezbytnou pro uplatnění člověka v dalším životě a ve společnosti. Na 1. stupni je rozdělen na čtyři tematické okruhy Práce s drobným materiálem, Konstrukční činnosti, Pěstitelské práce, Příprava pokrmů. Žáci se učí pracovat s různými materiály a osvojují si základní pracovní dovednosti a návyky. Učí se plánovat, organizovat a hodnotit pracovní činnost samostatně i v týmu. Ve všech tematických okruzích jsou žáci vedeni k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při práci. V závislosti na věku žáků se postupně buduje systém, který žákům poskytuje důležité informace ze sféry výkonu práce a pomáhá jim při odpovědném rozhodování o dalším profesním zaměření.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti:

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

1. Pozitivnímu vztahu k práci a odpovědnosti za kvalitu svých i společných výsledků práce
2. Osvojení základních pracovních dovedností a návyků z různých pracovních oblastí,

147

k organizaci a plánování práce a k používání vhodných nástrojů, nářadí a pomůcek při práci v běžném životě

3. Vytrvalosti a soustavnosti při plnění zadaných úkolů, k uplatňování tvořivosti a vlastních nápadů při pracovní činnosti a k vynakládání úsilí na dosažení kvalitního výsledku

4. Poznání, že technika jako významná součást lidské kultury je vždy úzce spojena s pracovní činností člověka

5. Autentickému a objektivnímu poznávání okolního světa, k potřebné sebedůvěře, k novému postoji a hodnotám ve vztahu k práci člověka, technice a životnímu prostředí

6. Chápání práce a pracovní činnosti jako příležitosti k seberealizaci, sebeaktualizaci a k rozvíjení podnikatelského myšlení

7. Orientaci v různých oborech lidské činnosti, formách fyzické a duševní práce a osvojení potřebných poznatků a dovedností významných pro možnost uplatnění, pro volbu vlastního profesního zaměření a pro další životní a profesní orientaci

Společné výchovné a vzdělávací strategie k rozvoji klíčových kompetencí:

Kompetence komunikativní

Umožňujeme žákům příležitosti pro vzájemnou komunikaci žáků k danému úkolu. Vytváříme a organizujeme situace, ve kterých žáci prezentují výsledky své práce na veřejnosti.

Kompetence sociálně personální

Zařazujeme do výuky takové aktivity, které mohou být vykonávány individuálně, ve dvojicích či skupinově a s žáky reflektuje výhody a nevýhody těchto různých způsobů. Prostřednictvím pravidelného sebehodnocení, her a technik dramatické a emoční výchovy podporuje proces sebepoznání u každého žáka.

Kompetence občanské

Vytváříme příležitosti k tomu, aby žáci mohli prožít a dodržovat tradice. Vyžadujeme dodržování pravidel bezpečnosti práce.

Kompetence k učení

Umožňujeme diferencované výkony podle individuálních schopností žáků. Vedeme žáky k plánování úkolů a postupů. Umožňujeme žákům, aby podle kritérií hodnotili svou práci.

Kompetence pracovní

Vedeme žáky k plánování úkolů a postupů, ke správným způsobům užití materiálů a nástrojů. Vyžadujeme dokončování úkolů v dohodnuté kvalitě a termínech.

Kompetence k řešení problémů

Zadávat úkoly způsobem, který umožňuje volbu různých postupů, zadáváme náměty,

148

při kterých žáci mohou volit a kombinovat různé materiály.

Očekávané výstupy předmětu na konci 1. období

Práce s drobným materiálem

Žák:

1. vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů
2. pracuje podle slovního návodu a předlohy

Konstrukční činnosti

Žák:

1. zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi

Pěstitelské práce

Žák:

1. provádí pozorování přírody, zaznamená a zhodnotí výsledky pozorování
2. pečuje o nenáročnou rostlinu

Příprava pokrmů

Žák:

1. připraví tabuli pro jednoduché stolování
2. chová se vhodně při stolování

Očekávané výstupy předmětu na konci 2. období

Práce s drobným materiálem

Žák

1. vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé

výrobky z daného materiálu

2. využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem prvky lidových tradic
3. volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu
4. udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce;

poskytne první pomoc při úrazu

Konstrukční činnosti

Žák

1. provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž
2. pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu
3. dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu

149

Pěstitelské práce

Žák

1. provádí jednoduché pěstitelské činnosti, samostatně vede pěstitelské pokusy a pozorování
2. ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny
3. volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní
4. dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu

Příprava pokrmů

Žák:

1. orientuje se v základním vybavení kuchyně
2. připraví samostatně jednoduchý pokrm
3. dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování
4. udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce;

poskytne první pomoc při úrazu v kuchyni

Dílčí výstupy Učivo PT a MV Poznámky

Žák:

- vyrábí předměty z různých tradičních materiálů

Práce s drobným materiálem: vlastnosti materiálu.

JČ, M

Žák:

- pracuje podle slovního návodu

Práce s drobným materiálem:
jednoduché pracovní operace a postupy.
Řemesla.

Žák:

- využívá stavebnice k montážním
pracím

Konstrukční činnosti: stavebnice,
sestavování modelů.

Žák:

- pozoruje přírodu, hodnotí výsledky

Pěstitelské práce: podmínky pro
pěstování rostlin.

VV

Žák:

- pečuje o nenáročné rostliny

Pěstitelské práce: rostliny.

Žák:

- připraví stůl ke snídani nebo k večeři

Příprava pokrmů: jednoduchá úprava
stolu.

Žák:

- chová se vhodně při stolování

Příprava pokrmů: chování při stolování.

Tabulka 79 Pracovní činnosti 1. ročník

150

Dílčí výstupy Učivo PT a MV Poznámky

Žák:

- vyrábí předměty z tradičních i
netradičních materiálů

Práce s drobným materiálem: vlastnosti
materiálu (přírodniny, modelovací
hmota, papír, karton, textil, špejle,

plasty).

AJ, JČ, VV

Žák:

- využívá stavebnice k montážním pracím podle zadaného námětu a porovnává je

Konstrukční činnosti: stavebnice (plošné, prostorové, konstrukční), sestavování modelů.

PRV

Žák:

- pozoruje přírodu, zaznamenává a hodnotí výsledky

Pěstitelské práce: podmínky pro pěstování rostlin.
Půda a její zpracování.

PRV

Žák:

- pečuje o nenáročné rostliny ve třídě a rozlišuje je

Pěstitelské práce: pečování o pokojové rostliny.

Žák:

- připraví jednoduchou tabuli

Příprava pokrmů:

Jednoduchá úprava stolu.

Základní vybavení kuchyně.

Nákup potravin.

Žák:

- chová se vhodně při stolování

Příprava pokrmů: slavnostní tabule.

Tabulka 80 Pracovní činnosti 3. ročník

151

Dílčí výstupy Učivo PT a MV Poznámky

Žák:

- na základě své představivosti tvoří různé výrobky ze zadaného materiálu

Práce s drobným materiálem: výrobky (dle týdenních tematických plánů).

Žák:

- využívá prvky lidových tradic při tvořivých činnostech

Práce s drobným materiálem: lidové tradice, zvyky, řemesla.

OSV - osobnostní rozvoj - kreativita, VV

Žák:

- pracuje s vhodnými pracovními pomůckami

Práce s drobným materiálem.
Jednoduché pracovní operace a postupy organizace práce.

Žák:

- dodržuje pořádek, zásady hygieny
- na základě teoretických znalostí poskytne 1. pomoc při úrazu

Práce s drobným materiálem: zásady hygieny a bezpečnosti práce.
První pomoc.

Žák:

- montuje a demontuje výrobky ze stavebnice

Konstrukční činnosti: konstrukční a prostorové stavebnice, sestavování modelů.

Žák:

- využívá slovních návodů a předloh

Konstrukční činnosti.
Práce podle návodu a předlohy.

Žák:

- postupuje na základě pravidel bezpečnosti práce
- dodržuje zásady hygieny
- v případě potřeby poskytne 1. pomoc

Konstrukční činnosti.
Práce se stavebnicí.

Žák:

- provádí jednoduché pěstitelské činnosti

Pěstitelské práce.
Pěstování rostlin.

AJ, PŘ

Žák:

- věnuje se pěstování a ošetřování pokojových i zahradních rostlin

Pěstitelské práce: pěstování pokojových rostlin, jejich výživa, pěstování ze semen.

Pomůcky, nástroje, nářadí.

PŘ

Žák:

- při pěstování rostlin dodržuje hygienické zásady a bezpečnost při práci

Pěstitelské práce: rostliny pokojové a zahradní.

Tabulka 81 Pracovní činnosti 4., 5. ročník

Dílčí výstupy Učivo PT a MV Poznámky

Žák:

- pozná kuchyňské vybavení a orientuje se v kuchyni

Příprava pokrmů.

Žák:

- dle návodu nachystá jednoduchý pokrm

Příprava pokrmů: výběr, nákup, skladování potravin.

PŘ, JČ, VV, HV, AJ

Žák:

- dodržuje pravidla správného stolování
a společenského chování

Příprava pokrmů: pravidla stolování.
Úprava stolu.

Žák:

- při práci udržuje pořádek
- dodržuje zásady hygieny, bezpečnost práce
- zvládne poskytnout 1. pomoc při úrazu

Příprava pokrmů: práce v kuchyni.

Tabulka 82 Pracovní činnosti 4., 5. ročník

152

5.7. Vzdělávací oblast: Informační a komunikační technologie

Vyučovací předmět: Informatika

Charakteristika předmětu

Předmět je vyučován v pátém ročníku jednu vyučovací hodinu týdně.

Výuka je orientována tak, aby žáci získali základní znalosti a dovednosti z oblasti práce s ICT uživatelského charakteru. Žáci jsou vedeni k chápání a správnému užívání HW a SW i práce v síti. Aplikace dovedností z této výuky je využívána téměř ve všech dalších vyučovacích předmětech. Cílem je vybavit žáky kompetencemi, které jim umožní ICT v budoucnu cílevědomě využívat při učení a později při organizování svého života(při rozvíjení zájmové a profesní činnosti).

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

Zadávanými úkoly žáky vedeme k samostatnému objevování možností využití ICT v praktickém životě, pro toto poznávání využívají zkušeností s jiným SW. Umožňujeme diferencované výkony podle individuálních schopností. Sledujeme úspěšnost jednotlivých žáků a oceňujeme jejich pokrok.

Kompetence k řešení problémů

Společně se žáky hledáme vhodná řešení a ověřujeme jejich správnost. Pracujeme s chybou žáka jako s příležitostí, jak ukázat cestu ke správnému řešení. Zadáváme úkoly, při kterých žáci kombinují informace z různých zdrojů. Vyučující vystupují v roli konzultanta - žáci jsou vedeni nejen k nalézání řešení, ale také k jeho praktickému řešení a dotažení do konce.

Kompetence komunikativní

Vybízíme žáky, aby formulovali své myšlenky v logickém sledu, aby dbali na kultivovaný projev. Žáci se učí komunikaci na dálku.

Kompetence sociální a personální

Žáci jsou vedeni ke kolegiální radě a pomoci, případně při projektech se učí pracovat v týmu, rozdělit a naplánovat si práci. Podporujeme zdravé sebevědomí a sebeúctu žáků, vedeme

153

je k obhajobě vlastního řešení.

Kompetence občanské

Podporujeme zájem o společenskou dění ve škole, městě, regionu. Seznamujeme žáky s vazbami na legislativu a obecné morální zákony (SW pirátství, autorský zákon, ochrana osobních údajů, bezpečnost, hesla.....) tím, že je musí dodržovat (citace použitého pramene, ve škole není žádný nelegální SW, žáci si chrání své heslo....). Při zpracovávání informací jsou žáci vedeni ke kritickému myšlení nad obsahem sdělení, k nimž se prostřednictvím internetu či jinými cestami dostávají.

Kompetence pracovní

Vytváříme pravidla pro práci s výpočetní technikou. Žáci dodržují bezpečnostní a hygienická pravidla. Nabádáme k využívání ICT k hledání informací důležitých pro jejich další profesní růst.

Očekávané výstupy na konci 2. období

Žák:

1. využívá základní standardní funkce počítače
2. respektuje pravidla bezpečné práce s HW a SW a postupuje poučeně v případě jejich závad
3. chápe společenský tok informací
4. chrání data před poškozením, ztrátou, zneužitím
5. při vyhledávání informací na internetu používá jednoduché a vhodné cesty
6. vyhledává informace na portálech v knihovnách a databázích
7. komunikuje pomocí internetu či jiných běžných komunikačních zařízení
8. pracuje s textem a obrázkem v textovém a grafickém editoru
9. ověřuje věrohodnost informací a informačních zdrojů

Dílčí výstupy Učivo PT a MV Poznámky

Žák:

-umí korektně zapnout a vypnout stanici, přihlásit se do a odhlásit ze sítě

Postup zapnutí a vypnutí počítače.
Přihlášení a odhlášení ze sítě.

OSV - dovednost pro učení a studium

Žák:

- rozliší pojem HW, SW

HDD, RAM, CD, DVD. VDO - SW pirátství, přík lady výukových programů

Žák:

- orientuje se na klávesnici
- pracuje s myší
- ovládá základní operace

Práce s klávesnicí a myší.

Žák:

- s použitím nástrojů dokáže nakreslit obrázek a uložit jej, popř. otevřít pro změny a změněný znovu uložit

Grafika - programy na tvorbu.
Základní nástroje a možnosti nastavení (velikosti štětce, barvy, základní tvary).

OSV - kreativita - plošné objekty, M

Žák:

- pracuje ve Wordu (včetně dodržení základních typografických pravidel), s texty a obrázky

Textové editory - pojem, pohyb v dokumentu, označení části textu do bloku, panel nástrojů.
Formát obrázku.

JČ, PŘ, VL

Žák:

- dokáže vytvořit složku

- zná nejběžnější typy souborů

Adresář - soubor.

Nejznámější manažery (Správce souborů, Tento počítač, Průzkumník).

OSV - Morální rozvoj - řešení problémů a rozhodovací dovednosti, hodnoty, postoje, praktická etika

Žák:

- dokáže uložit změny na stejné místo nebo jinam, příp. pod jiným názvem

Práce se složkami a soubory.

Kopírování a přesuny.

Žák:

- zná možnosti ukládání a zálohování dat

Záznamová média.

Archivace.

Žák:

- vyhledává

- dokáže formulovat požadavek pro vyhledávání na webu

- nezaměňuje pojmy Internet a web

Internet.

Vyhledávací portály.

Databáze a tematické servery.

Vyhledávání web stránek o tématech z různých oblastí.

Ukládání z webu.

MV - kritické čtení a vyhledávání mediálních sdělení

Tabulka 83 Informatika 5. ročník

Žák:

- používá základní způsoby elektronické komunikace

Lokální síť a Internet.

Elektronická pošta - e-mail, MS Outlook.

VDO - svoboda slova (nebezpečí z Internetu), pluralita názorů

Žák:

- založí a používá emailovou schránku
- používá chat, mobilní telefon

Elektronická aj. komunikace. VMEGS - Evropa a svět nás zajímá

Tabulka 84 Informatika 5. ročník

155

5.8. Náboženství - nepovinný předmět

Název vyučovacího předmětu: NÁBOŽENSTVÍ

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Obsahové vymezení

Předmět žákům umožňuje formulovat otázky týkající se základních životních hodnot, postojů a jednání, konfrontovat je s vědecky a nábožensky (křesťansky) formulovanými pohledy na svět a hledat svou vlastní životní hodnotovou orientaci. Nabízí přístup k biblickému poselství, k učení křesťanských církví a k jejich tradici a otevírá možnost života s církví.

Předmět je určen všem žákům, kteří projeví zájem.

Časové a organizační vymezení

Předmět je vyučován formou nepovinného předmětu podle § 15 zákona č. 561/2004 Sb. s časovou dotací 1 hodinu týdně a jeho výuka probíhá ve třídě. Předmět je nabízen žákům 1. – 5. ročníku, realizuje se podle aktuálního zájmu a je vyučován ve skupinách tvořených z více ročníků.

Výuka nepovinného předmětu se uskutečňuje mimo rámec hlavního vyučovacího času v odpoledních hodinách.

Obsahy jednotlivých ročníků jsou děleny do tematických celků, které se v rámci liturgického roku opakují, spirálovitě prohlubují a jsou propojovány do vzájemných souvislostí.

Výuka vychází z dokumentu „Osnovy k výuce náboženské výchovy římskokatolické

církve v 1. – 9. ročníku ZŠ“ schváleným Českou biskupskou konferencí a MŠMT ČR v roce 2004.

Hodnocení: Předmět respektuje způsob evaluace dohodnutý školou.

Výchovné a vzdělávací strategie

Ve vyučovacím předmětu Náboženství nabízíme tyto výchovné a vzdělávací postupy, které směřují k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

V předmětu poskytujeme dostatek obsahů, které umožňují základní vhledy žáků do struktury jazyka náboženství ve srovnání s jazykem vědy, tak, aby žáci porozuměli symbolickému způsobu vyjadřování v jazyce bible i v jazyce církve, aby postupně integrovali náboženský způsob vnímání a chápání světa do celku svého vztahu ke světu vedle pohledu

156

přírodních a humanitních věd a aby projevovali zájem o dialog mezi těmito obory i v dalším životě.

Pomocí obsahu učební látky rozvíjíme schopnosti žáků vnímat události svého života a zpracovávat je jako životní zkušenost, tj. schopnost transformovat na základě reflexe prožitých událostí své jednání v budoucnosti. V předmětu se systematicky zabýváme etickým rozměrem života žáků. Metodicky nám půjde o poskytnutí dostatku příležitostí k reflexi problémových situací, o jejichž řešení se žáky diskutujeme a vedeme je k tomu, aby zdůvodňovali návrhy svých řešení při schopnosti hledat kritéria pro volbu takových řešení s pozorností všechny učení církve. Tímto zaměřením tedy současně rozvíjíme také kompetenci žáků k řešení problémů na všech úrovních.

Kompetence komunikativní

Prohlubujeme porozumění různým typům textů zejména v oblasti textů poetických, obrazných a náboženských ve srovnání s jinými typy textů. Vedeme žáky k tomu, aby dokázali rozlišit různé literární druhy v bibli, ocenit jejich krásu a reflektovat významovou různost jejich sdělení. Schopnost neverbální komunikace obohacujeme o vnímání a porozumění symbolice rituálního jednání jako součásti utváření slavnosti. Ve výuce žákům zprostředkováváme přiměřené množství vjemů, se kterými dále pracujeme.

Kompetence sociální a personální

Rozvíjení osobnosti žáka umožňujeme zejména systematickým zaměřením na základní principy křesťanského vztahu k lidem, který definuje prosocialitu člověka jako „lásku k bližnímu“. Žáky motivujeme k utváření kompetence rozvíjením principu „starší a silnější pomáhají mladším a slabším“, pokud je předmět vyučován ve věkově smíšených skupinách. Žáci pracují často ve dvojicích a v malých skupinách, v nichž si mají možnost uvědomit, co vše s sebou přináší kooperativní způsob práce.

Tuto kompetenci rozvíjíme především tematickým otevíráním systematické práce na duchovním rozměru osobnosti žáků, týkající se umění ztišení a vnitřní koncentrace a meditace, které jsou předpokladem k hlubší reflexi při vytváření vlastního sebeobrazu. Žáky vedeme

prostřednictvím motivace k účasti na postupně se diferencujících cvičeních a aktivitách.

Kompetence občanské

Vedeme žáky k vytváření a rozvíjení tolerantních postojů vzhledem k příslušníkům jiných náboženství a různých křesťanských konfesí, ale i k většinové ateistické společnosti. Zaměřujeme se především na porozumění postojům jinak světonázorově či nábožensky smýšlejících lidí a z tohoto porozumění potom rozvíjíme budování tolerantních postojů díky tomu, že žáci lépe rozumí kulturnímu a historickému kontextu existence jiných náboženství. Navozujeme dostatek podnětů vedoucích k uvědomělému a přitom nenásilnému postoji odporu proti fyzickému a psychickému násilí. Využíváme příklady konfliktů z historie i ze současnosti, o nichž diskutujeme, hledáme příčiny konfliktů a vzory osobností, které se díky svým křesťanským postojům zasadily o jejich nápravu. Orientujeme se také na sociální rozměr viny a hříchu. Žáky seznamujeme s kořeny židovskokřesťanské tradice, o něž se opírá kodex základních

157

lidských práv (viz Listina základních práv a svobod). Kompetence tedy prohlubujeme ve směru od norem a zákonů, opírajících se o příslušné principy, k hodnotám, které tyto principy zdůvodňují.

Rozvíjíme vědomí postoje odpovědnosti žáků jednak všechny světu samotnému, jednak všechny lidem, ale také všechny Bohu. Svobodné rozhodování člověka se tak opírá o vazbu na větší počet transcendentních hodnot, než jak je tomu v případě jiných světonázorových postojů. Postoj zodpovědnosti dáváme do vztahu k hodnotě svobody a v rámci předmětu hledáme jejich vzájemný vztah a vztah k Boží autoritě.

Umožňujeme porozumění vztahu náboženství a kultury nejen v křesťanství (všechny kultury evropské), ale i v jiných světových náboženstvích, a to zejména prezentací obsahů týkajících se světových náboženství ve vztahu ke křesťanství. Žákům dáváme šanci integrovat náboženský rozměr života do celku kultivace vlastního vztahu ke kultuře, a to v jejím historickém i současném projevu. Volbou metody rozhovorů s příslušníky jiných náboženství a světonázorů a kontaktu s kulturním zázemím jiných náboženství a světonázorů motivujeme k toleranci a k dalšímu zájmu o příslušníky jiných náboženství a kultur.

Postoj křesťanské odpovědnosti za svět vytváříme a podporujeme zejména důrazem na reflexi symboliky biblické zprávy o stvoření, z níž vyplývá nejen požadavek odpovědného zacházení s přírodou, ale i souvislost mezi kvalitou vlastního duchovního rozměru své existence a kvalitou vztahu k přírodě. Prohlubujeme tedy motivaci k vnějšímu zacházení se světem do motivace plynoucí z duchovního postoje ke světu, jehož projevem je vlastní aktivní šetrné chování všechny světu.

Kompetence pracovní

Rozvíjíme zdravý postoj žáků vůči požadavkům na výkon ze strany současné společnosti. Postupně je vedeme, aby práci chápali nejen jako zdroj výdělků zajišťující určitou životní úroveň, ale díky obsahům zprostředkovávajícím křesťanské pojetí práce ji vnímali také jako povolání spolupracovat na rozvíjení dobré budoucnosti pro lidi a svět.

158

Dílčí výstupy Učivo PT a MV Poznámky

Žák:

- je otevřený k pozitivnímu vnímání

života a Boha jako dárci života
- umí popsat a zhodnotit vlastnosti, které ho odlišují od ostatních
- oceňuje jedinečnost druhého a rozpoznává konkrétní situace v životě skupiny, kdy ji respektuje
- je povšechně citlivý k sesoustředění, ztišení a naslouchání

Bůh nám dává život.
Jméno a jedinečnost každého člověka.
Položení základu vztahů ve skupině.
Dobře vidět, dobře slyšet.

Žák:
- zakusí atmosféru slavení Vánoc a spojí si ji se skutečností, že Ježíš je dar Boha člověku
- zakusí atmosféru slavení s důrazem na společenství a oslavu v rodině a umí vyjádřit její spojitost s oslavou ve společenství církve
- většinou umí projevit radost a vděčnost z daru a umí popsat, že narození Ježíše je darem Boha člověku
- umí reprodukovat vlastními slovy biblické události zvěstování a narození Ježíše

Bůh nám dává svého Syna.
Oslava v rodině a oslava ve společenství církve.
Smysl a hodnota daru.
Cánoční evangelium L 1. a 2. kap.

Žák:
- umí reprodukovat základní události Ježíšova života a vnímá v nich výzvu k následování
- umí jednoduchým způsobem popsat biblickou země a řadí biblické příběhy do reálného prostředí
- umí jednoduchým způsobem vysvětlit, proč křesťané považují Bibli za dar, který Bůh dává člověku, aby jeho život dostal orientaci

Bůh nám dává své slovo.
Reálie biblické země
Bible jako dar.
Příklady Ježíšovo učení.

Tabulka 82 Náboženství 1. ročník

159

Dílčí výstupy Učivo PT a MV Poznámky

Žák:

- umí uvést probrané příklady Ježíšova učení a jeho skutků a pokouší se je spojovat se situacemi ve vlastním životě

Žák:

- obecně vysvětluje Velikonoce jako slavnost, v níž křesťané slaví vítězství života nad smrtí
- si všímá proměn kolem sebe a ve svém životě a pokouší se je spojovat s proměnami přítomnými ve velikonočních událostech
- má základní vhled nutný pro chápání symbolů při slavení Velikonoc
- umí vysvětlit formulaci, že Ježíš zemřel a vstal z mrtvých, jako vítězství života nad smrtí

Bůh nám dává nový život.

Proměny kolem nás.

Symbolika kříže, světla a chleba.

Doba postní a velikonoční události.

Žák:

- je otevřený poznávat, že život je dar, který může prožívat ve společenství církve
- umí popsat neděli jako den, kdy křesťané slaví Ježíšovo zmrtvýchvstání
- umí pojmenovat pomoc, kterou Bůh posílá lidem, a vnímá ji ve svém životě
- formuluje modlitbu vlastními slovy, umí modlitbu Otče náš a umí jednoduše vysvětlit její jednotlivé části ve vztahu ke svému životu

Bůh nám dává radost.

Neděle jako den oslavy.

Seslání Ducha svatého, Maria a církev.

Modlitba vlastními slovy a modlitba

Otče náš.

Tabulka 83 Náboženství 1. ročník

160

Dílčí výstupy Učivo PT a MV Poznámky

Žák:

- je otevřený pro vnímání světa jako Božího stvoření a člověka, který v něm má své místo a svůj úkol
- umí vyjádřit radost ze života a je pozorný ke světu jako k místu, které má svůj původ a smysl v Bohu
- oceňuje místo člověka v řádu stvoření a jeho výtvoř, rozpoznává jejich pozitivní i negativní stránku a vnímá nutnost Boží záchrany
- umí reprodukovat biblické příběhy knihy Genesis a rozlišit v nich některé situace ve svém životě

Všechno stvořené nám vypráví o Bohu.
Svět jako znamení Boží lásky.
Místo člověka v řádu stvoření a nutnost záchrany.
Biblický obraz Boha a člověka podle knihy Genesis.

Žák:

- je otevřený pro vnímání adventní doby jako doby přípravy na oslavu příchodu Ježíše Krista jako Zachránce
- má základní vhled nutný k chápání symbolů světla a tmy a umí je uvést do souvislosti se slavením Vánoc
- umí popsat vánoční události a spojit je s Božím jednáním zachraňujícím člověka
- formuluje modlitbu Zdravas Maria a umí vysvětlit její jednotlivé části ve vztahu ke svému životu

Učivo:

Bůh k nám mluví.
Symbolika světla a tmy.
Události Ježíšova narození v Božím plánu.
Modlitba Zdravas Maria.

Žák:

- je otevřený pro vnímání vánočních událostí jako oslavy Božího jednání, které zachraňuje člověka
- umí reprodukovat události vztahující se k Ježíšovu dětství a umí podle nich jednoduchým způsobem vysvětlit, jaký je Ježíš
- žák umí reprodukovat biblické události

a vztáhnout je ke konkrétním
slavnostem liturgického roku

Bůh k nám přichází.

Biblické události vztahující se k Ježíšovu
dětství.

Liturgické slavnosti a svátky: Zjevení
Páně, Uvedení Páně do chrámu, Křest
Páně a Popeleční středa.

Tabulka 84 Náboženství 2. ročník

161

Žák:

- vysvětluje Velikonoce jako slavnost, v níž křesťané ve smrti a vzkříšení Ježíše Krista slaví zachraňující jednání Boha s člověkem
- umí schematicky popsat vybrané biblické zázraky, rozeznat v nich Ježíšovo jednání vybízející k důvěře a vyjadřující soucit a spojí si je s konkrétními situacemi ve vlastním životě
- má základní vhled nutný pro chápání znamení kříže a světla velikonoční svíce při slavení Velikonoc
- umí reprodukovat velikonoční události a vztáhnout je ke konkrétním slavnostem liturgického roku

Ten, který má moc.

Ježíšovy zázraky (utišení bouře, uzdravení ochrnutého, vzkříšení Jairovy dcery) a zkušenost strachu, důvěry a soucitu.

Symbolika kříže a velikonoční svíce.

Velikonoční události (Vjezd do Jeruzaléma, Poslední večeře, utrpení, smrt a zmrtvýchvstání Ježíše Krista) v souvislosti s liturgií Svatého týdne.

Žák:

- je otevřený k následování Ježíšova jednání a jednání jeho učedníků
- umí rozeznat v charakteristice Božího Ducha toho, který proměňuje, posiluje a zbavuje strachu
- umí vyjmenovat nejdůležitější události v životě Marie a vyjádřit k ní přiměřeným způsobem svůj vztah

- je otevřený k tomu být pozorný k druhým lidem ve slově i v jednání a spojit si tento postoj s příkladem jednání Ježíše a jeho učedníků
- formuluje Apoštolské vyznání víry, rozumí mu jako vyjádření důvěry v Boží jednání s člověkem, umí napodobit znamení kříže a umí vysvětlit jeho význam

Chceme žít jako Ježíš.

Duch svatý jako ten, kdo proměňuje.

Maria a základy mariánské úcty v liturgii.

Církev jako společenství Božího lidu

(podobnosti o milosrdném Samařanovi

a o rozséváči, hierarchie církve).

Apoštolské vyznání víry a gesto

znamení kříže.

Tabulka 85 Náboženství 2. ročník

162

Dílčí výstupy Učivo PT a MV Poznámky

Žák:

- je otevřený pro vnímání světa a člověka jako Božího stvoření, které člověk toužící být větší než Bůh porušuje
- umí reprodukovat události týkající se štěstí a selhání prvních lidí a získá

základní vhled k pochopení principu hříchu, který ze strany člověka znamená svobodné a dobrovolné přerušení vztahu k Bohu

- umí interpretovat biblický příběh Kaina a Ábela a dokáže ho spojit s postoji člověka, který stojí proti životu a jehož jednání církev nazývá hřích
- žák umí vysvětlit pojem záchrana a najít jeho prvky v biblických proroctvích a v příběhu o Marii

Bůh k nám přichází.

Štěstí prvních lidí a selhání prvních lidí jako jednání, kterým se člověk připravuje o Boží blízkost.

Příběh Kaina a Ábela (Gn 4. kap.) jako jednání člověka, který si přivlastňuje Boží roli rozhodovat, hodnotit a soudit. Proroctví (Iz 7,14) a příběh Marie jako příslib záchrany (L 1 kap.).

Žák:

- je na základě jednotlivých přikázání Desatera pozorný vůči rozvoji vlastního svědomí a je připraven sám se na tomto procesu podílet
- umí zopakovat biblickou událost, kdy Mojžíš přijímá Desatero, a rozeznává v ní Boží jednání, které směřuje k záchraně člověka
- umí interpretovat Desatero jako Boží jednání s člověkem, které zachraňuje a ukazuje člověku principy nutné k prožití šťastného života
- formuluje jednotlivá přikázání Desatera a ztotožňuje se s jejich etickými principy vztaženými na konkrétní situace jeho života

Desatero, cesta ke štěstí.

Biblický příběh o Mojžíšovi, který přijímá Desatero (Dt 5. kap.).

Desatero jako životní pravidla, která neomezují, ale osvobozují.

Jednotlivá přikázání Desatera spojená s výchovou k příkladnému jednání k sobě, ke druhým lidem, ke světu a k Bohu.

Dílčí výstupy Učivo PT a MV Poznámky

Žák:

- je na základě Ježíšova příkladu pozorný vůči rozvoji vlastního svědomí, umí zhodnotit svátost smíření jako pomoc člověku v situaci mravního selhání a je připraven se na ní podílet
- umí reprodukovat uvedené biblické události a je otevřený pro obraz dobrého, otevřeného, velkorysého a milosrdného Boha
- umí jednoduchým způsobem hodnotit své jednání ve shodě se svým svědomím
- umí popsat jednotlivé části svátosti smíření, umí ji vysvětlit jako křesťanskou nabídku pomoci člověku v situaci mravního selhání a je připravený se na ní podílet

Pozvání k hostině.

Biblické události (příběh o Zacheovi, o uzdravení ochrnutého a podobenství o ztraceném synu a milosrdném otci) jako příklady naděje v Boží dobrotu a milosrdenství.

Jednání ve shodě se svědomím a výchova svědomí.

Svátost smíření jako svátost radosti z návratu k Bohu a její části.

Žák:

- chápe základní souvislosti slavení svátostí a je otevřený k tomu vědomě se jich účastnit
- umí vyjmenovat a jednoduchým způsobem popsat jednotlivé svátosti katolické církve a chápe jejich souvislost s životem člověka
- má základní vhled nutný pro chápání znamení důležitých pro pochopení významů jednotlivých svátostí

Svátosti, znamení Boží lásky.

Svátosti jako nabídka Boží pomoci člověku v důležitých chvílích jeho života. Symbolika svátostí (gesta, slova, voda, olej, chléb a víno).

Žák:

- je pozorný vůči slavení mše svaté a je

připraven vědomě se na tomto slavení
podílet
- umí jednoduchým způsobem
pojmenovat souvislost mezi událostí
Poslední večeře a slavením mše svaté

Hostina s Ježíšem.
Biblická souvislost slavení mše svaté.
Liturgický prostor a části mše svaté.
Slavení svátosti eucharistie jako základ
duchovního života.

Tabulka 87 Náboženství 3. ročník

164

Dílčí výstupy Učivo PT a MV Poznámky

Žák:

- umí poznat a pojmenovat důležité
součásti liturgického prostoru a umí
vyjmenovat, vysvětlit a rozeznat
jednotlivé části mše svaté
- je připravený k prvnímu přijetí svátosti
eucharistie ve společenství rodiny a
farnosti

Žák:

- je otevřený k následování Ježíšova
jednání a jednání jeho učedníků
- umí zběžně popsat a chronologicky
uvést do souvislostí uvedené biblické
události a chápe je jako události, které
se staly základem křesťanské liturgie
- umí reprodukovat příběh učedníků
jdoucích do Emauz a je otevřený pro
obraz Boha, který ve svém Synu provází
člověka a proměňuje jej svou
přítomností
- umí vyjmenovat a charakterizovat
jednotlivé dary Božího ducha a vnímat je
v souvislostech s příklady konkrétního
jednání

Hostina společenství církve.
Opakování a systematizování biblických
událostí vztahujících se k liturgii Svatého
týdne.
Událost Kristova vzkříšení na příběhu
učedníků jdoucích do Emauz (L 24,1-
35).
Dary Božího ducha a příklady k
následování křesťanského jednání.

Tabulka 88 Náboženství 3. ročník

165

Dílčí výstupy Učivo PT a MV Poznámky

Žák:

- umí vyjádřit vlastními slovy, že život je jako cesta, na které může být křesťanství orientačním bodem
- je schopen rozlišit, že konkrétní situace jeho života mohou být přirovnány k cestě
- vnímá, že existují různé úhly pohledu na svět a že víra je jedním z nich
- umí vyjmenovat pořadí knih Nového zákona a zná názvy evangelií

Jsem na cestě.

Život jako cesta.

Víra jako jiný úhel pohledu na svět.

Bible jako orientační bod.

Žák:

- vnímá souvislost příběhu o cestě do zaslíbené země s cestou svého života
- umí interpretovat příběh cesty Izraelitů do zaslíbené země jako příběh cesty ke svobodě
- je otevřený vnímat Boha jako toho, který zachraňuje a je s člověkem
- umí přiřadit vybrané prvky biblické události k učení církve

Cesta do zaslíbené země.

Biblický příběh o Mojžíšovi (Ex 1. až 20. kap.).

Obraz Boha, který zachraňuje a je s člověkem.

Souvislost biblických událostí (Pascha, přechod mořem, cesta pouští, zaslíbená země) s učením církve.

Žák:

- vnímá souvislost obrazu cesty za světlem s cestou svého života k Bohu
- umí rozlišit aktivní a pasivní přístup k životu, je otevřený k aktivnímu prožívání přítomnosti a spojuje si jej se vztahem člověka k Bohu
- oceňuje konkrétní příklady lidí, kteří aktivně orientují svůj život k Bohu a jsou "světlem pro druhé"

- umí jednoduše porovnat dva evangelijní texty a rozumí obrazu o Ježíši Kristu, Světlu světa, jako výzvě k aktivnímu přístupu k sobě, k druhým a k Bohu

Cesta za světlem.

Adventní doba v obraze cesty ke světlu, aktivní prožívání přítomnosti.

Příklady těch, kteří "nesou světlo" (sv. Lucie, sv. Josef, sv. Maria, tři mudrci).

Vánoce jako oslava narození Ježíše, Světla světa.

Tabulka 89 Náboženství 4. ročník

166

Dílčí výstupy Učivo PT a MV Poznámky

Žák:

- získá představu o Božím království, které ohlašuje Ježíš svým životem a učením, a uvede ji do souvislosti se svým životem.
- umí schematicky vyjmenovat jednotlivá blahoslavenství a je otevřený je vnímat jako osobní program cesty k Božímu království.
- umí vysvětlit uvedená podobenství jako obrazné příběhy přibližující Boží království a cestu k němu.
- umí interpretovat uvedené příběhy uzdravení jako výzvy k morální reflexi svých schopností "vidět", "slyšet" a "jednat".

Boží království.

Příslib Božího království

(blahoslavenství podle Mt 5,1-11, jejich význam a konkrétní požadavky k následování).

Hlásání Božího království (podobenství o hořčičném zrnku, o kvasu, o skrytém pokladu, o vzácné perle).

Znamení Božího království (uzdravení slepého, hluchého, nemocného s ochrnutou rukou).

Žák:

- vnímá souvislost cesty života, smrti a

vzkříšení Ježíše Krista s cestou svého života

- umí reprodukovat uvedené velikonoční události a prostřednictvím postavy apoštola Petra vstoupit do děje
- umí zopakovat události křížové cesty a prostřednictvím postav, které Ježíše doprovázejí, vstoupit do děje
- je v rámci uvedených biblických událostí schopen jednoduché reflexe vlastní víry

Cesta života.

Velikonoční události z pohledu apoštola Petra (Ježíšovo proměnění, Poslední večeře, Petrovo zapření, Petr a Jan u hrobu, Ježíš se dává poznat u Galilejského jezera, seslání Ducha svatého).

Cesta života jako křížová cesta a ti, kteří se jí účastní.

Reflexe vlastní víry v souvislosti s velikonočními a svatodušními událostmi.

Žák:

- si je vědom, že cesta jeho života má souvislost s dějinami spásy a že po ní může jít ve společenství církve, odkud má možnost čerpat a kam může sám přispívat

Jako církev na cestě.

Církev jako dům ze živých kamenů.

Mše svatá.

Křesťanský rozměr vnímání času,

liturgické doby a významné slavnosti a svátky.

Tabulka 90 Náboženství 4. ročník

Dílčí výstupy Učivo PT a MV Poznámky

Žák:

- umí vyjádřit radost z toho, že může druhému dávat a sám být obohacen, a řadí toto jednání k ideálu jednání lidí ve společenství církve
- umí vyjmenovat části mše svaté a je charakterizovat jako prostor setkání Boha s člověkem a člověka s Bohem
- se jednoduchým způsobem orientuje ve střídání času liturgického roku a

příležitostně prožívá jejich rozdílnou náplň a funkci

Tabulka 91 Náboženství 4. ročník

167

Dílčí výstupy Učivo PT a MV Poznámky

Žák:

- je otevřený ke vnímání světa v jeho celistvosti: nejen jako objektu vědeckého přístupu, ale i jako symbolu krásy, dobra a transcendentance
- je všímavý ke kráse a dokonalosti Bohem stvořeného světa, ve kterém má každý své místo
- vnímá a umí vyjádřit radost z toho, že jedinečnost lidského života je Boží dar, je otevřený k objevování vlastní jedinečnosti a je otevřený k respektování jedinečnosti druhých lidí
- umí odpovědět na otázku, kdo napsal Bibli, jakými jazyky byla napsána, a umí hledat v Bibli podle biblických odkazů

Svět - náš společný dům.

Obraz světa jako společného domu, v němž má každý své místo, křesťanské základy ekologické výchovy.

Jedinečný člověk jako vrchol a součást Božího stvoření.

Bible jako literární text.

Žák:

- na základě biblického příběhu o Abrahamovi vnímá Boha jako toho, který vybízí k následování, dává příslib plnosti a zůstává s člověkem
- umí interpretovat příběh Abrahama jako příklad vnímání výzvy
- je otevřený vnímat výzvy, se kterými se v životě setkává, je otevřený tázat se a s důvěrou v Boha hledat řešení
- chápe rozdíl, podobnost i to, co má společné křesťanství, židovství a islám a chová se s ohleduplnou pozorností a tolerancí vůči lidem jinak nábožensky smýšlejícím

Abraham slyší Boží hlas.

Biblický příběh o Abrahamovi (Gn 12. -

22. kap.).

Příběh Abrahama jako příklad člověka, který ve svém životě vnímá konkrétní situace jako výzvy k vyjití a k aktivitě, víra v Boha jako opakovaná zkušenost důvěry.

Abraham jako člověk spojující tři světová náboženství (židovství, křesťanství, islám).

Tabulka 92 Náboženství 5. ročník

168

Dílčí výstupy Učivo PT a MV Poznámky

Žák:

- zřetelněji rozlišuje v souvislosti se slavením Vánoc rozměr vnitřního světa své osobnosti a projevuje zájem o cvičení základních prvků rozvoje vnitřního duchovního světa
- oceňuje potřebu ticha a naslouchání a na základě výzvy je ochotný dávat prostor tichu v meditaci a osobní modlitbě
- umí interpretovat příběh Jana Křtitele a vnímá v něm výzvu k nasazení se pro člověka
- umí zasadit vánoční události do dějin lidstva, spojit si je s dějinami spásy a s vizí Božího království, které tady už je, ale ještě není

Slyším Boží hlas.

Výchova ke ztišení, naslouchání, meditaci a osobní modlitbě.

Biblická zpráva o životě Jana Křtitele (L 1. a 2. kap., Mt 3. a 11. kap.) jako výzva k osobní angažovanosti.

Vánoční události jako oslava příchodu Božího království.

Žák:

- je připraven na základě znalosti Ježíšových výroků "Já jsem..." a porozumění symbolům včlenit slavení svátostí do svého života.
- umí vyjmenovat Ježíšovy výroky "Já jsem..." včetně biblických příběhů, které se k nim vztahují

- rozumí uvedeným symbolům v plných souvislostech
- chápe podstatu slavení svátostí a je připravený začlenit je do svého života

Kdo jsi, Ježíši?

Ježíšovy výroky "Já jsem..." z Janova evangelia a související texty (uzdravení slepého, nasycení zástupu, podobenství o dobrém pastýři, podobenství o vinici, vzkříšení Lazara).

Symbole: světlo, chléb, dveře, vinný kmen a ratolesti, cesta.

Svátosti jako viditelná znamení přítomnosti Božího království ve světě.

Žák:

- je pozorný vůči základní existenciální zkušenosti se životem a smrtí, je otevřený pro jejich náboženskou hloubku a rozpoznává ji životě druhých lidí a v liturgii

Já jsem vzkříšení a život.

Křesťanský pohled na smysl lidského utrpení (sdílení zkušenosti se setkáním se smrtí, křížová cesta spojená s příběhem konce lidského života).

Tabulka 93 Náboženství 5. ročník

169

Dílčí výstupy Učivo PT a MV Poznámky

Žák:

- je schopen reflexe svého pohledu na lidské utrpení a smrt a spojí si ji prostřednictvím událostí křížové cesty s křesťanským pohledem na smysl lidského utrpení
- hlouběji chápe průběh velikonoční liturgie a vnímá poselství symboliky předmětů a gest s ní spojených
- schematicky chápe základní rozdíly v učeních různých křesťanských církví a je k těmto rozdílům tolerantní

Velikonoční liturgie jako vyjádření křesťanské naděje ve znamení světla, slova, vody, chleba a vína.

Základní informace o ekumenickém

hnutí, o jiných křesťanských církvích v souvislosti události seslání Ducha svatého, který sjednocuje a přináší pokoj.

Žák:

- vnímá svět včetně jeho transcendentního rozměru a je připravený v síle křesťanské naděje převzít svůj podíl odpovědnosti na spoluvytváření světa, jehož součástí je také církev
- umí interpretovat biblický příběh života a učení apoštola Pavla a dát je do souvislosti s dějinami prvotní církve
- umí objasnit souvislost uvedeného biblického příběhu se situacemi vzájemné pomoci v dnešním světě a pozitivně oceňuje prosociální jednání
- žák je připraven zasazovat se v síle křesťanské naděje svým jednáním za lepší svět

Církev - náš společný dům.

Dějiny prvotní církve, život a učení apoštola Pavla (Sk 2. - 28. kap.).

Misie, situace solidarity.

Křesťanská naděje při dotváření světa, výzva k angažovanosti jako výraz touhy po lepším světě.

Tabulka 94 Náboženství 5. Ročník

5.9. Etická výchova

Charakteristika vzdělávacího oboru

Obsah doplňujícího vzdělávacího oboru Etická výchova tvoří následující témata:

1. Mezilidské vztahy a komunikace.
2. Důstojnost lidské osoby. Pozitivní hodnocení sebe.
3. Pozitivní hodnocení druhých.
4. Kreativita a iniciativa. Řešení problémů a úkolů. Přijetí vlastního a společného rozhodnutí.
5. Komunikace citů.
6. Interpersonální a sociální empatie.
7. Asertivita. Zvládnutí agresivity a soutěživosti. Sebeovládání. Řešení konfliktů.
8. Reálné a zobrazené vzory.
9. Prosociální chování v osobních vztazích. Pomoc, darování, dělení se, spolupráce, přátelství.
10. Prosociální chování ve veřejném životě. Solidarita a sociální problémy.

Na deset základních témat navazuje šest aplikačních témat, mezi které patří:

Etické hodnoty

Sexuální zdraví

Rodinný život

Duchovní rozměr člověka

Ekonomické hodnoty

Ochrana přírody a životního prostředí

Vzdělávací obor umožňuje zároveň rozvíjet čtenářskou gramotnost – porozumění textům, posouzení spolehlivosti a platnosti informací a jejich využití v životě.

Etická výchova vytváří celou řadu mezipředmětových vztahů. Ve vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace ve vzdělávacím oboru Český jazyk a literatura navazuje etická výchova na učivo naslouchání, mluvený projev, písemný projev a tvořivé činnosti s literárním textem a ve vzdělávacím oboru Cizí jazyk na učivo pravidla komunikace v běžných každodenních situacích. Ve vzdělávací oblasti Člověk a kultura ve vzdělávacím oboru Výtvarná výchova navazuje na učivo prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností a ověřování komunikačních účinků. Ve vzdělávací oblasti Člověk a zdraví ve vzdělávacím oboru Výchova ke zdraví navazuje na učivo vztahy mezi lidmi a formy soužití, změny v životě člověka a jejich reflexe, zdravý způsob života a péče o zdraví, rizika ohrožující zdraví a jejich prevence a osobnostní a sociální rozvoj. Z průřezových témat navazuje především na vzdělávací obsah osobnostní a sociální výchovy, multikulturní výchovy, environmentální výchovy a mediální výchovy.

Etická výchova žáka především vede k navázání a udržování uspokojivých vztahů, k vytvoření si pravdivé představy o sobě samém, k tvořivému řešení každodenních problémů, k formulaci svých názorů a postojů na základě vlastního úsudku s využitím poznatků z diskuze s druhými, ke kritickému vnímání vlivu vzorů při vytváření vlastního světonázoru, k pochopení základních environmentálních a ekologických problémů a souvislostí moderního světa.

Doplňující vzdělávací obor etická výchova u žáka rozvíjí: sociální dovednosti, které jsou zaměřeny nejen na vlastní prospěch, ale také na prospěch jiných lidí a celé společnosti, na samostatné pozorování s následným kritickým posouzením a vyvozením závěrů pro praktický život, samostatnost při hledání vhodných způsobů řešení problémů, správné způsoby komunikace, respekt k hodnotám, názorům a přesvědčení jiných lidí, schopnost vcítit se do situací ostatních lidí, pozitivní představu o sobě samém a schopnost účinné spolupráce.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

Očekávané výstupy -1. období

Žák:

1. Osvojí si oslovování křestními jmény, používání vhodných forem pozdravu, naslouchání, dodržování jednoduchých komunikačních pravidel ve třídě, poděkování, omluvu, přiměřenou gestikulaci
 2. Podílí se na vytváření společenství třídy prostřednictvím dodržování jasných a splnitelných pravidel
- 172
3. Osvojí si základní (předpoklady) vědomosti a dovednosti pro vytvoření sebeúcty a úcty k druhým
 4. Zvládá prosociální chování: pomoc v běžných školních situacích, dělení se, vyjádření soucitu,

zájem o spolužáky

5. Vyjadřuje city v jednoduchých situacích
6. Využívá prvky tvořivosti při společném plnění úkolů
7. Reflektuje situaci druhých a adekvátně poskytuje pomoc

Očekávané výstupy- 2. období

Žák:

1. Reflektuje důležitost prvků neverbální komunikace, eliminuje hrubé výrazy z verbální komunikace, zvládá položit vhodnou otázku
2. Uvědomuje si své schopnosti a silné stránky, utváří své pozitivní sebehodnocení
3. Dokáže se těšit z radosti a úspěchu jiných, vyjadřuje účast na radosti i bolesti druhých, pozitivně hodnotí druhé v běžných podmínkách
4. Identifikuje základní city, vede rozhovor s druhými o jejich prožitcích, na základě empatického vnímání přemýšlí nad konkrétní pomocí
5. Jednoduchými skutky realizuje tvořivost v mezilidských vztazích, především v rodině a v kolektivu třídy
6. Iniciativně vstupuje do vztahů s vrstevníky, dokáže rozlišit jejich nabídky k aktivitě a na nevhodné reaguje asertivně

6.Hodnocení žáků a autoevaluace školy

7.2. Pravidla pro hodnocení žáků

173

Hodnocení a klasifikaci chápeme jako nepřetržitý proces poznávání žáka, jeho vědomostí, dovedností, ale i schopností a zájmů, předpokladů i dalších vlastností osobnosti. Učitelé se snaží získávat také zpětnou vazbu od žáků. Při tradičním vyučování ji poskytuje výhradně učitel, při kooperativním učení dostávají žáci hojnost zpětné vazby rovněž od dalších členů skupiny. Žáci s učiteli hovoří o tom, jaké dovednosti (kompetence)potřebují ke zvládnutí úkolů, co příště musí udělat jinak, jak a proč. Také se učí shodnout se s ostatními ve skupině v názoru na efektivitu postupu.

Propojováním poznatků z různých předmětů i reality života se snažíme do výuky dostat smysluplnost (proč se to či ono učíme).

Způsoby hodnocení:

1. známka - dle Klasifikačního řádu naší školy (škála 1 až 5)

Učitel oznamuje žákovi výsledek každé klasifikace, klasifikaci zdůvodňuje a poukazuje na klady a nedostatky hodnocených projevů, výkonů s ohledem na vymezené klíčové kompetence klíčového předmětu. Žák má právo se k hodnocení vyjádřit.

2. slovní hodnocení

Víme, že se ve známce neodráží vše. Proto ji většinou doplňujeme okomentujeme. Kvalitní, periodické slovní hodnocení bývá rovněž východiskem pro rozhovor o výsledcích žáka s ním samotným a jeho rodiči.

3. portfolio

Jedná se o shromažďování materiálů různého druhu tak, aby dokumentovaly stav vědomostí a dovedností žáka, úroveň osvojení jednotlivých kompetencí ve vzdělávání. Materiály mají různou podobu, obsahují i doklady o tom, jak se žák vyrovnal s dovednostmi sebehodnocení své práce.

Nutností je, aby žáci byli předem seznamováni s výukovými cíli a očekávanými výstupy pro daný ročník-specifikovanými pro hodnocené období.

7.3. Autoevaluace (vlastní hodnocení) školy

Vlastní hodnocení školy zpracováváme v souladu s vyhláškou číslo 15/2005 Sb., která stanovuje náležitosti dlouhodobých záměrů, výročních zpráv a vlastního hodnocení školy. Nutností je vymezení oblastí, cílů a kritérií a nástrojů autoevaluace, časového rozvržení autoevaluačních činností. Tyto informace slouží jako zpětná vazba. Na jejímž základě jsou

174

vyvozovány kroky vedoucí k zefektivnění výuky a zkvalitňování školního vzdělávacího programu. Některé aspekty budou vyhodnocovány na základě prostého posouzení pracovníky školy, například při pravidelných řízených rozhovorech s vedením školy, skupinových diskusích, respektive v pracovních dílnách pedagogů. Jiné aspekty hodnocení školy budou sledovány na základě shromážděných žakovských prací, dotazníků zadávaných žákům, rodičům, ale i pedagogickým pracovníkům. Plán a strukturu evaluačních činností se stanovením kritérií, nástrojů, harmonogramu a zodpovědností zpracováváme na užším vedení školy v měsíci říjnu.

Oblasti autoevaluace

A) Podmínky autoevaluace

Personální podmínky vzdělávání

1. odborná kvalifikace pedagogických pracovníků
2. skladba úvazků vyučujících vzhledem k jejich odborné kvalifikaci a zkušenostem
3. věkové složení pedagogických pracovníků

Materiálně technické podmínky vzdělávání(kvalita, kvantita, využitelnost, dostupnost)

1. školní budovy, učebny
2. vybavení žákovským nábytkem, učebními pomůckami
3. sportovní zařízení, hřiště, zahrada a vybavení sportovním nářadím
4. vybavení žáků učebnicemi
5. vybavení školy audiovizuální a výpočetní technikou

B) Průběh vzdělávání

Učební plán

1. školní vzdělávací program
2. učební plán školy
3. individuální vzdělávací plány školy
4. nabídky nepovinných předmětů a kroužků

Organizace výchovně vzdělávacího procesu

1. organizace školního roku
2. rozvrhy hodin
3. vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami
4. školní řád, klasifikační řád
5. informační systém vůči žákům a rodičům
6. prevence sociálně patologických jevů

Plánování a příprava výuky

175

1. soulad výuky s cíli základního vzdělávání
2. respektování individuálních vzdělávacích potřeb žáků
3. návaznost probíraného učiva
4. časově tématické plány

Vyučovací formy a metody

1. sledování a plnění stanovených cílů
2. řízení výuky, vnitřní členění hodin
3. podpora osobnostního a sociálního rozvoje žáků
4. možnost seberealizace žáků, uplatnění individuálních potřeb i zkušeností, respektování

individuálního tempa

5. možnost relaxace žáků

Interakce a komunikace

1. pravidla komunikace mezi učitelem a žáky, mezi žáky navzájem
2. příležitost k vyjádření vlastního názoru, argumentací

3. výchova k toleranci a vzájemnému respektování

Hodnocení žáků

1. věcnost, konkrétnost a adresnost hodnocení
2. využívání sebehodnocení a vzájemného hodnocení žáků
3. vhodnost využití metod hodnocení
4. respektování klasifikačního řádu

Přijímání žáků

1. přijímání žáků do prvního ročníku
2. přestupy žáků z jiných škol

C) Podpora školy žáků, spolupráce se zákonnými zástupci, vliv vzájemných vztahů školy, žáků, zákonných zástupců a dalších osob na vzdělávání

Spolupráce školy se zákonnými zástupci

1. školská rada
2. klub rodičů
3. třídní schůzky a konzultace

Podpora školy žákům

1. poradenství pro žáky
2. nabídka mimoškolních aktivit(zájmová činnost)
3. organizace jiných žákovských aktivit

176

Škola a obec (příp. region)

1. organizace akcí většího rozsahu
2. prezentace školy na veřejnosti
3. reprezentace školy i obce v soutěžích a přehlídkách

D) Výsledky vzdělávání žáků

Výsledky vzdělávání žáků

1. úroveň řečových, jazykových dovedností, poznatků z různých oborů
2. úroveň představitosti a fantazie v tvořivých činnostech
3. rozbor výsledků prospěchu, žákovské práce písemnosti, výrobky
4. pohybový rozvoj žáků
5. mimořádné výsledky žáků v soutěžích a olympiádách
6. hodnocení úspěšnosti v přijímacích řízeních na střední školy
7. neprospívající žáci
8. pochvaly a opatření k posílení kázně

Řízení školy, kvalita personální práce, kvalita dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků

Organizace činnosti a provozu školy

- organizační struktura školy

pracovní náplně

Vedení a hodnocení pracovníků

kvalifikovanost a odbornost pedagogických pracovníků

skladba úvazků vzhledem ke zkušenostem

vedení začínajících a nekvalifikovaných učitelů

pravidelná hodnocení a sebehodnocení zaměstnanců

kontrolní a hospitační činnost

další vzdělávání pedagogických pracovníků

177

Cíle a kritéria autoevaluace

Dílčí cíle

pravdivě popsat počáteční stav

zmapovat používané metody vyučování

objektivně posoudit kvalitu vlastního výkonu

využít příležitosti ke změnám

prohlubovat atmosféru důvěry mezi učiteli žáky a zákonnými zástupci

zlepšovat a usměrňovat vzdělávací proces prostřednictvím ŠVP

podpořit invenci, sdílení dobrých zkušeností a postupů

Kritéria

kvalifikovanost učitelů – DVPP

přechod žáků pátého ročníku na vyšší stupeň

individuální péče o integrované a talentované žáky

spolupráce pedagogického sboru, i se spádovou školou

spokojenost rodičů s prací školy

účast rodičů na školních akcích

Nástroje autoevaluace

Při autoevaluaci ve škole využíváme tyto nástroje:

testy (prověrky, CERMART, MECOPS)

178

1. písemné podklady (hodnocení, posudky, záznamy z kontrol, inspekční zprávy)
2. výstupy z vlastní kontrolní a hospitační činnosti
3. Analýzy (školní dokumentace žákovských prací...)
4. ankety a dotazníky pro učitele, rodiče, žáky
5. rozhovory, diskuse
6. hodnocení pedagogické dokumentace (učebních plánů, osnov, časově tematických plánů) a

dokumentace žáků

7. vnitřní statistické ukazatele (zájem o školu, úspěšnost přechodu žáků na víceletá gymnázia a

vyšší stupeň školy

8. vnější statistické ukazatele

9. externí zdroje

10. SWOT analýzy

Časové rozložení evaluačních činností

v průběhu celého školního roku - hospitační činnost a opakovací prověrky,

rozhovory s učiteli a žáky, výstupy z jednání školské rady, Klubu rodičů

srovnávací prověrky a SCIO testování – jedenkrát ročně

MAPA ŠKOLY – zjišťování klimatu ve škole – jedenkrát za čtyři roky

179

7. Přílohy